

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tallettajien saamisen turvaamiseksi perustettavaksi talletussuojarahasto, johon talletuspankin on kuuluttava. Talletussuojarahaston tehtävänä olisi tallettajien saamisen turvaaminen yksittäisen talletuspankin joutuessa maksukyvyttömäksi. Rahaston toiminnasta ja kustannuksista vastaisivat talletuspankit yhteisvastuulla. Talletussuojarahastoon kerättäviä varoja ei käytettäisi yksittäisen pankin vakavaraisuuden tukemiseen, vaan ainoastaan tallettajien saamisen maksamiseen.

Esityksessä ehdotetaan, että talletussuojarahastosta voitaisiin maksaa enintään 150 000 markan suuruinen korvaus tallettajaa ja pankkia kohden. Talletussuojarahaston varoista korvattaisiin rahoitustarkastuksen hyväksymät yleiset tiliehdot täyttävällä tilillä olevat saamiset ja tilille vielä kirjautumattomat maksujen välityksessä olevat tallettajan samassa talletuspankissa olevat saamiset. Talletuspankkeja pidettäisiin tallettajien saamia maksettaessa yhtenä pankkina, jos ne ovat velvollisia osittain tai kokonaan vastaamaan toistensa veloista ja sitoumuksista.

Talletussuojajärjestelmä rahoitettaisiin ensisijaisesti vuosittain perittävien kannatusmaksuin. Talletussuojarahastoon kerättäville likvideille varoille asetetaan vähimmäismäärä, joka on kaksi prosenttia korvattavien talletusten määrästä. Talletussuojarahastolla olisi oikeus lainanottoon, jos sen likvidit varat eivät korvaustilanteessa riitä tallettajien saamisen maksamiseen.

Talletuspankit maksaisivat talletussuojarahastolle vuosittain kannatusmaksun. Vuositainen kannatusmaksu koostuisi kaikille

pankeille yhteisestä kiinteästä maksuosuudesta sekä vakavaraisuuteen perustuvasta maksuosuudesta. Kiinteän maksuosuuden suuruus olisi 0,05 prosenttia talletuspankin korvattavien talletusten määrästä. Vakavaraisuuteen perustuvan maksuosuuden määräksi konsolidoitu vakavaraisuussuhdeluku, jossa on otettu huomioon luottoriskin lisäksi positio, selvitys- ja vastapuoliriski sekä valuuttakurssi- ja muut riskit. Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia pankkeja pidettäisiin kannatusmaksua laskettaessa yhtenä pankkina.

Vakuusrahastot voisivat jatkaa toimintaansa laissa säädetyllä tavalla talletuspankkien vakaan toiminnan turvaamiseksi. Niiden tehtävänä ei kuitenkaan olisi enää turvata talletuksia. Vakuusrahaston jäsenyys ei olisi yksittäiselle pankille enää pakollista. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että vakuusrahasto ei ilman ministeriön lupaa voisi ottaa lainaa.

Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotukset ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain, liikepankkilain, säästöpankkilain, osuuspankkilain, osuuspankkilain muuttamisesta annetun lain (575/1996), säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annetun lain, rahoitustarkastuslain, valtion vakuusrahastosta annetun lain, varallisuusverolain, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja leimaverolain muuttamisesta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila	4
1.1. Lainsäädäntö	4
1.1.1. Talletuspankkien vakuusrahastot	4
1.1.2. Valtion vakuusrahasto	6
1.2. Käytäntö	6
1.2.1. Talletuspankkien vakuusrahastot	6
1.2.2. Valtion vakuusrahasto	8
2. Nykytilan arviointi	10
2.1. Pankkien nykytila	10
2.1.1. Pankkien kannattavuus	10
2.1.2. Pankkien vakavaraisuus	11
2.2. Pankkien kannattavuusnäkökulmat	11
2.2.1. Luotonkysynnän näkymiä	12
2.2.2. Talletuskehityksen näkymiä	13
2.2.3. Pankkien omat toimet kannattavuuden parantamiseksi	14
2.2.4. Euroopan talous- ja rahaliiton vaikutukset	14
2.3. Talletuspankkien vakuusrahastot	15
2.3.1. Vakuusrahastojen tehtävä	15
2.3.2. Talletussuojan kattavuus	15
2.3.3. Talletussuojan rahoitus	16
2.3.4. Kannatusmaksut	17
3. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö	17
3.1. Talletussuojadirektiivi	17
3.2. Talletussuojajärjestelmä muissa maissa	19
3.2.1. Ruotsi	19
3.2.2. Norja	19
3.2.3. Tanska	21
3.2.4. Yhdysvallat	21
4. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	22
4.1. Esityksen tavoitteet	22
4.2. Keskeiset ehdotukset	23
4.2.1. Talletussuojajärjestelmän organisointi ja tehtävät	23
4.2.2. Vakuusrahastot	24
4.2.3. Talletussuojan kattavuus	25
4.2.4. Talletussuojajärjestelmän rahoitus	26
4.2.5. Kannatusmaksujen määräytyminen	27
5. Esityksen vaikutukset	29
5.1. Taloudelliset vaikutukset	29
6. Asian valmistelu	31
6.1. Työryhmät	31
6.2. Lausunnot	31

7. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	31
7.1. Pankkien toiminnasta annettavan tiedon lisääminen	31
7.2. Talletussuojarahaston oikeudellinen muoto	31
7.3. Eduskunnan pankkitukiponsi ja sen purkaminen	32

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT 33

1. Lakiehdotusten perustelut	33
1.1. Laki luottolaitostoiminnasta	33
1.2. Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa	46
1.3. Liikepankkilaki	47
1.4. Säästöpankkilaki	47
1.5. Osuuspankkilaki	47
1.6. Laki osuuspankkilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	47
1.7. Laki säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annetun lain 14 ja 15 §:n kumoamisesta	48
1.8. Rahoitustarkastuslaki	48
1.9. Laki valtion vakuusrahastosta	49
1.10. Varallisuusverolaki	49
1.11. Laki elinkeinotulon verottamisesta	49
1.12. Leimaverolaki	49
2. Voimaantulo	49
3. Säättämisjärjestys	49

LAKIEHDOTUKSET 50

1. Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta	50
2. Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta	58
3. Laki liikepankkilain muuttamisesta	60
4. Laki säästöpankkilain muuttamisesta	61
5. Laki osuuspankkilain muuttamisesta	62
6. Laki osuuspankkilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	63
7. Laki säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annetun lain 14 ja 15 §:n kumoamisesta	63
8. Laki rahoitustarkastuslain muuttamisesta	64
9. Laki valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta	64
10. Laki varallisuusverolain 5 §:n muuttamisesta	65
11. Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta	65
12. Laki leimaverolain 51 §:n muuttamisesta	66

LIITE 67

Rinnakkaistekstit 67

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

1.1.1. Talletuspankkien vakuusrahastot

Voimassa olevat säännökset talletuspankkien vakuusrahastoista ovat luottolaitostoinnasta annetun lain (1607/1993) 6 luvussa. Luku uudistettiin 1 päivänä heinäkuuta 1995 voimaan tulleella lailla (897/1995) 30 päivänä toukokuuta 1994 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/19/EY talletusten vakuusjärjestelmistä (*jäljempänä talletussuojadirektiivi*), täytäntöönpanemiseksi Suomessa. Lain 55 §:n mukaan talletuspankkien on kuuluttava oman pankkiryhmänsä vakuusrahastoon tallettajien saamisten ja talletuspankkien vakaan toiminnan turvaamiseksi. Liikepankit kuuluvat Liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastoon (*jäljempänä LVR*), säästöpankit Säästöpankkien vakuusrahastoon (*jäljempänä SVR*) ja osuuspankit Osuuspankkien vakuusrahastoon (*jäljempänä OVR*). Säästöpankkiosakeyhtiö Aktia kuuluu Säästöpankkien vakuusrahastoon ja Osuuspankkien Keskuspankki Oy Osuuspankkien vakuusrahastoon. Talletuspankin on pykälän 3 momentin mukaan ilmoitettava vakuusrahastolleen ja rahoitustarkastukselle, millä tavalla sen ulkomailla toimivan sivukonttorin tallettajien saamiset on turvattu. Vakuusrahastolla on 56 §:n mukaan oltava säännöt, jotka valtiovarainministeriö vahvistaa.

Vakuusrahaston hallintoa hoitaa 57 §:n mukaan rahaston jäsenenä olevien luottolaitosten valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Hallituksen jäsenistä ainakin yhden tulee edustaa vakuusrahaston jäsenenä olevia ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreita. Valtiovarainministeriöllä on oikeus nimetä valtuuskuntaan ja hallitukseen valtiota ja valtion vakuusrahastoa edustava jäsen, jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa tai muuta valtion vakuusrahastosta annetussa laissa (379/1992) määrättyä tukea tai vastaavaa tukea valtion talousarviossa

olevien valtuuksien nojalla.

Vakuusrahaston toiminta perustuu rahastoon kuuluvilta pankeilta kerättäviin vuotuisiin kannatusmaksuihin. Vuotuisten kannatusmaksujen määrän on 58 §:n mukaan oltava yhteensä vähintään 0,05 prosenttia ja enintään yksi prosentti rahastoon kuuluvien pankkien viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta. Kannatusmaksun tulee perustua talletuspankin toiminnassaan ottamiin riskeihin. Laskentaperusteen on kuitenkin oltava sama kaikille vakuusrahastoon kuuluville pankeille. Rahoitustarkastuksen on hyväksyttävä kannatusmaksun suuruus ja sillä on lisäksi oikeus velvoittaa vakuusrahasto korottamaan kannatusmaksua, jos se katsoo, että valtuuskunnan määräämä kannatusmaksu ei ole riittävä turvaamaan tallettajien saamisia ja kattamaan vakuusrahaston muita velvoitteita.

Kannatusmaksun periminen voidaan 60 §:n mukaan keskeyttää, jos vakuusrahaston varojen ja velkojen erotuksena laskettu nettovarallisuus on vähintään yksi prosentti rahastoon kuuluvien talletuspankkien taseiden yhteenlasketuista loppusummista. Rahastoon kuuluvilla pankeilla ei 59 §:n mukaan ole oikeutta vaatia osuuttaan vakuusrahastosta erotettavaksi itselleen eikä luovuttaa sitä toisille. Pankki ei saa myöskään lukea maksaansa osuutta kuuluvaksi pankin varoihin.

Vakuusrahaston varoista maksetaan 61 §:n mukaan luottolaitostoinnasta annetun lain 50 §:ssä tarkoitetulla tilillä olevat ja tilille vielä kirjautumattomat maksujen välityksessä olevat tallettajan saamiset. Laissa ei ole asetettu korvattaville saamisille enimmäismäärää, vaan saamiset korvataan täysimääräisesti. Talletuspankissa olevat luotto- tai rahoituslaitoksen sekä valtion tekemät talletukset jäävät vakuusrahastosuojan ulkopuolelle.

Tallettajan samassa pankissa olevat korvaukseen oikeutetut talletukset maksetaan 61 a §:n mukaan vakuusrahaston varoista Suomen markoissa. Euroopan talousalueella toimivan suomalaisen pankin sivukonttorin tallettajalle korvataan saamiset suomalaisen vakuusrahaston varoista. Korvaus ei kuiten-

kaan voi olla suurempi kuin sivukonttorin sijaintivaltion suojajärjestelmä edellyttää, eikä korvaus voi enimmillään voi nousta Suomen vakuusrahastosuojaa suuremmaksi.

Vakuusrahaston on 61 a §:n mukaan maksettava tallettajan saamiset kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun rahoitustarkastus on todennut pankin laissa säädetyllä tavalla maksukyvyttömäksi. Rahoitustarkastus voi myöntää vakuusrahastolle lisäaikaa tallettajan saamisten maksamiseen. Myöntämisen edellytyksenä on oltava erityinen syy tai poikkeukselliset olosuhteet. Vakuusrahaston on annettava tieto rahoitustarkastuksen päätöksestä tallettajille sekä ilmoitettava toimenpiteistä, joihin tallettajan on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi.

Talletuspankin on 61 c §:n mukaisesti annettava tallettajilleen tiedot vakuusrahastosuojasta sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista. Lain 61 d §:n mukaan pankki ei markkinoinnissaan saa käyttää omaa vakuusrahastosuojaa koskevia tietoja rahoitusmarkkinoiden vakautta tai tallettajien luottamusta vaarantavalla tavalla. Lisäksi markkinoinnissa saa käyttää ainoastaan omaa vakuusrahastosuojaa koskevia tietoja.

Vakuusrahaston varoista voidaan 62 §:n mukaan antaa lisäksi avustuslainoja ja avustuksia rahastoon kuuluville pankeille. Avustuslaina tai avustus voidaan myöntää, jos rahastoon kuuluva pankki on joutunut sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, että avustuslainan tai avustuksen myöntäminen on tarpeellista. Vakuusrahaston valtuuskunnalla on 63 §:n nojalla tukea saaneen pankin hallituksen esityksestä oikeus luopua avustuslainan takaisin perimisestä, jos se olisi kohtuutonta avustuslainan saaneelle pankille. Avustuslainan saaneen pankin taloudellinen tilanne voi olla edelleen niin heikko, ettei avustuslainan takaisin periminen ole perusteltua.

Vakuusrahasto voi 64 §:n mukaan myös erikseen määrättyllä tavalla ottaa lainaa, jos sen omat varat eivät riitä avustuslainojen tai avustusten myöntämiseen. Tarvittaessa vakuusrahastoon kuuluvat talletuspankit ovat velvollisia lainan myöntämiseen vakuusrahastolle, jos rahaston omat varat eivät riitä täyttämään velvoitteita.

Vakuusrahastot ovat 65 §:n mukaan velvollisia sijoittamaan rahaston varat turvallisella ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla. Vakuusrahaston maksuvalmiuden varmistamiseksi sijoitukset kiinteistöihin, kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin

sekä asunto-osakeyhtiöiden osakkeisiin on rajoitettu enintään 25 prosenttiin rahaston taseen loppusummasta, jollei rahoitustarkastus erityisestä syystä myönnä lupaa suurempaan määrään.

Ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain (1608/1993) 7 a §:n mukaan Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen Suomessa oleva sivukonttori voi kuulua Suomessa luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 luvun mukaiseen vakuusrahastoon täydentääkseen kotivaltionsa mukaista tallettajien saamisten suojaa. Edellytyksenä on, että sivukonttori ottaa vastaan yleisöltä talletuksia ja sen kotivaltion suojaa ei voida pitää yhtä riittävänä kuin suomalaisen vakuusrahaston antamaa suojaa. Päätöksen vakuusrahaston jäsenyydestä tekee asianomainen vakuusrahasto ulkomaisen luottolaitoksen hakemuksesta. Lain 7 b §:n mukaan ulkomainen luottolaitos voidaan erottaa vakuusrahaston jäsenyydestä, jos sivukonttori ei ole noudattanut lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka vakuusrahaston sääntöjä. Ennen erottamis- päätöstä tehdyt talletukset ovat kuitenkin erottamisesta huolimatta suojattu niiden erääntymiseen saakka.

Muussa kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen on 9 §:n mukaan haettava sivukonttorin perustamiselle Suomeen toimilupa valtiovarainministeriöltä. Ministeriö voi päättää sivukonttorin jäsenyydestä suomalaisessa vakuusrahastossa päättämillään ehdoilla. Lain 9 a §:n mukaan vakuusrahaston varoja voidaan käyttää selvitystilaan tai konkurssiin joutuneen, edellä tarkoitetun ulkomaisen luottolaitoksen osalta vain sen Suomessa olevan, vakuusrahastoon kuuluvan sivukonttorin yleisölle tarjottavilla luottolaitostoiminnasta annetun lain 50 §:ssä tarkoitetuilla tileillä olevien tallettajien sellaisten saamisten maksamiseen, joiden maksamiseen selvitystilassa olevan luottolaitoksen tai konkurssipesän varat eivät riitä.

Lain 9 b §:n mukaan valtiovarainministeriö voi erottaa edellä tarkoitetun ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin vakuusrahaston jäsenyydestä, jos sivukonttori ei ole noudattanut lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka vakuusrahaston sääntöjä. Sivukonttorin on ilmoitettava tallettajille vakuusrahastosta erottamisesta. Ennen erottamista tehdyt talletukset ovat kuitenkin

edelleen suojan piirissä niiden erääntymiseen saakka.

Lain 13 §:n mukaan ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi kuulua siihen vakuusrahastoon, johon asianomaisen luottolaitoksen yhteisömuotoa vastaavat suomalaiset talletuspankit kuuluvat. Pykälän mukaan sivukonttori voi myös erota vakuusrahastosta. Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen sivukonttorille eron myöntää asianomainen vakuusrahasto ja Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen sivukonttorille valtiovarainministeriö. Sivukonttorin on myös annettava tallettajille tiedot tallettajien saamista vakuusrahastosuojasta ja muusta vastaavasta suojajärjestelmästä sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista.

1.1.2. Valtion vakuusrahasto

Valtion vakuusrahastosta annetun lain (379/1992) 1 §:n mukaan Valtion vakuusrahaston tehtävänä on turvata talletuspankkien vakaa toiminta ja tallettajien saamiset. Valtion vakuusrahaston varoista voitiin myöntää lainoja erityisehdoin (*tukilaina*) Liikepankkiin ja Postipankki Oy:n vakuusrahastolle, Säästöpankkien vakuusrahastolle ja Osuuspankkien vakuusrahastolle. Rahaston vastuulla voidaan myös antaa takauksia mainittujen vakuusrahastojen ottamille lainoille. Rahaston varoista voidaan merkitä suomalaisen talletuspankin osakkeita ja osuuksia, antaa pankin ottamille lainoille takauksia ja myöntää muutakin rahoitustukea, jos se on tarpeellista pankin toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseksi.

Valtion vakuusrahasto voi myös omistaa tai hallinnoida osakkeita osakeomistuksen perusteella valtion tai rahaston määräysvallassa olevassa osakeyhtiössä, jonka tarkoituksena on valtion tai rahaston tukitoimien kohteena olevan pankin omaisuuden tai vastuiden ostaminen tai muu hankkiminen ja hoitaminen sekä myyminen tai muu luovuttaminen (*omaisuudenhoitoyhtiö*).

Rahastolla on lisäksi oikeus omistaa osakkeita myös osakeyhtiössä, jonka tarkoituksena on omaisuudenhoitoyhtiön osakkeiden omistaminen, ja muussakin osakeyhtiössä, jos sitä voidaan pitää tarpeellisenä pankin

toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamisen kannalta.

Valtion vakuusrahastoon kuuluvat 2 §:n mukaan varat, jotka rahaston toiminnasta kertyvät ja jotka valtion talousarviossa rahastolle myönnetään. Lain 3 §:n mukaan Valtion vakuusrahasto on valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto, jota hoitaa ministeriö. Valtion vakuusrahaston tukitoimiin liittyvistä asioista päättää 14 §:n mukaan ministeriö, jollei niistä päättämistä ole säädetty valtioneuvoston yleisistunnon tehtäväksi.

1.2. Käytäntö

1.2.1. Talletuspankkien vakuusrahastot

Liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahasto (LVR)

Vuoden 1997 kesäkuussa LVR:n jäsenpankit olivat Merita Pankki Oy, Postipankki Oy, Interbank Osakepankki ja Ålandsbanken Ab. Ulkomaisten luottolaitosten Suomessa toimivat sivukonttorit ovat kuuluneet talletussuojajärjestelmään LVR:n kautta. Vuoden 1997 kesäkuussa vakuusrahastoon jäsenenä ei ollut ulkomaalaisten pankkien sivukonttoireita.

Liikepankit ovat maksaneet vakuusrahastoonsa kannatusmaksuja lain määräämän minimitason mukaisesti. Vuoteen 1992 asti maksu oli 0,01 prosenttia vakuusrahastoon kuuluvien pankkien taseiden yhteenlasketusta loppusummasta, mikä vastasi enimmillään runsasta 40 miljoonaa markkaa vuodessa (Taulukko 1). Vuoden 1993 alusta voimaan tulleen lainmuutoksen seurauksena maksut ovat olleet 0,05 prosenttia taseiden yhteenlasketusta loppusummasta ja maksukertymä on noussut noin 200 miljoonaan markkaan vuodessa. Liikepankeilta vuodelta 1996 perityn kannatusmaksun suuruus oli 195,8 miljoonaa markkaa. Rahastossa oli vuoden 1996 lopussa varoja 898 miljoonaa markkaa, joka oli noin 0,23 prosenttia jäsenpankkien yhteenlasketusta taseesta. LVR:n jäsenenä aikaisemmin olleiden ulkomaisten sivukonttorien kannatusmaksu määräytyi yleisön talletusten määrän perusteella.

LVR:sta ei ole myönnetty avustuksia tai avustuslainoja jäsenpankeille. Vuonna 1993 vakuusrahasto maksoi Valtion vakuusrahastolle 357 miljoonaa markkaa, joka käytettiin STS-Pankki Oy:n tappioiden kattamiseen.

Taulukko 1. LVR:n kannatusmaksut ja oma pääoma 1986—1996

	Kannatusmaksu, % taseesta	Kannatusmaksut, mmk	Rahaston oman pääoma, mmk	Myönnettyt avustukset, mmk
1986	0,01	14,2	89,3	-
1987	0,01	17,5	109,1	-
1988	0,01	26,0	37,5	-
1989	0,01	31,6	172,4	-
1990	0,01	42,2	222,5	-
1991	0,01	38,6	273,3	-
1992	0,01	41,8	335,1	-
1993	0,05	209,7	207,3	357,0
1994	0,05	223,4	441,5	-
1995	0,05	210,0	676,3	-
1996	0,05	195,8	897,9	-

Osuuspankkien vakuusrahasto (OVR)

Vuoden 1997 kesäkuussa OVR:lla oli 298 jäsenpankkia, joista vuonna 1997 perustettuun osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön — Osuuspankkikeskus-OPK osuuskuntaan — kuuluvat 251 osuuspankkia, Osuuspankkien Keskuspankki Oy, OP-Kotipankki Oy ja Okopankki Oy. OVR:n jäsenistä 44 on yhteenliittymän ulkopuolisia paikallisosuuspankkeja. OVR keräsi kannatusmaksuja vuoteen 1986 asti 2—9 miljoonan markkaa vuodessa, mikä oli 0,01—0,015 prosenttia jäsenpankkien taseiden yhteenlasketusta loppusummasta. Vakuusrahastosta jäsenpankeille maksettujen avustusten ja avustuslainojen määrä pysyi vuoteen 1986 asti alhaisena.

Vuodesta 1987 kannatusmaksun tasoa nostettiin siten, että vuonna 1990 maksu oli noin 112 miljoonaa markkaa eli 0,08 prosenttia taseiden yhteenlasketusta loppusummasta (taulukko 2). Rahaston oma pääoma oli tuolloin 108 miljoonaa markkaa. Vuosina 1991—1996 tehtyjen avustuspäätösten määrä nousi yhteensä 3 971 miljoonaan markkaan (Taulukko 3), minkä seurauksena kannatusmaksuja jouduttiin edelleen nostamaan. Vuodesta 1992 lähtien maksuosuus on ollut 0,50 prosenttia taseiden yhteenlasketusta loppusummasta, mikä on vastannut vuodessa 788—921 miljoonan markan kannatusmaksua. Jäsenpankeilta vuodelta 1996 perityn kannatusmaksun suuruus oli 904,8 miljoonaa markkaa. Vakuusrahaston oma pääoma oli vuoden 1996 lopussa 32 miljoonaa markkaa oltuaan 829 miljoonaa markkaa alijäämäinen vuonna 1992.

OVR on rahoittanut merkittävän osan tukitoimistaan jäsenpankeilta otetuista lainavarain.

Vuodesta 1992 vuoteen 1994 lainaa kertyi 3 381 miljoonaa markkaa ja sen määrä oli säilynyt lähes ennallaan vuoden 1996 loppuun mennessä. OVR jatkaa lähivuosina korotetun kannatusmaksun perimistä ja lyhentää velkojaan suunnitellussa aikataulussa.

Taulukko 2. OVR:n kannatusmaksut ja oma pääoma 1986—1996.

	Kannatusmaksu, % taseesta	Kannatusmaksu, mmk	Oma pääoma, mmk
1986	0,015	9,5	52,2
1987	0,054	40,1	72,4
1988	0,054	47,5	69,1
1989	0,060	71,5	67,5
1990	0,080	112,0	108,3
1991	0,310	461,0	94,9
1992	0,500	788,0	-829,6
1993	0,500	844,8	-603,2
1994	0,500	967,3	-310,0
1995	0,500	920,9	22,6
1996	0,500	904,8	32,2

Taulukko 3. OVR:n tuki osuuspankeille vuosina 1986—1996.

	Avustukset, mmk	Avustuslainat, mmk	Pääomasijoitukset, mmk
1986	-	-	-
1987	26,6	-	-
1988	57,4	-	-
1989	82,8	-	-
1990	84,5	-	-
1991	487,6	40,0	-
1992	1 657,4	1 561,0	-
1993	567,6	232,3	2 048,2
1994	487,2	319,0	1 603,1
1995	387,6	71,8	444,0
1996	333,0	2,6	-582,0

Säästöpankkien vakuusrahasto (SVR)

SVR:oon kuului vuoden 1997 kesäkuussa 39 säästöpankkia ja Säästöpankkiosakeyhtiö Aktia. SVR peri jäsenpankeiltaan kannatusmaksuja vuoteen 1985 asti lain edellyttämän minimitason mukaisesti. Tämän jälkeen maksu pysyi edelleen alhaisena, eikä rahaston oman pääoman määrä ollut merkittävästi kasvanut vuoteen 1990 mennessä (Taulukko 4). Vuonna 1991 kannatusmaksu nostettiin jäsenpankkien lisääntyneiden tukitarpeiden seurauksena 158 miljoonaan markkaan eli nelinkertaiseksi edellisvuoteen verrattuna. Kannatusmaksun määrä oli korkeimmillaan vuonna 1992, jolloin jäsenpankeilta perittiin

yhteensä 944 miljoonaa markkaa eli 0,50 prosenttia taseiden yhteenlasketusta loppusummasta. Tehtyjen tukipäätösten määrä nousi samana vuonna 1 400 miljoonaan markkaan (Taulukko 5).

Suomen Säästöpankki - SSP Oy:n liiketoiminta myytiin vuonna 1993, mikä näkyi vuonna 1994 alhaisempana kannatusmaksuna. Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki on ollut vapautettu kannatusmaksujen maksamisesta vuonna 1995 ja 1996. Vuodelta 1996 kannatusmaksu oli 0,175 prosenttia jäsenpankkien taseiden yhteenlasketusta loppusummasta, mikä vastasi 30,6 miljoonaa markkaa.

Taulukko 4. SVR:n kannatusmaksut ja oma pääoma vuosina 1986—1996.

	Kannatusmaksu, % taseesta	Kannatusmaksu, mmk	Oma pääoma, mmk
1986	0,015	10,5	41,9
1987	0,015	12,4	52,7
1988	0,015	15,6	58,3
1989	0,015	22,3	46,2
1990	0,02	36,1	55,0
1991	0,08	158,5	6,4
1992	0,50	944,1	-447,4
1993	0,15	248,5	-21,0
1994	0,20	104,6	54,0
1995	0,175	29,0	73,7
1996	0,175	30,6	104,0

Taulukko 5. SVR:n tuki säästöpankeille vuosina 1986—1996.

	Avustukset, mmk	Avustuslainat, mmk	Pääomasijoitukset, mmk
1986	-	-	-
1987	-	-	-
1988	-	-	-
1989	38,0	-	-
1990	32,0	-	-
1991	188,0	-	-
1992	1 400,0	-	-
1993	8,0	-	-
1994	19,3	-	17,5
1995	4,8	-	1,8
1996	6,5	-	-

1.2.2. Valtion vakuusrahasto

Valtion vakuusrahastolle annettu 20 000 miljoonan tukivaltuus käytettiin loppuun keväällä 1993, jonka jälkeen pankkitukea ryhdyttiin maksamaan valtion talousarvioon varatuista määrärahoista (taulukko 6). Siitä lähtien vakuusrahasto on osallistunut määrärahojen ja valtuuksien käyttöä koskevien päätösten valmisteluun sekä myönnetyn tuen hallinnointiin ja tukiehtojen valvontaan. Keskeisten pankkijärjestelmän tukea koskevien päätösten tekeminen siirrettiin vuonna 1993 valtioneuvoston vastuulle. Tämän vuoksi vakuusrahasto siirrettiin edelleen valtion talousarvion ulkopuolisena rahastona valtioneuvoston ja valtiovarainministeriön alaisuuteen. Valtion vakuusrahaston asemaa koskeva lain muutos tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 1996. Muutoksen seurauksena pankit eivät enää ole vakuusrahastossa jäseninä eikä niiltä tästä johtuen peritä kannatusmaksuja. Tukitoimensa valtion vakuusrahasto on rahoittanut lähinnä kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta otetuilla luotoilla.

Vakuusrahaston saamat korkotuotot, käteissuoritukset ja pörssiosakkeiden myynnistä saadut varat on käytetty rahaston lainanhoitomien maksamiseen. Vakuusrahaston lainanhoitomien maksamiseen ja muiden sitoumusten täyttämiseen on vuosittain varattu määräraha valtion talousarvioon. Vuosiksi 1992—1997 määrärahoja varattiin yhteensä 4 800 miljoonaa markkaa, joista oli syyskuussa 1997 käyttämättä 924 miljoonaa markkaa.

Vakuusrahaston tukivaltuudet käytettiin Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankin, Suomen Säästöpankki - SSP:n, Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenalin ja STS-Pankin tukemiseen. Tämän jälkeen pankkitukea on maksettu valtion talousarvioon varatuista varoista pääasiassa Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenalin tukemiseen. Toiminnassa oleville pankeille varattiin vuoden 1992 I lisätalousarviossa 8 000 miljoonan markan määräraha pääomatukea varten. Tätä niin sanottua luottolamatukea pankit käyttivät yhteensä 7 900 miljoonaa markkaa, josta syyskuussa 1997 oli jäljellä 4 900 miljoonaa markkaa. Kyseinen tuki maksettaneen kokonaisuudessaan valtiolle takaisin.

Taulukko 6. Julkinen pankkituki 9/1997, (netto, mmk).

	Suomen Pankki	Valtion talousarvio			
		Valtion pääoma- sijoitus	Pääoma- todistus	Osake- ym. pääoma	Takaus/ takuu
SKOP	4 068 ¹	580	800	1 232 ⁷	45
Säästöpankit		130			
OHY Arsenal Oy				21 242	16 900
OHY Arsenal - SSP Oy				250 ³	1 100
OKO		-			
Osuuspankit		1 530			
Postipankki		903			
Merita Pankki		1 726			
OHY Arsenal - Silta Oy					
Yhteensä	4 068	4 869	800	22 724	18 045
- josta lopulliset menetykset	4 068			250	

	Valtion vakuusrahasto			
	Vast.deb. laina	Pääoma- todistus	Osake-ym. pääoma	Muu tuki
SKOP		2 700	1 000 ⁸	256 ⁵
Säästöpankit				
OHY Arsenal Oy			1 558	
OHY Arsenal - SSP Oy	1 400	2 884 ⁶	3 050 ³	377 ⁴
OKO				
Osuuspankit				
Postipankki				
Merita Pankki				
OHY Arsenal - Silta Oy		3 036 ⁹		
Liikep. ja PSP:n vakuusrahasto				- 357
Yhteensä	1 400	8 620	5 608	276
- josta lopulliset menetykset		4 131	4 050	

	Takaus/ takuut yhteensä	Maksettu tuki yhteensä	Kaikki yhteensä
SKOP	45	10 636	10 681
Säästöpankit		130	130
OHY Arsenal Oy	16 900	22 800	39 700
OHY Arsenal - SSP Oy	1 100	7 961	9 061
Säästöpankkiryhmä yht.	18 045	41 527	59 572
OKO		-	-
Osuuspankit		1 530	1 530
Osuuspankkiryhmä yht.		1 530	1 530
Postipankki		903	903
Merita Pankki		1 726	1 726
OHY Arsenal - Silta Oy		3 036	3 036
Muut pankit yhteensä		5 665	5 665
Yhteensä	18 045	48 365	66 767
Liikep. ja PSP:n vakuusrahasto		-357	-357
YHTEENSÄ	18 045	48 722	66 410
- josta lopulliset menetykset		12 499	12 499
Pankkituen korkomenot			14 700 ²

¹ SP:n lupullinen tappio Skopin haltuunotosta² Arvio 9/1997 mennessä.³ SSP Oy:n osakkeista realisoitunut tappio⁴ SSP:n eläkevastuun kattaminen ja vo-pankeille erillisseurantaeristä maksettu osuus SSP:n luovutussopimuksen mukaisesti.⁵ SKOP:n luxemburgilaisen tytäryrityksen Skopbank International S.A:n ja lontoolaisen tytäryrityksen Fennoscandia Ltd:n osto VVR:lle.⁶ SSP Oy:n pääomatodistuksista kirjattu tappio.⁷ Yrityspankki Skop Oy:n osakkeet kirjattu arvottomiksi.⁹ Lukuun sisältyy Arsenal-Silta Oy:n pääomatodistuksiin tehty 1 247 miljoonan markan arvonalennus.

Taulukko 7. Kotimaisten talletuspankkien tuloskehitys 1990—1997 (tammi-kesäkuu), miljardia markkaa.

	1990	1991	1992*	1993*	1994*	1995*	1996*	1-6/1996*	1-6/1997*
Rahoituskate	15,0	13,9	10,7	13,0	13,7	12,4	11,1	5,5	5,7
Muut tuotot	10,0	10,3	9,5	9,7	8,6	8,2	10,4	5,4	5,5
Tuotot yhteensä	25,0	24,2	20,2	22,7	22,3	20,6	21,5	10,9	11,2
Toimintakulut (ml. poisot)	20,1	21,4	16,8	17,2	17,9	17,2	16,4	8,1	7,8
Tulos ennen luotto- ja takaustappioita	4,9	2,8	3,4	5,5	4,4	3,4	5,1	2,8	3,4
Luotto- ja takaus- tappiot	2,5	7,6	14,0	14,7	11,2	6,2	3,2	1,7	0,6
Liiketulos	2,4	-4,8	-10,6	-9,2	-6,8	-2,8	1,9	1,1	2,8
Taseen loppusumma	791,3	801,6	688,9	726,8	667,8	616,6	601,5	602,8	623,8
Järjestämättömät saamiset			38,1	35,9	25,4	19,6	12,3	17,9	10,9
Riskipainotetut saamiset		430,6	404,7	488,5	419,5	371,7	380,4	372,1	382,9
Vakavaraisuus, %		9,7	10,7	10,7	11,7	12,0	12,3	12,4	12,8
Korkomarginaali		5,0	5,2	5,5	5,0	4,8	4,1	4,3	4,2

*Pl. Omaisuudenhoito-yhtiö Arsenal

Lähde: Rahoitustarkastus

2. Nykytilan arviointi

2.1. Pankkien nykytila

2.1.1. Pankkien kannattavuus

Pankkien kannattavuus parani vuoden 1996 aikana selvästi ja sama kehitys on jatkui vuoden 1997 alkupuoliskolla (taulukko 7). Kotimaisten talletuspankkien yhteenlaskettu liikevoitto vuodelta 1996 oli noin 1,9 miljardia markkaa viiden tappiollisen vuoden jälkeen. Pankkisektorin kannattavuuden odotetaan parantuvan myös vuosina 1997 ja 1998. Pankkikohtaiset erot kannattavuudessa voivat silti olla melko suuret.

Talletuspankkien vuosina 1991—1995 tekemät tappiot aiheutuivat luottotappioiden voimakkaasta kasvusta. Pankkien taloudellisen tilan parantuminen ja vakautuminen onkin ennen muuta johtunut luottotappioiden alenemisesta. Vuonna 1996 luottotappiot alenivat selvästi kaikissa pankeissa ja olivat lähes kaksi kertaa alhaisemmat edellisvuoteen verrattuna. Vuoden 1997 alkupuoliskolla luottotappioiden määrän aleneminen jatkui.

Luottotappiokirjausten tarvetta ovat alentaneet pankkien järjestämättömien saamisten supistuminen ja luottoriskien vähentyminen. Järjestämättömien saamisten laatu on parantunut siten, että vakuuksien ja saamisten arvojen erotus on kaventunut. Pankkien luotto-

riskejä on vähentänyt myös monien asiakasyritysten hyvä kannattavuuskehitys ja niiden omavaraisuuden lisääntyminen. Kansantalouden näkymien paraneminen ja korkotason huomattava aleneminen ovat helpottaneet yritysten velanhoitoa ja alentaneet pankkien luottotappioita.

Pankkien luottotappioiden voidaankin odottaa vuonna 1997 vakiintuvan pankkitoiminnan kansainväliselle normaalitasolle. Eriyksen tärkeää on kuitenkin myönteisen talouskehityksen jatkuminen kotimarkkinasektorilla, jossa pankeilla on edelleen huomattava määrä järjestämättömiä saamisia.

Pankkien vuosina 1991—1996 tekemät luottotappiokirjaukset ja yritysten ja kotitalouksien pyrkimys velkaantuneisuuden alentamiseen ovat supistaneet pankkien taseita ja siten alentaneet pankkien rahoitustuottoja sekä muita tuottoja. Rahoituskate on supistunut myös anto- ja ottolainauskorkojen välisen eron kaventumisen seurauksena. Korkoero on kaventunut korkotason laskun myötä, koska antolainauksen korot ovat joustaneet ottolainauskorkoja enemmän ja nopeammin korkosidonnaisuuksista johtuen. Pankkien luotonanto on painottunut yhä enemmän lyhyisiin markkinakorkoihin ja pankkien omiin viitekorkoihin, kun taas ottolainauspuolella yhä suurempi paino on käytelytilitalletuksilla, joiden korot eivät alene yhtä joustavasti kuin antolainauksessa. Lisäksi pankkikilpailun kiristymisellä on

laman jälkeen ollut pankkien korkokatetta ja muita tuottoja heikentävä vaikutus.

Pankkien peruskannattavuus (tulos ennen luotto- ja takaustappioita) koheni vuonna 1996 selvästi edellisvuoteen verrattuna. Sama kehitys jatkui vuoden 1997 alkupuoliskolla. Tuotoissa on rahoituskatteen supistuessa näkynyt yksittäisten arvopaperikaupan tulosten kohentuminen. Korkotason lasku nosti pankkien hallussa olleiden valtion velkakirjojen arvoa ja kasvatti niiden myynnistä saatuja voittoja. Lisäksi arvopaperikaupan katetta kasvattivat osakkeiden arvonnousu ja poikkeukselliset osakkeiden myyntituotot.

Pankkien rahoituskatteen heikkeneminen on vuodesta 1994 johtunut otto- ja antolainauksen välisen korkoeron kaventumisesta edelleen. Rahoituskatteen lasku pysähtyi vuoden 1996 lopulla huolimatta siitä, että valtion pääomatodistuksille maksettavat korot alkoivat rasittaa täysimääräisesti pankkein rahoituskatetta vuodesta 1996 lähtien. Erityisesti kotitalouksien luottojen lisääntyminen pankeista olisi tekijä, joka voisi parantaa rahoituskatetta vuonna 1997. Vuoden 1997 alkupuoliskolla anto- ja ottolainauskorkojen välisen eron kaventuminen pysähtyi yleisen korkotason hieman noustessa ja johti pankkien rahoituskatteen lievään kohentumiseen.

1990-luvun alussa alkanut henkilöstön ja konttoreiden määrän supistuminen näkyi pankkien tuloksessa aiempaa selkeämmin vuonna 1996 ja vuoden 1997 alkupuoliskolla. Pankkien toiminnalliset kulut vähentyvät todennäköisesti myös jatkossa. Tiedossa olevat saneeraussuunnitelmat näkyvät lähes täysimääräisesti pankkien kuluja vähentävänä tekijänä vuonna 1997. Vuoden 1997 alkupuoliskolla toimintakulut olivat alentuneet edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kulujen supistuminen ennakoidulla tavalla tukisi olennaisesti pankkien kannattavuuden parantumista vuosina 1997-1998.

2.1.2. Pankkien vakavaraisuus

Kaikkien talletuspankkien yhteenlaskettu vakavaraisuus oli vuoden 1997 kesäkuussa 12,8 prosenttia (taulukko 7). Ensisijaisen oman pääoman suhde riskipainotettuihin saamiin oli 8,2 prosenttia.

Pankkien vakavaraisuuden säilyminen kohtuullisena viime vuosien tappioista huolimatta on johtunut luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisten riskipainotettujen tasesaa-

misten ja taseen ulkopuolisten vastuiden merkittävästä supistumisesta. Pankkien omien pääomien puute ei ole muodostanut estettä talletuspankkien antolainauksen kasvattamiselle, ja luottokannan kehityksen on määrännyt pääosin kysyntäpuolen tekijät. Lisäksi vakavaraisuutta on ylläpitänyt valtion vuonna 1992 pankeille myöntämä niin sanottu luottolamatuki, jota toiminnassa olevissa pankeissa oli vuoden 1997 syyskuussa 4 900 miljoonaa markkaa (taulukko 6).

Pankkien vakavaraisuus parani vuoden 1996 ja vuoden 1997 ensimmäisen puoliskon aikana voittojen kautta. Riskipainotettujen saamisten määrä oli vuoden 1997 kesäkuussa hieman suurempi kuin vuotta aikaisemmin.

Pankkien yhteenlasketuista ensisijaisista omista varoista oli syyskuussa 1997 noin 8 600 miljoonaa markkaa valtion ja OVR:n merkitsemiä pääomatodistuksia. Vaikka pankkien vakavaraisuus ja siten riskinkantokyky onkin melko hyvä, se nojautuu vielä pitkälle mainittujen sijoitusten varaan. Merkittäviä pankkikohtaisia eroja luonnollisesti on.

Pankkien järjestämättömien saamisten määrä oli vuoden 1997 kesäkuussa vajaat 11 000 miljoonaa markkaa oltuaan vuotta aikaisemmin lähes 18 000 miljoonaa markkaa. Järjestämättömien saamisten määrän alenemisen lisäksi pankkien tilannetta on helpottanut järjestämättömien saamisten laadun paranemisesta johtuva luottoriskien pieneminen ja korkotason laskua seurannut kiinteistöomistusten riskien aleneminen. Pankkisektorin vakavaraisuuden ja tappionsietokyvyn odotetaan vuonna 1997 edelleen paranevan.

2.2. Pankkien kannattavuusnäkymät

Toimintakulujen lisäleikkaukset parantavat pankkien peruskannattavuutta edelleen. Pankkien liiketulos tulee myös paranemaan luottotappioiden vähentymisen vuoksi. Vuonna 1997 pankeilla on mahdollisuudet edellisvuotta suuremman liikevoiton saavuttamiseen ja siten vakavaraisuuden parantamiseen. Jo tehdyt päätökset alentavat kuluja vielä 1998.

Mahdollisuuksia pankkien rahoituskatteen kääntymiselle kasvuun on lyhyellä aikavälillä olemassa. Pankkien markkaluottokannan aleneminen on pysähtynyt ja talousnäkymien parantuminen sekä alhainen korkotason las-

ku todennäköisesti piristävät myös jatkossa luotonkysyntää. Pankit ovat myös laskeneet käyttelytilien korkoja samalla, kun käyttelytilien määrä on selvästi kasvamassa suhteessa muuhun talletusvarainhankintaan. Tämä alentaa varainhankinnan keskikorkoa. Lisäksi järjestämättömien ja huonotuottoisen saamisten kannan supistuminen vaikuttaa myönteisesti rahoituskatteeseen. Pankkien kannattavuuden paraneminen edellyttää kuitenkin kulujen ja luottotappioiden supistumista.

Pankkien kannattavuuskehityksen suurin epävarmuustekijä on anto- ja ottolainauskorkojen välisen eron lisäkaventuminen kilpailun tai käyttelytilien ennakoitua alhaisemman suosion vuoksi. Korkoeron lisäkaventuminen 0,5 prosenttiyksiköllä alentaisi pankkien rahoituskatetta arviolta yli miljardi markkaa vuodessa. Edellä mainitut korkoeron supistumista hillitsevät tekijät ovat pääasiassa tilapäisiä. Pidemmällä aikavälillä korkoeroa kaventavia tekijöitä ovat kilpailun kiristyminen ja pankkien kustannustehokkuuden paraneminen.

Toinen rahoituskatetta mahdollisesti heikentävä tekijä on Suomessa toimivien ulkomaisten pankkien osuuden nopea kasvu yritysten velanotossa. Suuret suomalaiset yritykset ovat yhä enemmän korvanneet varsin-

kin kotimaisia valuuttamääräisiä pankkiluottojaan luotoilla, joita pankit järjestävät yhteisesti. Kotimaisilla pankeilla on niissä usein järjestäjän rooli ulkomaisten pankkien ohella. Näistä luotoista saatava korkokate on nykyisellään erittäin pieni. Ulkomaisen kilpailun merkittävä lisääntyminen vähittäispankkitoiminnassa voi myös alentaa rahoituskatetta.

Pankkien kannattavuuden paranemista vaarantaisi myös talouskehityksen jääminen olennaisesti ennakoitua heikommaksi. Talouskehityksen taantuminen alentaisi pankkien tulosta luotonkysynnän heikkenemisen ja järjestämättömien saamisten hitaamman supistumisen tai jopa lisääntymisen kautta. Tämä alentaisi pankkien rahoituskatetta ja lisäksi luottotappioita. Lisäksi omaisuusarvojen, erityisesti kiinteistöjen hintojen, arvioitua heikompi kehitys johtaisi sekä suurempiin luottotappioihin että pankkien taseisiin sisältyvien ongelmien kasvamiseen.

2.2.1. Luotonkysynnän näkymiä

Pankkien markkaluottokannan pitkään jatkunut supistuminen pysähtyi vuoden 1996 aikana ja kääntyi lievään kasvuun. Valuuttaluotot ovat vähentyneet edelleen, mutta koko antolainauskannan supistuminen näyttää pysähtyneen (taulukko 8).

Taulukko 8. Talletuspankkien luottokannan kehitys 1992—1997 (kesäkuu), miljoonaa markkaa.

	Yritysten markkaluotot	Kotitalouksien markkaluotot	Asuntoluotot kotitalouksien markkaluotoista	Valuuttaluotot	Antolainaus yhteensä
1992	77 261	180 396	104 864	98 724	373 183
1993	83 285	171 540	100 591	69 819	339 607
1994	81 130	162 913	97 132	47 078	311 761
1995	78 601	155 990	95 219	33 124	291 291
1996	82 894	152 594	96 472	24 156	289 144
1997/1	77 954	151 419	95 495	19 284	284 739
1997/2	79 050	151 542	95 652	20 076	287 852
1997/3	79 043	151 711	95 412	18 834	287 054
1997/4	79 582	151 867	95 963	18 707	288 064
1997/5	79 532	152 515	96 579	18 491	289 235
1997/6	79 190	152 671	96 796	17 709	288 484

Lähde: Suomen Pankki

Kotitalousluottojen kysynnässä näkyi vuoden 1996 aikana vahvistumisen merkkejä uusien kotitalousluottojen määrän oltua selvästi edellisvuotta korkeampi. Sama kehitys jatkui vuoden 1997 alkupuoliskolla. Luottokannan kasvua on kuitenkin hidastanut kuoletusten suuri määrä. Osaltaan kuoletuksiin

on vaikuttanut korkojen lasku. Kotitalousluottojen kysynnän on arvioitu kasvavan jatkossa edelleen korkotason laskun ja yksityisen kulutuksen piristymisen vuoksi. Kotitalouksien luottamus talouteen on vahvistunut.

Taulukko 9. Talletuspankkien yleisötalletusten kehitys 1992—1997 (kesäkuu), miljoonaa markkaa.

	Sekki- ja käyttelytili	Määräaikaistili- tili	Muut talletukset	Valuutta- talletukset	Talletukset yhteensä
1992	125 425	115 976	23 206	15 679	280 278
1993	131 365	113 852	23 983	15 788	284 575
1994	143 547	110 230	22 109	13 332	288 743
1995	163 521	104 017	23 850	14 843	306 231
1996	191 188	49 997	42 461	12 495	296 141
1997/1	193 644	64 580	26 762	12 234	297 220
1997/2	187 201	65 932	26 364	12 043	291 540
1997/3	192 368	66 681	26 341	11 876	297 267
1997/4	188 808	67 011	26 320	10 794	292 933
1997/5	193 120	67 204	26 172	12 243	298 740
1997/6	195 479	66 900	25 914	13 522	301 814

Lähde: Suomen Pankki

Yritysten markkaluottokanta kääntyi lievään nousuun vuoden 1996 aikana. Myös yritysluottojen kannan kasvua on hidastanut kuoletusten suuri määrä. Lisäksi teollisuuden investointitoiminnan nopein kasvuvauhti näyttää olevan jo ohitettu. Luotonkysynnän kasvun voidaan arvioida tulevan jatkossa entistä enemmän kotimarkkinasektoreista.

2.2.2. Talletuskehityksen näkymiä

Käyttelytileillä oleva talletuskanta kasvoi huomattavasti vuonna 1996 (taulukko 8). Kasvun taustalla on ollut ennen muuta määräaikaisten verottomien 24 ja 36 kuukauden

tilien erääntyminen, joka jatkuu vielä vuonna 1997. Talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslain (726/1988) mukaan vuonna 1996 ei ollut enää mahdollista tehdä verottomia peruskorkoon sidottuja 24 kuukauden talletuksia. Vuoden 1993 lopussa oli viimeinen mahdollisuus tallettaa verottomille peruskorkosidonnaisille 36 kuukauden tileille. Näiltä verottomilta määräaikaistileiltä vapautuu vuoden 1997 aikana vielä noin 16 000 miljoonaa markkaa. Tähän mennessä vapautuneista varoista on merkittävä osa siirtynyt käyttelytileille, joiden yhteenlaskettu markkamäärä nousi vuoden 1996 aikana noin 25 000 miljoonaa markkaa.

Talulukko 10. Kotimaisten yleisötalletusten jakautuminen sektoreittain vuosina 1993—1996, miljoonaa markkaa, prosenttia.

Talletuksen tekijä	31.12.1993		31.12.1994		31.12.1995		31.12.1996	
	mmk	%	mmk	%	mmk	%	mmk	%
Kunnat	7 264	2,6	9 570	3,4	7 677	2,5	6 577	2,2
Kotitaloudet	218 903	78,6	217 666	76,9	227 073	74,9	222 308	74,4
Yhteisöyritykset	40 435	14,5	40 441	14,3	45 993	15,2	49 416	16,6
Muut sektorit	11 908	4,3	15 412	5,4	22 421	7,4	20 325	6,8
Yhteensä	278 510	100	283 089	100	303 164	100	298 626	100

Lähde: Tilastokeskus

Lähdeverollisten määräaikaistalletusten suosio on sen sijaan jatkuvasti vähentynyt, eikä lähdeverollisille tileille ole siirtynyt verottomilta määräaikaistileiltä vapautuneita varoja. Lähdeverollisten tilien verojen jälkeinen tuotto on korkotason alentuessa muodostunut matalaksi suhteessa esimerkiksi verottomiin käyttelytileihin. Lähdeveron nousu 28 prosenttiin on myös suosinut ve-

rottomille käyttelytileille tallettamista.

Talletustileiltä on siirtynyt varoja myös pankkisektorin ulkopuolelle. Pitkällä aikavälillä ei ole nähtävissä tätä kehityssuuntaa muuttavia tekijöitä, koska pankkien tarjoamat tuotot lähdeverollisille tileille ovat varsin alhaisia verrattuna joihinkin vaihtoehtoihin sijoituskohteisiin. Erityisesti valtion obligaatit, erilaiset sijoitusrahastot sekä va-

kuutusyhtiöiden tarjoamat sijoituskohteet ovat alkaneet selvästi lisätä suosiotaan sijoittajien joukossa. Jos kehitys Suomessa seuraa kansainvälistä kehitystä, pankkitalletusten osuus yleisön säästöistä vähenee myös pidemmällä aikavälillä muun muassa arvopaperimarkkinasijoitusten, sijoitusrahastojen ja vapaaehtoisen eläkesäästämisen hyödyksi. Suomessa rahastosijoittaminen on vielä kansainvälisesti ottaen alhaisella tasolla, mutta selkeässä kasvussa. Rahastojen suosiota lisäänee sijoitusrahastolakiin (480/1987) tehdyt muutokset, jotka muun muassa sallivat rahamarkkinarahastojen toiminnan Suomessa.

Verottomilta määräaikaistileiltä vapautuneiden varojen siirtyminen käyttelytileille on alentanut pankkien korkokuluja. Käyttelytilien kehitys on pankkien kannattavuuden kannalta kuitenkin yksi keskeinen epävarmuustekijä, koska pankit joutuisivat turvautumaan talletuksia kalliimpiin varainhankintamuotoihin, jos varojen siirtyminen muualle kiihtyy. Käyttelytilikorkojen lasku vuoden 1997 alussa ei ainakaan vuoden alkupuoliskolla vähentänyt käyttelytileillä olevien varojen määrää. Osa käyttelytileiltä mahdollisesti poistuvista varoista palautuisi takaisin pankeihin, mutta todennäköisesti kalliimpaina varainhankintana.

Yleisön talletusten kokonaismäärä oli vuoden 1996 lopussa jakautunut sektoreittain siten, että kotitalouksien tekemien talletusten osuus oli 74 prosenttia, yhteisöyritysten 17 prosenttia, kuntien 2 prosenttia ja muiden sektorien 7 prosenttia. Kotitalouksien keskimääräinen talletuskoko on muihin sektoreihin verrattuna selvästi alhaisempi (taulukko 10).

2.2.3. Pankkien omat toimet kannattavuuden parantamiseksi

Suomalaisten pankkien heikkoutena kansainvälisessä vertailussa on ollut pikemminkin korkeat kustannukset kuin tuottojen vähäisyys. Vuoden 1995 lopulle asti ongelmia lisäsi se, että kustannusrasitukset eivät juurikaan helpottuneet tuottojen vähentyessä. Vuonna 1996 ja 1997 kustannukset ovat kuitenkin vähentyneet selvästi enemmän.

Kustannusten alentaminen on suomalaisille pankeille tärkeää. Pankkien rahoituskatteen olennainen kasvattaminen on lyhyellä aikavälillä vaikeaa, sillä luottojen kysyntä ei kasvane lähivuosina lamavuosien supistu-

mista vastaavasti. Kuitenkin muiden tuottojen kasvattaminen on mahdollista, vaikka kilpailu on kireää. Pankit voivat hyödyntää tehokkaammin konsernirakennettaan ja lisätä tuottojaan uusien säästämismuotojen kuten esimerkiksi rahastosäästämisen ja vapaaehtoisen eläkesäästämisen avulla. Talousnäkymien kohentumisesta johtuen voidaan arvioida pankkien tuottokehityksen kehittyvän myönteisempään suuntaan. Kotimaisten pankkien kansainvälisillä markkinoilla tekemät tulokset eivät anna aihetta odottaa, että ulkomaiset toiminnot parantavat olennaisesti pankkien kannattavuutta.

Toimitusmaksutuottojen kasvattamiseen pankeilla on hyvät mahdollisuudet, koska maksujenvälitys hoidetaan lähes kokonaan pankkien kautta ja kotitalouksien talletuksista on edelleen valtaosa pankeissa. Lisäksi suomalaisen pankkijärjestelmän teknologinen kehittyneisyys ja asiakasläheisyys, joka ilmenee laajassa konttori-, automaatti- ja maksupääteverkostossa, antaa mahdollisuuksia toimintojen laajentamiseen ja uusien tuottojen keräämiseen perinteisen pankkitoiminnan ulkopuolelta.

2.2.4. Euroopan talous- ja rahaliiton vaikutukset

Ratkaisu siirtymisestä Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) kolmanteen vaiheeseen vaikuttaa pankkien kannattavuuteen. Pankkien kannalta EMUn myönteiset vaikutukset näkyvät vasta pitkällä aikavälillä kokonaistaloudellisten kehityksen paranemisen ja talouden vakautumisen myötä. Yhteiseen rahaan siirtyminen laajentaa pankkien markkinoita, mikä voi avata myös suomalaisille pankeille uusia tuottomahdollisuuksia. Suomen pankkijärjestelmän korkea teknologinen taso luo edellytyksiä saavuttaa uusia markkinaosuuksia jatkuvasti kiristyneessä kilpailussa.

Siirtymävaiheessa pankeille aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia muun muassa tietojärjestelmien muuttamisesta. Yhteiseen valuuttaan siirtyminen lisää kilpailua ja nopeuttaa arvopaperistumista, mitkä alentavat pankkien tuottoja. Pankit tulevat menettämään myös valuuttoihin ja valuuttakurssiriskien kattamiseen liittyviä tuottoja.

Euroopan pankkiyhdistysten liiton yhdessä eri maiden pankkiyhdistysten kanssa tekemän selvityksen mukaan vähimmäiskustannus yhteiseen valuuttaan siirtymisestä olisi kaikille eurooppalaisille pankeille yhteensä

noin 45—55 miljardia markkaa. Suomalaisille pankeille aiheutuvien kustannusten on arvioitu olevan noin 600—700 miljoonaa markkaa. Suomalaisen pankkien teknologinen kehittyneisyys näyttää olevan tekijä, joka vähentää yhteisen valuutan käytönoton ongelmia ja kustannuksia.

2.3. Talletuspankkien vakuusrahastot

2.3.1. Vakuusrahastojen tehtävä

Voimassa oleva pankkiryhmäkohtaisten vakuusrahastojen toimintaan perustuva talletussuojajärjestelmä on pystynyt normaalioloissa turvaamaan tallettajien saamiset ja ehkäisemään talletuspakojen syntymisen. Vakuusrahastojärjestelmä ei ollut tarkoitettu vakavan pankkikriisin olosuhteisiin vaan tilapäisten vakavaraisuushäiriöiden korjaamiseen ja osaltaan ennalta ehkäisemään järjestelmäkriisien syntymistä. Pankkikriisin alkessa kävi ilmeiseksi, että pelkästään vakuusrahastojen toiminnalla ei ollut mahdollisuuksia turvata pankkien vakaata toimintaa ja tallettajien saamia. Kriisin syvennyessä jouduttiin perustamaan Valtion vakuusrahasto, jonka toiminta oli tarkoitettu väliaikaiseksi.

Talletuspankin on voimassa olevan lain mukaan kuuluttava vakuusrahastoon talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaamiseksi. LVR ei ole käytännössä tukenut jäsenpankkiensa toimintaa kilpailusystä, vaikka voimassa oleva laki antaa siihen mahdollisuuden. LVR:n tehtävänä voidaankin katsoa olevan lähinnä tallettajien saamisten turvaaminen. OVR:n ja SVR:n toiminta on sen sijaan perustunut yksittäisen jäsenpankin vakavaraisuuden tukemiseen yhteisvastuulla. Paikallispankkitoimintaa harjoittavat osuus- ja säästöpankit ovat kooltaan usein pieniä ja niiden on käytännössä vaikea hajauttaa riskejään. Talletusten korvaaminen on ennalta ehkäisty vakuusrahastojen kautta siten, että yksittäisiä jäsenpankkeja ei käytännössä ole päästetty selvitystilaan tai konkurssiin. Selvitystilaan joutumista on pyritty ehkäisemään ennalta ryhmän sisäisen valvonnan avulla sekä heikkoja pankkeja fuusioimalla. Koska taloudellisesti toisiaan tukevat paikallispankit eivät voi valvoa toistensa toimintaa, on pankkiryhmien keskusjärjestön harjoittaman valvonnan ja riskinhallinnan merkitys järjestelmän toimivuuden kannalta tärkeä. Talletuspankkien omat vakuusrahastot eivät ole lakisääteisen toimin-

tansa aikana joutuneet maksamaan tallettajien saamia.

Pankkien yhteisvastuuseen perustuviin vakavaraisuutta tukeviin toimiin osallistuminen ei voimassa olevan lain mukaan ole vapaaehtoista, koska vakuusrahaston jäsenyys on talletuspankeille pakollista. Alhaisella riskitasolla toimivilta vakavaraisilta pankeilta edellytetään siten riskipitoisempien pankkien tukemista.

Voimassa oleva vakuusrahastojärjestelmä ei turvaa tallettajien saamia parhaalla mahdollisella tavalla. Käytännössä paikallispankit käyttäisivät vakuusrahastoissaan olevat varat jäsenpankkien vakavaraisuuden tukemiseen ennen kuin talletusten maksaminen vakuusrahastosta olisi ajankohtaista. Rahastoihin ei ole kerätty erillisiä varoja talletussuojaa varten. Koska toiminnassa on kolme erillistä vakuusrahastoa, ei talletussuojasta aiheutuvia kustannuksia voida tehokkaasti hajauttaa kaikille talletuspankeille. Kustannusten tehokkaampi hajauttaminen edellyttäisi talletussuojan ja jäsenpankkien vakavaraisuutta tukevien toimien eriyttämistä toisistaan. Talletussuojajärjestelmään kuulumisen ei tulisi edellyttää yksittäiseltä pankilta vastuun kantamista vakuusrahaston muiden jäsenpankkien riskeistä.

Paikallispankkien vakuusrahastojen harjoittaman tuki- ja avustustoiminnan seurauksena kynnys rahastovarojen käytölle on alhainen, koska tukitoimet eivät edellytä pankin selvitystilaan asettamista. Tukitoimilla on käytännössä tallettajien suojaa lisäävä vaikutus niin kauan, kun vakuusrahastolla on riittävästi varoja jäsenpankin vakavaraisuuden ylläpitämiseen. Tukien lisääntyvä tarve vähentäisi muiden samaan vakuusrahastoon kuuluvien pankkien talletussuojaa, koska tallettajien saamia varten ei ole kerätty erillisiä varoja.

Vakavaraisuuden tukeminen saattaa lisäksi kannustaa yksittäistä pankkia liialliseen riskinottoon muiden jäsenpankkien kustannuksella, jos pankkiryhmän sisäistä valvontaa ei ole järjestetty tehokkaasti. Pankin toiminnan jatkuminen alhaisella vakavaraisuudella voi lisätä lopullisesta konkurssista aiheutuvia kustannuksia, jos huonokuntoiselle pankille jää mahdollisuus riskiä lisäämiseen.

2.3.2. Talletussuojan kattavuus

Voimassa olevassa järjestelmässä talletussuojan kattavuutta ei ole rajattu korvattavan enimmäismäärän osalta lainkaan. Vakuusra-

haston on maksettava tallettajien saamiset täysimääräisesti talletuksen kokoon katso-matta. Talletussuojan rajoittamaton eni-mäismäärä heikentää vakuusrahastojen rahoituskyyä, koska yksittäinenkin korvaustapa-us saattaa aiheuttaa kohtuuttoman suuret kustannukset kyseisen pankkiryhmän va-kuusrahastolle. Yhteisvastuun toteutuminen ja sitä seuraavat kannatusmaksujen korotuk-set voivat lisäksi vääristää kilpailua eri va-kuusrahastoihin kuuluvien pankkien välillä.

Eduskunnan vuoden 1993 helmikuussa hyväksymän pankkitukipolnon voimassaolo merkitsee sitä, että valtio takaa tallettajien lisäksi myös pankkien muiden velkojen saa-miset siihen asti, kun ponsi puretaan. Ponsi-lausuman purkamisen edellyttää, että uskot-tavuus pankkijärjestelmään on palautettu. Talletussuojan kattavuuden rajaaminen lisäisi tallettajan luottamusta siihen, että talletus-suojajärjestelmä kykenee maksamaan tallet-tajan saamiset pankin joutuessa selvitysti-laan.

Rajoittamattoman talletussuojan vuoksi kaikki yleisön talletukset ovat käytännössä täysin riskittömiä, vaikka pankkitoimintaan sisältyy konkurssiriski. Riskittömyyden vuoksi tallettajat tyytyvät alempaan tuottoon, mikä vääristää kilpailua talletuspankkien ja talletuksille vaihtoehtoisia sijoitusmuotoja tarjoavien yritysten välillä. Rajoittamattoman talletussuojan oloissa pankit saavat riskiinsä nähden varainhankintansa liian edullisesti, mikä voi aiheuttaa piittaamatonta riskikäyt-täytymistä. Tallettajilta puuttuu lisäksi kan-nustin valvoa pankin toimintaa, koska talle-tukset mielletään täysin riskittömiksi. Talle-tussuojaan oikeutettujen tallettajien piirissä on suurtallettajia, yrityksiä sekä ammattimai-sia sijoittajia, joiden tulisi kantaa osansa pankin toimintaan liittyvistä riskeistä samalla tavalla kuin muiden velkojen, joiden saami-sia ja sijoituksia ei ole suojattu. Talletus-suojan rajoittaminen lisäisi pankin toimintaa valvovien tahojen lukumäärää ja vähentäisi siten pankkien mahdollisuutta käyttää tallet-tajien varoja liian riskipitoisen sijoitustoi-minnan harjoittamiseen.

Koska talletussuojan kattavuutta ei Suo-messa ole rajattu kuten Euroopan unionin muissa jäsenvaltioissa, Euroopan talousalu-eelta tulevalle ulkomaisen pankin sivukon-ttorilla on mahdollisuus hankkia kotimaansa talletussuojalle lisäsuoja suomalaiselta va-kuusrahastolta. Käytännössä tämä voi vai-keuttaa ulkomaisen sivukonttorin mark-

kinoille pääsyä, koska sen on liityttävä va-kuusrahastoon saadakseen talletuksilleen yh-tä kattavan talletussuojan kuin suomalaisilla pankeilla. Toisaalta vakuusrahaston jäsenenä olevan sivukonttorin maksukyvyttömäksi joutuminen voi aiheuttaa vakuusrahastolle korvausvelvollisuuden, joka voidaan välttää asettamalla talletussuojan kattavuus muiden jäsenvaltioiden tasolle.

Voimassa olevassa järjestelmässä talletus-suojan pankkikohtaisuudella ei käytännössä ole merkitystä, koska yleisön talletukset kor-vataan täysimääräisesti. Kattavuutta rajatta-essa joudutaan määrittelemään kriteerit, joi-den perusteella yksittäinen pankki on oikeu-tettu saamaan talletuksilleen pankkikohtaisen talletussuojan.

2.3.3. Talletussuojan rahoitus

Voimassa olevan vakuusrahastojärjestel-män rahoitus perustuu vuosittaisten kannatusmaksujen keräämiseen sekä tarvittaessa lainanottoon. Kannatusmaksujen taso on va-kuusrahastoissa pyritty määrittelemään niiden jäsenten kulloisenkin tukitarpeen mu-kaan, minkä seurauksena rahastoihin ei ole kertynyt omia pääomia yllättävien korvaustilanteiden varalle. Koska korvaustapausten ja tukitarpeen arvioiminen on ennalta mahdo-tonta, edellyttäisi rahoituksen uskottavampi järjestäminen vakuusrahastojen kartuttamista riittävän pitkällä aikavälillä etukäteen.

Voimassa olevassa järjestelmän rahoitus-kykyä ja uskottavuutta heikentää lisäksi tal-letussuojan piiriin kuuluvien talletusten suuri määrä. Kattavuustasoon nähden kannatus-maksut ovat olleet kaikissa vakuusrahastoi-sa alhaiset. Talletussuojan rahoitusvastuuta ei ole myöskään hajautettu kaikkien talletus-pankkien maksettavaksi, minkä seurauksena korvaustapaksesta aiheutuvat taloudelliset rasitukset kohdistuvat ainoastaan yhden va-kuusrahaston maksettaviksi. Yksittäisen va-kuusrahaston mahdollisuus velkarahoituksen saamiseen oman pankkiryhmän ulkopuolelta voi tämän seurauksena olla vaikeaa. Kustan-nusten tehokkaampi hajauttaminen parantaisi talletussuojajärjestelmän mahdollisuuksia suoriutua korvaustilanteista itsenäisesti ilman valtion tukea.

Vakuusrahasto voi voimassa olevan lain mukaan rahaston säännöissä määrättyllä ta-valla ottaa lainaa jäsenpankkiensa tukemi-seen. Lisäksi vakuusrahaston sääntöihin voi-daan ottaa määräys jäsenpankkien velvolli-

suudesta myöntää lainaa vakuusrahaston velvoitteiden täyttämiseksi. Vakuusrahaston oikeus lainanottoon ja jäsenpankkien velvoittaminen luottojen antamiseen vakuusrahastolle ovat osaltaan johtaneet siihen, että etukäteen ei ole kerätty riittäviä kannatusmaksuja. Järjestelmän toimivuuden parantamiseksi ja haitallisten kannustinvaikutusten minimoimiseksi olisi suotavaa, että kannatusmaksujen merkitys vakuusrahaston rahoituksessa korostuu.

2.3.4. Kannatusmaksut

Voimassa oleva laki ei yksityiskohtaisesti määrää pankkikohtaisen kannatusmaksun suuruutta. Vakuusrahastot perivät jäsenpankeiltaan vuosittain maksun, jolle on laissa määrätty ainoastaan vähimmäis- ja enimmäisrajat. Kannatusmaksua ei peritä pankin taloudelliseen tilaan perustuen etukäteen vaan jälkikäteen siten, että todelliset kustannukset kantavat kaikki samaan vakuusrahastoon kuuluvat pankit. Tällöin yksittäisen jäsenpankin kannatusmaksua ei ole suhteutettu kustannuksiin, joita pankin toiminnasta todennäköisesti aiheutuu vakuusrahaston muille jäsenpankeille. Tämä on johtanut siihen, että kannatusmaksun riskiperusteisuus ei toteudu tehokkaasti ja yhdenmukaisesti. Vakuusrahaston säännöissä määrätään, kuinka maksurasitus jakautuu jäsenpankkien kesken. Riskiperusteisuus määräytyy siten viime kädessä sen perusteella, mihin vakuusrahastoon pankki kuuluu.

Vakuusrahastoon vuosittain kerättävien kannatusmaksujen kokonaismäärä peritään voimassa olevan lain mukaan kiinteänä osuutena taseesta. Taseeseen suhteutettu maksu soveltuu sinänsä vakuusrahastojärjestelmään, jossa yhteisvastuulla estetään yksittäisen jäsenpankin joutuminen konkurssiin. Liikepankit eivät ole tukeneet toistensa vakavaraisuutta, kuten säästö- ja osuuspankit, vaan LVR:n tehtävänä on käytännössä tallettajien saamisten turvaaminen. Näin ollen liikepankeilta perittävä kokonaismaksu olisi tarkoituksenmukaista suhteuttaa talletusten määrään eikä taseeseen.

Talletussuojan kannalta voimassa olevan lain mukainen kannatusmaksu suosii lisäksi pankkeja, joilla talletusten osuus on varainhankinnasta suhteellisesti suurempi. Huonommassa taloudellisessa tilassa olevalta talletuspankilta ei etukäteen peritä korkeampaa kannatusmaksua, vaikka sen toiminta

lisää todennäköisyyttä vakuusrahaston varojen käytölle. Koska tukea saaneen pankin taloudellinen tila on huono, saatettaisiin kannatusmaksun perimisestä joutua sen osalta kokonaan luopumaan. Kustannusrasitus siirtyisi siten täysimääräisesti muiden jäsenpankkien maksettavaksi.

LVR on aina perinyt jäsenpankeiltaan kannatusmaksuja lain edellyttämän vähimmäismaksun mukaisesti. OVR:n ja SVR:n kannatusmaksut ovat määräytyneet jäsenpankeille maksettujen tukien perusteella, jolloin maksujen taso on ollut huomattavasti korkeampi kuin liikepankeilla. Osuus- ja säästöpankeissa korotetut maksut ovat merkinneet sitä, että riskipitoisempien jäsenpankkien tappiollinen toiminta on rahoitettu jälkikäteen vakavaraisten pankkien tuella. Voimassa oleva järjestelmä sallii yksittäisen pankin riskinoton lisäämisen muiden jäsenpankkien kustannuksella.

Koska vakuusrahastot eivät ole perineet riittävän suuria kannatusmaksuja etukäteen, äkillinen tukitarpeen lisääntyminen on saatanut johtaa kohtuuttoman suuriin kertaluonteisiin kannatusmaksuihin. Nopea maksurasitteiden lisääntyminen voi vaarantaa myös vakavaraisten jäsenpankkien ja pahimmillaan koko pankkiryhmän maksukyvyyn. Pankkikriisin ja laman seurauksena OVR on joutunut ottamaan rahoitustarkastuksen poikkeusluvalla jäsenpankeiltaan velkaa, jonka takaisinmaksu edellyttää osuuspankeilta selvästi normaalia korkeampien kannatusmaksujen perimistä.

3. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö

3.1. Talletussuojadirektiivi

Euroopan yhteisö antoi 30 päivänä toukuuta 1994 talletussuojaa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/19/EY talletusten vakuusjärjestelmistä. Jäsenvaltioiden oli määrä tehdä direktiivin mukaiset muutokset lainsäädäntöön, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin 1 päivään heinäkuuta 1995 mennessä. Direktiivin mukaan talletussuojajärjestelmien keskeiset tekijät on yhdenmukaistettava jäsenvaltioissa. Erityisesti on varmistuttava siitä, että korvausten maksaminen tallettajalle tapahtuu mahdollisimman nopeasti yhdenmukaistetun vähimmäiskorvaustason perusteella.

Direktiivi ei sisällä yksityiskohtaisia sään-

nöksiä siitä, kuinka talletussuojan rahoitus ja hallinnointi on järjestettävä. Jäsenvaltioille jää siten runsaasti liikkumavaraa talletussuojajärjestelmän organisoinnissa. Talletussuoja on kuitenkin pakollinen kaikille talletuksia vastaanottaville luottolaitoksille, joiden tulee vastata järjestelmän rahoituksesta itse. Talletussuojajärjestelmän rahoituskyvyn on lisäksi oltava suhteutettu suojattujen sitoumusten määrään. Direktiivin mukaan velvollisuutensa laiminlyövä luottolaitos voidaan erottaa järjestelmästä, mikä merkitsee käytännössä toimiluvan menettämistä.

Talletussuojadirektiivi painottaa kuluttajasuojan näkökulmaa, jolloin talletussuojan ensisijainen tehtävä on pientalletusten korvaaminen. Järjestelmän tehtävänä on lisäksi estää talletuspaot ja sitä kautta edistää pankkijärjestelmän vakautta. Talletussuojajärjestelmän on direktiivin mukaan kyettävä korvaamaan tallettajien saamiset kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona viranomaiset ovat määritelleet luottolaitoksen maksukyvyttömäksi. Määräaika voidaan jatkaa ainoastaan poikkeustapauksissa.

Jäsenvaltioiden on lisäksi huolehdittava siitä, että luottolaitokset tarjoavat tallettajille tietoa talletussuojan keskeisistä ominaisuuksista. Erityisen tärkeänä pidetään tiedotta-

mista suojan kattavuudesta ja sen eri muodoista.

Kattavuuden enimmäisrajan asettamisen lisäksi jäsenmaat voivat vaikuttaa talletussuojan kattavuuteen rajaamalla suojaa direktiivin liitteessä lueteltujen talletusten tai tallettajien osalta. Sosiaalisin perustein on mahdollista antaa täysimääräinen suoja tiettyille tallettajille tai talletuksille. Tallettajalle on voidaan asettaa myös omavastuu, jonka suuruus voi olla enintään 10 prosenttia talletuksen suuruudesta. Kattavuuden enimmäisrajan on kuitenkin aina oltava vähintään direktiivin minimitasolla, joka on 20 000 ecua eli noin 120 000 markkaa.

Direktiivin mukaan muissa jäsenmaissa toimivien sivukonttoreiden tallettajat saavat korvauksen pankin kotimaan talletussuojajärjestelmästä. Euroopan unionin jäsenvaltiossa toimiville sivukonttoreille on annettava aina mahdollisuus täydentää kotimaansa talletussuojaa tilanteessa, jossa vastaanottavan maan suoja on kattavampi. Talletussuojan vapaaehtoinen täydentäminen koskee sekä korvauksen enimmäismäärää että suojan laajuutta. Tämä estää luottolaitoksen sivukonttoria käyttämästä korkeampaa kattavuustasoa kilpailuedun hankkimiseen Euroopan talousalueella.

Taulukko 10. Talletussuojan enimmäismäärät eri maissa.

	Korvauksen enimmäisraja, oma valuutta/ecu	Korvauksen enimmäisraja, mk (valuuttakurssit 2.9.1997)
SUOMI*	Ei rajattu	Ei rajattu
RUOTSI*	SEK 250 000	170 000
TANSKA*	DKK 300 000	240 000
RANSKA*	FF 400 000	360 000
PORTUGALI*	ECU 33 750 (15 000 ecua suuremmilla talletuksilla omavastuu)	200 000
IRLANTI*	£ 20 000 (90 %)	175 000
ISO-BRITANNIA*	£ 20 000 (90 %)	160 000
ALANKOMAAT*	NFL 45 000	120 000
BELGIA*	ECU 20 000	120 000
KREIKKA*	ECU 20 000	120 000
SAKSA	30 % pankin omasta pääomasta (liikepankit)	
ITÄVALTA	ATS 260 000	110 000
ITALIA	ITL 200 000 000 (suuremmilla talletuksilla omavastuu)	600 000
ESPANJA	ESP 2 325 000	80 000
LUXEMBURG	LUF 600 000	90 000
SVEITSI	CHF 30 000	110 000
NORJA	NOK 2 000 000	1 450 000
YHDYSVALLAT	USD 100 000	550 000
Direktiivin vähimmäistaso	ECU 20 000	120 000

*Talletussuojadirektiivi saatettu voimaan

3.2. Talletussuojajärjestelmä muissa maissa

3.2.1. Ruotsi

Ruotsissa talletussuojaa koskeva laki tuli voimaan vuoden 1996 alussa. Tätä ennen valtio oli tarjonnut Ruotsissa epäsuorasti talletussuojan eikä varsinaista talletussuojajärjestelmää ollut lainkaan. Euroopan unionin jäsenenä Ruotsi oli velvollinen perustamaan talletussuojajärjestelmän direktiivin vaatimusten mukaisesti.

Talletussuoja organisomisesta huolehtii Ruotsissa julkinen valta, mutta järjestelmään kuuluvat luottolaitokset vastaavat kaikista siihen liittyvistä kustannuksista. Talletuksia vastaanottaville ruotsalaisille luottolaitoksille järjestelmään liittyminen on pakollista. Ruotsiin perustettiin kaikille pankeille yhteinen talletussuojajärjestelmä, jossa viranomaisilla on keskeinen rooli. Järjestelmän hallinnoimisesta vastasi aluksi pankkikriisin yhteydessä perustettu viranomainen Bankstödsnämnden, joka muutettiin 1 päivänä heinäkuuta 1996 alkaen Insättningsgarantinämnden -nimiseksi. Maan hallitus nimittää Insättningsgarantinämndenille puheenjohtajan ja kuusi jäsentä.

Talletussuojaa ei ole Ruotsin järjestelmässä rajattu talletuksen tekijän suhteen. Suojan piiriin kuuluvan talletuksen tulee täyttää likviditeetin suhteen tietyt kriteerit, jolloin määräaikaistalletuksilla ei ole talletussuojaa. Talletussuojajärjestelmän piiriin kuuluvat kaikki tallettajat lukuun ottamatta pankkeja, arvopaperivälitysyrityksiä sekä vastaavia ulkomaalaisia yrityksiä, jotka vastaanottavat talletussuojan piiriin kuuluvia talletuksia. Luottolaitosten ulkomaisia sivukonttoreita kohdellaan Ruotsissa talletussuojadirektiivin mukaisesti, jolloin muita maita kattavamman kansallisen talletussuojan vieminen toiseen jäsenmaahan on kielletty.

Talletussuojajärjestelmän suorittama korvaus voi olla korkeintaan 250 000 kruunun eli noin 170 000 markan suuruinen yksittäistä tallettajaa ja pankkia kohden. Luku sisältää kertyneet korot pankin konkurssipäätöspäivään saakka. Kotitalouksien osuus pankkien otollainauksesta on Ruotsissa merkittävä ja tämän lisäksi vain 3 prosentilla kotitalouksista on yli 250 000 kruunun suuruisia talletuksia.

Ruotsissa talletussuojajärjestelmä korvaa tallettajan saamiset konkurssitilanteessa riippumatta siitä, onko hänellä velkoja konkurs-

siin joutuneelle pankille. Korvausmenettely perustuu yleiseen konkurssikäytäntöön ja on yhdenmukainen direktiivien kanssa.

Talletussuojajärjestelmän piiriin kuuluvilta luottolaitoksilta peritään vuosittain kannatusmaksut järjestelmän rahoittamiseksi. Maksun suuruus voisi pankkien kesken vaihdella, mutta jäsenpankkien tulisi vuosittain kartuttaa rahastoa määrällä, joka vastaa yhteensä 0,25 prosenttia kaikista suojan piiriin kuuluvista talletuksista. Kun rahastoon kerättyjen varojen kokonaismäärä saavuttaa 2,5 prosenttia suojatuista talletuksista, alenee vuotuinen maksuosuus 0,1 prosenttiin. Vuosittaiselle kannatusmaksuille on asetettu lisäksi 0,30 prosentin enimmäisraja. Suojan piiriin kuuluvien talletusten taso määritellään vuoden viimeisenä päivänä ja Insättningsgarantinämnden päättää maksujen tarikan maksuajankohdan.

Ruotsissa talletussuojajärjestelmän odotetuiksi kustannuksiksi arvioitiin keskimäärin noin 1 000 miljoonaa kruunua vuodessa. Suojan piiriin kuuluvien talletusten määrän ollessa noin 400 000 miljoonaa kruunua, vastaisi tämä 0,25 prosentin suuruista yhteenlaskettua kannatusmaksua vuodessa. Tällöin 2,5 prosentin tavoitetaso rahastoitaville varoille olisi noin 10 000 miljoonaa kruunua ja se saavutettaisiin kahdeksassa vuodessa.

Insättningsgarantinämnden huomioi vuotuisissa kannatusmaksuissa luottolaitosten vakavaraisuuden, jolloin pankkikohtaiset maksut voivat vaihdella. Yksittäisen luottolaitoksen kannatusmaksun — ilmaistuna prosentteina suojan piiriin kuuluvista talletuksista — tulee olla vähintään 60 prosenttia ja enintään 140 prosenttia kaikkien pankkien yhteensä maksamasta osuudesta.

Insättningsgarantinämndenillä on oikeus lainanottoon tilanteessa, jossa sen omat varat eivät korvaustapauksessa riitä tallettajien saamisten turvaamiseen. Korvaustilanteessa on käytettävä kuitenkin aina ensisijaisesti rahastoon kertyneitä varoja. Luoton ehdoista päättää valtionkonttori (*Riksgäldskontoret*) ja pankit vastaavat itse luotonhankintakuluista.

3.2.2. Norja

Norjassa otettiin käyttöön pankkiryhmäkohtaiset talletusvakuusrahastot 1920- ja 30-luvuilla. Voimassa oleva lainsäädäntö perustuu vuoden 1961 lakiin, jonka mukaan rahastoon liittyminen on pakollista. Vakuusrahastojen tehtävänä on tarvittaessa tukea

jäsenpankkejaan ja varmistaa, että ne pystyvät vastaamaan sitoumuksistaan.

Viime aikaisen pankkikriisin sekä Euroopan yhdentymiskehityksen seurauksena Norjassa uudistetaan talletussuojajärjestelmää. Talletussuojan uudistamista koskeva lakiesitys annettiin Norjan hallitukselle 10 päivänä toukokuuta 1996. Lakiesityksen keskeisenä lähtökohtana on varmistaa, että asiakkaiden saamiset rahoituslaitoksilta suojataan. Suojamekanismeista vakavaraisuusvaatimuksia pidetään ensisijaisina. Toissijaisiksi määritellään rahoituslaitosten omat vakuusrahastojärjestelyt. Valtion tehtävänä on viime kädessä turvata rahoitusjärjestelmän toiminta. Talletussuojajärjestelmän uudistaminen nähdään Norjassa osana laajempaa kokonaisuutta, johon liittyy julkisen vallan roolin ja vastuun selkeämpi määrittäminen sekä pankkien ja vakuutuslaitosten valvonnan tehostaminen. Norja joutuu Euroopan talousalueeseen kuuluvana valtiona huomioimaan lakiesityksessä talletussuojadirektiivin vaatimukset.

Lakiesityksessä ehdotetaan, että talletussuojajärjestelmän tehtävänä ei olisi ainoastaan tallettajien saamisten maksaminen vaan lisäksi tuen myöntäminen kriisiin joutuneelle pankille. Talletukset korvattaisiin kaksi miljoonaa kruunua eli noin 1,4 miljoonaa markkaan asti tallettajaa ja pankkia kohden. Korvattava enimmäismäärä on kansainvälisesti verrattuna poikkeuksellisen suuri. Katavuuteen ei Norjassa ehdoteta tehtäväksi talletussuojadirektiivin sallimia poikkeuksia.

Lisäksi lakiesityksessä ehdotetaan, että uudistuksen yhteydessä lisättäisiin viranomaisten toimivaltuuksia ja välineitä, jotta taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden pankkien toimintaan voitaisiin puuttua riittävän ajoissa. Rahoituslaitosta velvoitetaan lisäksi ilmoittamaan mahdollisista likviditeetti- tai vakavaraisuusongelmista valvovalle viranomaiselle (*Kredittilsynet*). Vaikeuksiin joutuneen luottolaitoksen ottamisesta viranomaisten haltuun annettaisiin erilliset ohjeet. Lisäksi ehdotetaan, että viranomaisilla tulisi olla keskeinen rooli talletussuojajärjestelmässä.

Valtion pankkivakuusrahasto (*Statens Banksikringsfond*) perustettiin 15 päivänä maaliskuuta 1991 Norjan rahoitusjärjestelmän vakauden turvaamiseksi. Valtion rahasto jatkaisi toimintaansa pienin muutoksin ja se olisi tarkoitettu rahoitusjärjestelmää koettelevien yllättävien kriisien varalle. Rahaston päätehtävänä olisi toimia kriisitilanteissa hal-

lintoelimenä. Valtion pankkivakuusrahasto voisi antaa lainaa tai pääomatukea pankkiryhmien vakuusrahastoille tai suoraan yksittäiselle pankeille rahoitusjärjestelmän vakauden turvaamiseksi. Tuen ja lainan ehdot sekä rahaston hallinto määritellään lakiesityksessä yksityiskohtaisesti.

Lakiesityksessä ehdotetaan, että liikepankkien vakuusrahasto (*Forretningsbankenes sikringsfond*) ja säästöpankkien vakuusrahasto (*Sparebankenes sikringsfond*) jatkaisivat pankkiryhmiensä talletussuojarahastoina. Kaikkien pankkitointimintaa harjoittavien norjalaisten liike- ja säästöpankkien on kuuluttava ensisijaisesti oman pankkiryhmänsä vakuusrahastoon. Norjassa toimintaa harjoittavan ulkomaisen pankin sivukonttorin tulee liittyä vakuusrahastoon, jos sen kotimaa on Euroopan talousalueen ulkopuolella.

Vakuusrahastojen keskeisenä tehtävänä on suojata jäsenpankkien talletajat. Rahastot voivat tarvittaessa antaa takauksia, lainaa tai tukea jäsenpankilleen, jos tämä ei kykene suoriutumaan sitoumuksistaan tai sen toiminnan jatkuminen on uhattuna. Tukitoimet tapahtuvat viranomaisten valvonnassa ja niiden ehdot on määritelty erikseen. Molemmilla rahastoilla on johtokunta, joka koostuu seitsemästä yleiskokouksessa valittavasta jäsenestä. Norjan keskuspankilla ja valvontaviranomaisella on molemmilla yksi edustaja johtokunnassa.

Talletussuojan rahoitus järjestetään Norjassa jäsenpankeilta etukäteen kerättävin kannatusmaksuin. Voimassa olevan lain mukaan säästöpankkien vakuusrahaston pääoman tulisi vähintään olla 1,5 prosenttia jäsenpankkien varainhankinnasta. Liikepankkien vakuusrahaston pääoman tulisi olla vähintään 2,0 prosenttia talletuksista. Postipankilla laskentaperuste on sama kuin säästöpankeilla. Rahastojen yhteenlasketun pääoman suuruuden tulisi olla vuoden 1995 lopun tasetietojen perusteella noin 10 700 miljoonaa kruunua eli noin 7 700 miljoonaa markkaa.

Säästöpankkien vakuusrahastolla oli käytössään 2 474 miljoonaa kruunua vuoden 1994 lopussa liikepankkien vakuusrahaston ollessa 263 miljoonaa kruunua alijäämäinen. Pankkikriisin aikana vakuusrahastojen pääomien katsottiin olleen liian alhaisella tasolla. Esityksessä kuitenkin todetaan, että vastuu koko pankkijärjestelmän laajuisista kriiseistä ei voi kuulua pankkiryhmien vakuusrahastoille. Tämän seurauksena rahastoihin kerättävien varojen vähimmäismäärää ei tarvitsisi

oleellisesti muuttaa.

Esityksessä ehdotetaan vakuusrahastojen pääomia koskevien määräysten muuttamista siten, että pääoman määrän olisi vähintään oltava 1,5 prosenttia jäsenpankkien talletuksista ja 0,5 prosenttia niiden omasta pääomasta. Vuoden 1995 lopun tasetietojen perusteella vakuusrahastojen pääoman tulisi olla vähintään 10 000 miljoonaa kruunua eli 7 200 miljoonaa markkaa.

Voimassa olevan lain mukaan pankeilta peritään vuotuinen kannatusmaksu, jonka suuruus on 0,15 prosenttia pankin varainhankinnasta. Maksu perustuu edellisvuoden tasetietoihin ja sitä peritään siihen asti, kun rahaston pääoma saavuttaa määrätyn vähimmäistason.

Lakiesityksessä ehdotetaan myös, että kannatusmaksun laskentaperusteita tulisi muuttaa. Kaikilta pankeilta perittävien vuosittaisten kannatusmaksujen määrän tulisi ehdotuksen mukaan olla 0,1 prosenttia talletusten kokonaismäärästä. Lisäksi perittäisiin vakavaraisuussuhteen perustuva 0,05 prosentin maksu. Tällöin maksuperusteissa otettaisiin huomioon yksittäisen pankin taloudellinen tila.

3.2.3. Tanska

Tanskassa hyväksyttiin talletussuojarahastoa koskeva lakiuudistus kesällä 1995. Lain mukaan tanskalaisten pankkien, säästökassojen, osuuskassojen sekä muiden vastaavien luottolaitosten liittyminen yhteiseen talletussuojarahastoon on pakollista. Rahasto on yksityinen, mutta se toimii viranomaisten valvonnan ja ohjeiden alaisena. Jäsenlaitokset vastaavat itse rahaston kustannuksista ja hallinnoinnista. Ulkomaisten pankkien sivukonttoreita kohdellaan talletussuojadirektiivin edellyttämällä tavalla. Järjestelmän tehtävänä on turvata tallettajien saamiset pankin joutuessa konkurssiin.

Talletussuojarahastolla tulee korvaustilanteessa olla käytössään vähintään neljä miljardia kruunua eli noin kolme miljardia markkaa, josta vähintään neljäsosan on oltava pankeilta kerättyinä likvideinä varoina. Loppuosa varoista koostuu pankkien antamista takauksista. Likvideille varoille asetettu vähimmäismäärä on noin yksi prosenti pankkien kokonaisottolainauksesta.

Viranomaiset (*Finanstilsynet* ja *Danmarks Nationalbank*) määrittelevät jäsenpankeilta perittävien kannatusmaksujen suuruuden. Vuosittain perittävien likvidien maksujen

sekä takaussitoumusten yhteismäärä ei saa olla suurempi kuin 0,20 prosenttia jäsenpankkien yhteenlasketusta ottolainauksesta. Tällöin pankeille vuodessa aiheutuvien kustannusten määrä ei voi nousta 500 miljoonaa Tanskan kruunua eli noin 400 miljoonaa markkaa suuremmaksi. Yksittäisen pankin maksaman kannatusmaksun suuruus määritellään suhteessa suojan piiriin kuuluviin talletuksiin. Kannatusmaksujen lisäksi talletussuojarahastolla on tarvittaessa oikeus ottaa valtiolta lainaa tai saada takauksia. Tanskan järjestelmän erityispiirteenä on pankkien antamien takauksien suuri merkitys talletussuojan rahoituksessa.

Talletukset korvataan täysimääräisesti 300 000 Tanskan kruunuun eli noin 240 000 markkaan asti pankkia ja tallettajaa kohden. Talletussuojan kattavuus on määritelty myös talletuksen tekijän tai tilillä olevien varojen käyttötarkoituksen mukaan. Tällöin muun muassa opinto-, eläke- ja asuntosäästötilit kuuluvat suojan piiriin täysimääräisesti. Ongelmapankin johto sekä tietyn suuruisen osuuden pankista omistavat tahot eivät ole oikeutettuja saamaan talletuksilleen suojaa.

3.2.4. Yhdysvallat

Yhdysvalloissa talletussuojajärjestelmä uudistettiin pankkikriisin seurauksena. Maan keskeiset talletussuojarahastot ovat *Bank Insurance Fund (BIF)*, joka on liikepankkien rahasto sekä *Savings Association Insurance Fund (SAIF)*, joka on säästöpankkien rahasto. Rahastoja hallinnoi liittovaltion viranomainen *Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC)*, jonka asema on riippumaton ja jolle on annettu laajat valtuudet toimia pankkien ongelmatilanteissa.

Talletussuojan enimmäismäärä on 100 000 dollaria eli noin 550 000 markkaa asiakasta kohden. Talletussuoja on kuitenkin eräille tilityypeille, esimerkiksi eläkesäästötileille, enimmäisrajaa suurempi. Yhdysvaltain talletussuojajärjestelmä rahoitetaan kannatusmaksuin, joiden määrä on suhteutettu pankkien yhteenlaskettuun kotimaiseen ottolainaukseen. Vuoden 1993 alusta yksittäisen pankin kannatusmaksut on määritelty riskiperusteisesti, jolloin maksun suuruus riippuu siitä, kuinka suuri on pankin riski joutua maksukyvyttömäksi. Kaikki järjestelmään kuuluvat pankit luokitellaan kolmeen ryhmään kahdella eri tavalla. Ensimmäinen luokitus tapahtuu vakavaraisuuden perusteella. Tämän

lisäksi pankit luokitellaan valvontaviranomaisten raporttien perusteella. Näin saadaan riskiluokat, joiden perusteella kannatusmaksut määrätään. Samaan riskiluokkaan kuuluvilta pankeilta peritään kannatusmaksu, jonka prosenttiosuus ottolainauksesta on yhtä suuri. Korkeimpaan riskiluokkaan kuuluvat pankit maksavat 0,31 prosentin suuruisen maksun ja alimpaan luokitellut 0,23 prosentin maksun. Ennen uudistusta kaikki pankit maksoivat kiinteän 0,083 prosentin maksun.

4. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

4.1. Esityksen tavoitteet

Talletussuojadirektiivi edellyttää jäsenmailta talletussuojajärjestelmiä koskevien säädösten saattamista Euroopan unionin vähimmäistasolle. Heinäkuussa 1995 luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin tehtiin direktiivin edellyttämät teknisluonteiset muutokset, joista keskeisimmät koskivat vakuusrahas-aston korvausvelvollisuutta, talletussuojan vientikieltoa, ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreiden lisäsuojaa sekä talletussuojasta tiedottamista. Nyt annettavan esityksen tavoitteena on kehittää talletussuojajärjestelmää rakenteellisesti.

Talletussuojajärjestelmän tehtävänä on edistää pankkijärjestelmän vakautta pienentämällä riskiä, että yksittäisen pankin tai koko pankkijärjestelmän tilapäiset ongelmat johtavat laajamittaiseen talletusten nostoon pankkijärjestelmästä. Esityksen tavoitteena on uudistaa talletussuojajärjestelmää siten, että talletussuojan tavoite saavutetaan tavalla, joka on yhteiskunnan ja pankkien kannalta tehokas ja vahvistaa yleistä luottamusta pankkijärjestelmään. Tavoitteena on myös saattaa talletussuojaa koskevat säännökset vastaamaan rahoitusmarkkinoilla tapahtuvaa kehitystä ja muuta rahoitusmarkkinalainsäädäntöä.

Voimassa olevassa järjestelmässä talletussuojan kattavuutta ei ole rajattu korvattavan enimmäismäärän osalta lainkaan, vaan yleisön talletukset on suojattu talletuksen kokoon katsomatta. Tämän seurauksena talletussuojajärjestelmälle korvaustilanteesta aiheutuvat kustannukset nousevat niin suuriksi, että talletussuojan uskottavuus on kyseenalainen. Nykyinen talletussuojajärjestelmä ei voi turvata pankkitoiminnan vakautta par-

haalla mahdollisella tavalla. Tarkoituksena onkin luoda talletussuojajärjestelmä, jonka rahoituksesta voisivat vastata uskottavasti pankit itse.

Tarpeettoman kattava talletussuoja voi vähentää pankkien varovaisuutta riskinotossa ja aiheuttaa piittaamatonta riskikäyttäytymistä. Tämä heikentää pankkijärjestelmän vakautta ja lisää todennäköisyyttä talletussuojajärjestelmään turvautumiselle. Lisäksi tarpeettoman kattava talletussuoja vähentää tallettajien harkintaa talletuspäätöksiä tehdessään ja siten heikentää markkinoiden kautta tulevia rajoitteita pankin riskiotolle. Tavoitteena on, että uudessa järjestelmässä osalla tallettajista, erityisesti suurten talletusten haltijoilla, olisi kannustin valvoa pankin toimintaan liittyviä riskejä samoin kuin osakkeenomistajilla ja muilla velkojilla, joiden saamia pankilta ei ole suojattu. Talletussuojan rajoittaminen kannustaisi suojan piiriin kuulumattomia tallettajia hankkimaan tietoa pankin taloudellisesta tilasta ja riskeistä, mikä myös osaltaan edistäisi pankkijärjestelmän vakautta.

Tehokkaan talletussuojajärjestelmän tulisi turvata lähinnä vain niiden tallettajien saamiset, joilla ei ole riittäviä mahdollisuuksia arvioida pankin toimintaan liittyviä riskejä. Tällöin talletussuoja ehkäisisi ennakolta sellaisten talletuspakojen syntymisen, jotka eivät perustu tietoon pankin todellisesta taloudellisesta tilasta. Pankkijärjestelmän vakauden säilymisen kannalta on tärkeää, että talletussuoja ehkäisisi ennakolta juuri tämän tyyppisten talletuspakojen syntymisen.

Vakuusrahastojen toiminnassa on käytännössä suuria eroja. Paikallispankkitoimintaa harjoittavat osuuspankit ja säästöpankit ovat tukeneet toistensa vakavaraisuutta vakuusrahastojensa kautta, mutta liikepankeilla vakuusrahaston tehtävänä on käytännössä ollut pelkästään talletusten turvaaminen. Tämä on johtanut siihen, että talletussuojasta maksetuissa kannatusmaksuissa on ollut suuria eroja riippuen siitä, mihin vakuusrahastoon yksittäisten pankki kuuluu. Esityksen tavoitteena onkin luoda talletussuojajärjestelmä, joka kohtelee pankkeja tasavertaisesti eikä vääristä kilpailua pankkien kesken.

Talletuspankkitoiminnan erityisluonteen vuoksi talletussuojajärjestelmän olemassaolo on välttämätöntä. Tarpeettoman kattava talletussuojajärjestelmä asettaa pankit kuitenkin muihin rahoitusmarkkinoilla toimiviin yrityksiin nähden ylivertaiseen kilpailuasemaan,

minkä vuoksi ei ole perusteltua pitää yllä kattavampaa talletussuojaa kuin vakauden turvaamisen ja kuluttajansuojan toteutumisen kannalta on tarpeen.

4.2. Keskeiset ehdotukset

4.2.1. Talletussuojajärjestelmän organisointi ja tehtävät

Tallettajien saamisten turvaamiseksi ehdotetaan perustettavaksi talletussuojarahasto, johon talletuspankin on kuuluttava. Talletussuojajärjestelmän tehtävänä olisi tallettajien saamisten turvaaminen yksittäisen talletuspankin joutuessa maksukyvyttömäksi. Rahaston toiminnasta ja kustannuksista vastaisivat talletuspankit yhteisvastuulla. Talletussuojarahastoon kerättäviä varoja ei käytettäisi yksittäisen pankin vakavaraisuuden tukemiseen, vaan ainoastaan tallettajien saamisten maksamiseen. Tämä lisäisi talletussuojan uskottavuutta tallettajien näkökulmasta. Nykyiset vakuusrahastot voisivat laissa säädettyllä tavalla jatkaa toimintaansa talletuspankkien vakaan toiminnan turvaamiseksi, mutta jäsenyys vakuusrahastossa olisi vapaaehtoista.

Talletussuojan organisoinnin ja rahoituksen järjestäminen sekä suojan kattavuus ovat keskeisesti sidoksissa talletussuojajärjestelmän tehtävän määrittelyyn. Talletussuojan tehtävän rajaaminen talletusten korvaamiseen tekisi mahdolliseksi vakavaraisuutta tukevien toimien erottamisen talletussuojan yhteydestä. Tämän seurauksena kaikki talletuspankit voisivat vastata yhteisvastuulla talletussuojajärjestelmästä, johon kuuluminen on talletuspankeille pakollista. Näin talletussuojan kattavuutta voidaan rajoittaa ja järjestelmän kustannuksia alentaa. Ehdotettavat muutokset lisäisivät siten talletussuojajärjestelmän uskottavuutta.

Talletussuojajärjestelmän tehtävänä olisi turvata tallettajien saamia ja vahvistaa pankkijärjestelmän vakautta. Vakauden vahvistamiseksi olisi erityisen tärkeää turvata niiden tallettajien saamiset, joilla ei ole riittäviä mahdollisuuksia arvioida talletuksensa riskipitoisuutta. Talletussuoja ehkäisisi siten talletuspaot, jotka voivat johtaa vakavaraisenkin pankin kaatumiseen ja pahimmassa tapauksessa aiheuttaa haitallisia seurannaisvaikutuksia koko kansantalouteen. Uskottava talletussuojajärjestelmä lisäisi siten yleistä luottamusta pankkien toimintaan.

Tallettajien saamisten turvaaminen on kuluttajansuojanäkökohtien vuoksi välttämätöntä, koska talletuksista valtaosa on tileillä, joita käytetään päivittäisten talousasioiden hoitamiseen. Tallettajista suurin osa on taloudenpitäjiä, joilla ei ole riittäviä mahdollisuuksia arvioida talletuksen riskipitoisuutta. Kuluttajansuojan toteutumiseksi olisikin tärkeää, että talletussuojajärjestelmä turvaisi näiden saamisten nopean saatavuuden yksittäisen talletuspankin joutuessa maksukyvyttömäksi. Tätä kautta talletussuoja turvaa osaltaan myös maksujärjestelmän toimivuutta.

Talletussuojajärjestelmän tehtävän rajaamiseen ja yhteisen talletussuojarahaston perustamiseen liittyisi selkeitä etuja, jotka parantaisivat järjestelmän uskottavuutta. Talletussuojarahaston varojen käyttäminen ainoastaan tallettajien saamisten maksamiseen rajoittaisi tarvetta käyttää rahaston varoja. Talletussuojarahaston varoja ei voitaisi missään tilanteessa käyttää pankin omistajien tai muiden velkojien kuin ainoastaan tallettajien saamisten maksamiseen. Talletussuojarahaston maksuvelvollisuuden alkaminen edellyttäisi rahoitustarkastuksen ilmoitusta pankin maksukyvyttömyydestä, joka ei luonteeltaan ole tilapäistä.

Talletussuojasta aiheutuvien kustannusten jakaminen kaikkien talletuspankkien kesken lisäisi järjestelmän uskottavuutta. Pankit voisivat kerätä varoja yhteiseen talletussuojarahastoon, koska varoja ei käytettäisi jäsenpankkien vakavaraisuuden tukemiseen. Tuki-toimista erillisessä yhteisessä rahastossa talletussuoja voitaisiin järjestää pankkien kannalta tehokkaasti, koska yksittäisestä korvaustapauksesta aiheutuvat pankkikohtaiset kustannukset olisivat alhaisemmat. Kustannusten tehokkaamman hajauttamisen seurauksena yhden pankin maksukyvyttömäksi joutumisesta aiheutuva taloudellinen rasitus kohdistuisi koko pankkijärjestelmään eikä ainoastaan yksittäiselle vakuusrahastolle. Talletussuojarahaston perustamisesta aiheutuvien tehokkuusetujen johdosta pankeilta etukäteen perittävien kannatusmaksujen määrä voisi olla alhaisempi kuin voimassa olevassa vakuusrahastojen toimintaan perustuvassa järjestelmässä.

Talletussuojarahastolla olisi lisäksi mahdollisuus lainanottoon tilanteessa, jossa sen varat eivät riitä tallettajien saamisten maksamiseen. Yhteisellä talletussuojarahastolla olisi vakuusrahastoja paremmat edellytykset ulkopuolisen rahoituksen hankkimiseen. Vel-

kaantuminen voitaisiin järjestää uskottavammin kuin voimassa olevassa vakuusrahastojärjestelmässä, koska talletussuojarahaston maksukyky olisi parempi ja velkarasitus jakautuisi kaikille talletuspankeille. Yhteisellä talletussuojarahastolla rahoituksen saatavuus olisi parempi ja velanhoidokustannukset alhaisemmat.

Kaikkien pankkien kuuluessa yhteiseen talletussuojarahastoon tallettajien piirissä ei voisi syntyä sellaista käsitystä, että tiettyyn vakuusrahastoon kuuluvilla talletuspankeilla olisi muita talletuspankkeja kattavampi talletussuoja. Yhteinen rahasto turvaisi siten talletuksia vastaanottaville pankeille tasapuoliset kilpailuolosuhteet. Lisäksi riskiin perustuvan pankkikohtaisen kannatusmaksun periminen voitaisiin toteuttaa tehokkaasti ja oikeudenmukaisesti yhteisessä talletussuojarahastossa.

Euroopan talousalueeseen kuuluvista maista tulevat sivukonttorit eivät voisi aiheuttaa talletussuojarahastolle merkittäviä kustannuksia, jos talletussuojan kattavuus asetetaan Suomessa muiden jäsenvaltioiden tasolle. Yhteisvastuun lisääminen ja korvaustapauksista aiheutuvien kustannusten hajauttaminen koko pankkijärjestelmälle olisi kuitenkin entistä tärkeämpää, jos Euroopan talousalueen ulkopuolista maista tulevien pankkien määrä Suomessa kasvaa. Kyseisillä pankeilla olisi mahdollisuus liittyä talletussuojarahastoon. Toimiluvan myöntämisen yhteydessä valtiovarainministeriö voi päättää sivukonttorin jäsenyydestä talletussuojarahastossa määräämillään ehdoilla.

Talletuspankit kantaisivat vastuun talletussuojarahaston toiminnasta. Viranomaisten rooli korostuisi valvojana. Rahaston toiminta keskittyisi kertyvien kannatusmaksujen hallintoihin sekä mahdollisen ulkoisen velkarahoituksen järjestämiseen. Korvaustilanteiden hallinnoiminen edellyttäisi talletussuojarahastolta yhteistyötä viranomaisten, ennen muuta rahoitustarkastuksen kanssa. Talletussuojarahaston toiminnasta ja hallinnosta määrättäisiin rahaston säännöissä, jotka vahvistaisi ministeriö.

4.2.2. Vakuusrahastot

Esityksessä ehdotetaan, että vakuusrahastot voisivat jatkaa toimintaansa laissa säädettyllä tavalla talletuspankkien vakaan toiminnan turvaamiseksi. Niiden tehtävänä ei kuitenkaan olisi enää turvata talletuksia. Vakuusra-

hastojen merkitys on ollut paikallispankeille suuri, koska vakuusrahastot ovat voineet järjestää tarvittavan rahoituksen yksittäisen pankin joutuessa vakavaraisuusongelmiin. Paikallispankkien on vaikea saada muulla tavoin nopeasti oman pääoman ehtoista rahoitusta. Tehokkaasti toimiessaan vakuusrahastot ehkäisivät ennalta yksittäisen pankin joutumista maksukyvyttömyystilaan. Vakuusrahastolle aiheutuvien kustannusten määrä riippuu kuitenkin keskeisesti siitä, kuinka tehokkaasti jäsenpankkien valvonta ja riskienhallinta on järjestetty.

Jäsenyys vakuusrahastossa ei olisi ehdotuksen mukaan yksittäiselle pankille enää pakollista. Pankin tulisi itse voida päättää, onko sen tarpeellista osallistua muiden samaan vakuusrahastoon kuuluvien talletuspankkien vakavaraisuuden tukemiseen. Tämä tekisi mahdolliseksi pankkien tasapuolisen kohtelun, koska niiltä ei edellytettäisi vastuun ottamista vakuusrahaston muiden jäsenpankkien riskeistä. Vapaaehtoinen jäsenyys ei myöskään muodostaisi markkinoille tulon estettä. Varsinkaan keskenään kilpailevien pankkien osalta voimassa olevan lain mukainen pakollinen vakuusrahastojäsenyys ei ole tarkoituksenmukainen.

Vakuusrahasto voitaisiin lakkauttaa, jos jäsenpankit katsovat yksimielisesti sen toiminnan tarpeettomaksi uuteen talletussuojajärjestelmään siirryttäessä. Ehtona purkamiselle olisi, että vakuusrahastolla ei ole purkamishetkellä velvoitteita. Jos vakuusrahasto päätetään purkaa, sen jäsenpankeille ei ehdotuksen mukaan palautettaisi vakuusrahastoon kannatusmaksuina kerättyjä varoja ennen kuin talletussuojarahaston pääoma saavuttaa lain määräämän minimitason. Tämä on välttämätöntä uuteen järjestelmään siirryttäessä talletussuojan uskottavuuden ylläpitämiseksi. Jos talletussuojarahasto joutuu maksamaan korvauksia tallettajien saamista turvaamiseksi ennen, kun vakuusrahaston varat on palautettu pankeille, voisivat pankit halutessaan käyttää vakuusrahaston varoja edukseen talletussuojarahastolle syntyvien vastuiden kattamiseksi. Koska toimintansa lopettaneen vakuusrahaston kartuttaminen ei olisi enää tarkoituksenmukaista, voisi vakuusrahasto maksaa pääomalleen kertyvän vuositulon jäsenpankeilleen.

Toimintaansa jatkava vakuusrahasto muutuisi ehdotetun lain mukaiseksi vakuusrahastoksi, jonne kerätyt varat voitaisiin edelleen käyttää pankkien keskinäisiin tukitoimiin.

Vakuusrahaston sääntöjä olisi kuitenkin muutettava vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Vakuusrahastoon, jolla lain voimaan tullessa on velvoitteita, sovellettaisiin kuitenkin edelleen aikaisempia, vakuusrahastoja koskevia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että vakuusrahasto ei ilman viranomaisten erityislupaa voisi ottaa lainaa. Vakuusrahaston oikeus lainanottoon ja jäsenpankkien velvoittaminen luottojen antamiseen vakuusrahastolle on osaltaan johtanut siihen, että etukäteen ei ole kerätty riittäviä kannatusmaksuja, vaan ensisijaisena rahoituskeinona on käytännössä ollut mahdollisuus velkaantua. Vakuusrahaston toiminnan olisi perustuttava rahastolla olevien varojen käyttöön. Näin vähennetään talletuspankkien kannustimia piittaamattomaan riskikäyttäytymiseen ja ehkäistään ennakolta taloudellisten vaikeuksien leviämistä vakuusrahaston muihin jäsenpankkeihin.

4.2.3. Talletussuojan kattavuus

Talletussuojan kattavuuden ei ole tarkoituksenmukaista olla suurempi kuin talletussuojajärjestelmän tavoitteen saavuttaminen edellyttää. Täysimääräisen suojan tulisi ulottua talletajiin, kuten kotitalouksiin ja pieniin yrityksiin, joilla ei ole riittäviä mahdollisuuksia arvioida pankin taloudellista tilaa. Vastaavasti talletussuojan kattavuus ei saisi olla tarpeettoman suuri, jotta talletussuoja ei väristäisi tallettajien ja pankkien suhtautumista riskinottoon eikä kilpailua rahoitusmarkkinoilla.

Talletussuojan kattavuutta rajattaessa on otettava huomioon muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa tehdyt ratkaisut (taulukko 11). Kattavuuden asettaminen muiden jäsenvaltioiden keskitasolle niin korvattavan enimmäismäärän kuin talletussuojan laajuuden suhteen selkeyttää järjestelmää. Tällöin Suomessa toimivan ulkomaisen pankin sivukonttorin ei tarvitse liittyä suomalaiseen talletussuojajärjestelmään täydentääkseen talletussuojan suomalaisten talletuspankkien tasolle. Täydentävän talletussuojan hakeminen muodostaisi käytännössä toisesta jäsenvaltiosta tulevalle sivukonttorille markkinoille tulon esteen. Niissä Euroopan unionin jäsenvaltioissa, joissa talletussuojaa koskeva lainsäädäntö on saatettu direktiivin mukaisesti voimaan, talletussuojan enimmäisraja on asetettu varsin lähelle talletussuojadirektiivin vähimmäisrajaa. On myös mahdollista, että

korvausrajat yhdenmukaistuvat entisestään yhteiseen rahaan siirryttyessä ja markkinoiden lähentymisen jatkuessa.

Esityksessä ehdotetaan, että talletussuojarahastosta voitaisiin maksaa enintään 150 000 markan suuruinen korvaus tallettajaa ja pankkia kohden. Talletussuojarahaston varoista korvattaisiin rahoitustarkastuksen hyväksymät yleiset tiliehdot täyttävällä tilillä olevat saamiset ja tilille vielä kirjautumattomat maksujen välityksessä olevat tallettajan samassa talletuspankissa olevat saamiset. Talletuspankkeja pidetään tallettajien saamia maksettavissa yhtenä pankkina, jos ne ovat velvollisia osittain tai kokonaan vastaamaan toistensa veloista ja sitoumuksista.

Talletussuojan kattavuuden rajaaminen 150 000 markkaan tarjoaisi riittävän hyvän suojan tallettajille, joilla ei ole mahdollisuutta arvioida talletuspankin taloudellista tilaa. Ehdotettu korvattavien saamisten enimmäismäärä ehkäisisi siten tehokkaasti talletuspankojen syntymistä ja edistäisi pankkijärjestelmän vakautta.

Ehdotettua enimmäisrajaa suuremmille talletuksille olisi oikeus saada ainoastaan enimmäisrajan suuruinen korvaus talletussuojajärjestelmästä. Tällöin täysimääräisen suojan piiriin kuulumattomat 150 000 markkaa suuremmat talletukset olisivat paremmin rinnastettavissa talletuksille vaihtoehtoisin sijoituskohteisiin. Täysimääräisen suojan ulkopuolelle jäävät tallettajat voisivat toimia markkinakurin lähteenä talletuspankeille samoin kuin muut velkojat, joiden saamia ei ole turvattu. Enimmäisrajan asettaminen 150 000 markkaan loisi edellytykset markkinoiden kautta tapahtuvan valvonnan tehostumiselle, mikä vähentäisi pankin mahdollisuuksia liialliseen riskinottoon. Samalla kuitenkin merkittävä osa talletusten lukumäärästä ja maksuliikenteessä käytetyistä talletustileistä olisi talletussuojan piirissä. Talletuksia vastaanottaville pankeille ei myöskään syntyisi tarpeetonta kilpailuetua vaihtoehtoisia sijoituskohteita tarjoaviin yrityksiin nähden.

Enimmäisrajan asettaminen 150 000 markkaan lisäisi talletussuojan uskottavuutta, koska tällöin korvattavien talletusten määrä olisi pienempi kuin voimassa olevassa järjestelmässä. Talletussuojarahastolla olisi entistä paremmat mahdollisuudet maksaa tallettajien saamiset korvaustilanteessa. Talletusten jakautumatietojen perusteella korvattavan enimmäissumman ei tulisi olla ehdotettua

alhaisempi. Alhaisemmilla korvausmäärillä täysimääräisen talletussuojan ulkopuolelle jäisi kotitalouksia ja pieniä yrityksiä, joille olisi tarpeellista taata täysimääräinen talletussuoja kuluttajansuojan toteutumisen sekä vakauden turvaamisen perusteella. Myöskään talletussuojadirektiivin asettaman korvattavien saamisten vähimmäismäärän perusteella talletussuoja ei voisi juurikaan olla ehdotettua alhaisempi.

Enimmäisrajan asettamisen ohella talletussuojan kattavuuteen on mahdollista tehdä talletussuojadirektiivin liitteessä lueteltujen talletusten tai tallettajien osalta poikkeuksia. Talletussuojaa voidaan laajentaa esimerkiksi sosiaalisin perustein. Esityksessä ehdotetaan, että kattavuutta laajennetaan täysimääräiseksi koskemaan varoja, jotka tallettaja on saanut asunnon myynnin yhteydessä käyttääkseen ne uuden asunnon ostamiseen. Muita poikkeuksia ei esitetä tehtäväksi, koska korvauksen enimmäismäärän asettaminen 150 000 markkaan takaisi Suomessa tarjottaville tilityypeille riittävän kattavuuden. Enimmäiskorvauksen asettaminen ehdotetulle tasolle tekisi talletussuojajärjestelmästä selkeän ja olisi yhdenmukainen Euroopan unionin muihin jäsenvaltioihin nähden.

Talletussuojan piiriin kuuluisivat edelleen vakiintuneet käytännön mukaisesti määritellyt yleisön talletukset. Luottolaitosten sekä valtion tekemät talletukset jäisivät talletussuojan ulkopuolelle. Korvausta eivät saisi myöskään saman luottolaitoskonsernin muut tytiöt.

Jos talletuspankki ei ole maksanut talletussopimuksen edellyttämiä rahoitustarkastuksen hyväksymien yleisten tiliehtojen mukaisella tilillä olevia tallettajan saamisista, tallettaja voi ilmoittaa asiasta rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastuksen on 21 päivän kuluessa ilmoituksesta päätettävä, onko talletussuojarahaston maksettava pankin tallettajien saamiset. Maksuvelvollisuuden määrittämisen edellytyksenä on, että talletusten maksamatta jääminen on saadun selvityksen perusteella johtunut pankin maksu tai muista taloudellisista vaikeuksista eivätkä vaikeudet rahoitustarkastuksen arvion mukaan ole tilapäisiä.

Talletussuojarahaston on maksettava tallettajille saamiset kolmen kuukauden kuluessa rahoitustarkastuksen päätöksestä. Jos talletuspankki on ennen päätöstä asetettu selvitystilaan, määräaika lasketaan selvitystilaan asettamispäätöksestä. Rahoitustarkastus voi

ainoastaan poikkeustilanteessa myöntää talletussuojarahastolle lisäaikaa tallettajien saamisten maksamiseen.

4.2.4. Talletussuojajärjestelmän rahoitus

Talletussuojajärjestelmä rahoitettaisiin ensisijaisesti vuosittain perittävien kannatusmaksuin. Talletussuojarahastoon kerättäville likvideille nettovaroille asetetaan vähimmäismäärä, joka on kaksi prosenttia korvattavien talletusten määrästä. Kun vähimmäismäärä on saavutettu, voitaisiin kannatusmaksu alentaa yhteen kolmasosaan täydestä kannatusmaksusta. Kannatusmaksujen periminen voitaisiin keskeyttää, kun rahaston nettovarallisuus on 10 prosenttia korvattavien talletusten määrästä. Korvattavien talletusten kokonaismäärä määriteltäisiin vuoden lopun tilinpäätöstietojen perusteella. Talletussuojarahastolla olisi oikeus lainanottoon, mikäli sen likvidit varat eivät korvaustilanteessa riittä tallettajien saamisten maksamiseen.

Uskottavan talletussuojajärjestelmän luominen edellyttää talletussuojarahaston kartuttamista etukäteen säädetyllä tavalla. Jos talletussuojarahasto joutuu turvautumaan lainanottoon, edellyttää velan takaisinmaksu normaalia korkeampien kannatusmaksujen perimistä jäsenpankeilta. Järjestelmän uskottavuuden säilymiseksi on välttämätöntä, että talletussuojarahaston nettovarallisuus voitaisiin nostaa korvaustilanteen jälkeen riittävän nopeasti lain edellyttämälle vähimmäistasolle. Rahoitustarkastus määrisi korotetun kannatusmaksun suuruuden, joka voisi kuitenkin yksittäiselle pankille olla vuodessa enintään 1,5 prosenttia korvattavien talletusten yhteismäärästä.

Rahastoon kerättäville varoille asetettava vähimmäismäärä lisäisi uskottavuutta pankkien kykyyn vastata talletussuojan rahoituksesta. Rahastoitavien varojen määrä riippuu keskeisesti talletussuojajärjestelmän tehtävästä ja sitä kautta suojan kattavuudesta sekä rahaston odotetuista kustannuksista. Talletussuojarahaston kustannukset muodostuvat korvausvelvoitteista ja hallinnointikuluista. Vähimmäismäärän asettaminen rahastoon kerättäville varoille on tärkeää, koska tulevaisuudessa tapahtuvien korvaustapausten määrää on mahdotonta ennustaa. Vähimmäismäärän asettaminen kahteen prosenttiin korvattavien talletusten kokonaismäärästä on perusteltua, koska tällöin rahastossa oleville varoille kertyvä tuotto turvaisi riittävän vuo-

sikertymän. Tuottojen merkityksen kasvaessa voitaisiin kannatusmaksujen määrää myös alentaa.

Talletussuojarahaston varojen vähimmäismäärä on tarkoituksenmukaista suhteuttaa korvattavien talletusten markkamäärään, koska rahaston tehtävänä on turvata tallettajien saamia. Talletuskannassa tapahtuvien muutosten johdosta korvattavien talletusten määrä saattaa vaihdella. Tarkkaa määrääikää vähimmäismäärän saavuttamiselle ei siten voida asettaa. Kannatusmaksun suuruus on esityksessä järjestelmän uskottavuuden säilymiseksi määriteltä siten, että vähimmäistaso voitaisiin saavuttaa kohtuullisessa ajassa, 10—15 vuodessa. Korvattavien talletusten määrän aleneminen nopeuttaisi tavoitetason saavuttamista.

Talletussuojarahaston oikeus lainanottoon olisi välttämätön, koska talletussuojarahaston tulevia kustannuksia ei voida etukäteen arvioida. Lisäksi rahasto saattaa tarvita korvaustapauksessa nopeastikin suuria varoja, joiden saaminen edellyttää lainanottoa. Talletussuojarahaston keskeisenä tehtävänä on turvata tallettajien saamisen nopea maksaminen. Tällöin rahasto huolehtii siitä, että tallettajan ei tarvitse muiden velkojien tavoin ryhtyä oikeusteitse perimään saataviaan pankilta. Talletussuojarahastolle saattaa siten syntyä konkurssitilanteessa saatavia, joiden saaminen voi viedä pitkänkin aikaa.

4.2.5. Kannatusmaksujen määräytyminen

Talletuspankit maksaisivat talletussuojarahastolle vuosittain kannatusmaksun, jonka määrä perustuisi pankin toiminnan riskipitoisuuteen ja korvattavien talletusten määrään. Vuosittainen kannatusmaksu koostuisi kaikille pankeille yhteisestä kiinteästä maksuosuudesta sekä vakavaraisuuteen perustuvasta maksuosuudesta, joka pyrkii kuvaamaan pankin toiminnan riskipitoisuutta. Kiinteän maksuosuuden suuruus olisi 0,05 prosenttia talletuspankin korvattavien talletusten määrästä. Vakavaraisuuteen perustuvan maksuosuuden määräisi vakavaraisuussuhdeluku, jossa on otettu huomioon luottoriskin lisäksi position riski, selvitys- ja vastapuoliriski sekä valuuttakurssi ja muut riskit. Vakavaraisuuteen perustuva maksu riippuisi vakavaraisuussuhdeluvusta siten, että korkeammalla suhdeluvulla maksu olisi pienempi ja alhaisemmalla suhdeluvulla maksu olisi suurempi. Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia pankkeja pidettäisiin

kannatusmaksua laskettaessa yhtenä pankkina.

Yksittäisen pankin kannatusmaksun määräytyminen voidaan tiivistää kaavalla

$$S * [0,05/100 + (0,125/100 * E_1/E_2)],$$

jossa

S	=	suojattujen talletusten määrä
E ₁	=	luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettujen konsolidoitujen riskien kattamiseksi vaadittavien konsolidoitujen omien varojen summa
E ₂	=	luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettujen konsolidoitujen omien varojen summa.

Esityksessä ehdotetaan riskiperusteisuuden sisällyttämistä pankkikohtaiseen kannatusmaksuun siten, että maksuperuste olisi kaikille talletuspankeille yhdenmukainen. Kannatusmaksun määräytymisperusteen muuttaminen tähän suuntaan on ollut keskeinen osa talletussuojauudistusta myös muissa maissa. Voimassa olevan lain mukaiseen vakuusrahastoille maksettavaan kannatusmaksuun verrattuna ehdotettu riskiperusteinen maksu on selkeä ja kaikille talletuspankeille yhdenmukainen.

Pankkikohtainen kannatusmaksu on esityksessä määriteltä siten, että pankeilla on kannustin pitää yllä riittävää vakavaraisuutta. Teoreettisena lähtökohtana kannatusmaksua määrittäessä on, että vuosittain maksettavat kannatusmaksut vastaisivat kustannuksia, joita talletussuojarahastolle odotetaan vuodessa aiheutuvan. Hallinnointikulujen merkitys kustannuksista on pieni ja niiden suuruus on arvioitavissa. Talletussuojarahaston vuosikustannukset riippuvat kuitenkin pääosin odotetuista korvaustapauksista, joita on mahdotonta ennustaa. Käytännössä oikean kannatusmaksun määrittäminen edellyttäisi kykyä arvioida todennäköisyys jokaisen pankin maksukyvyttömäksi tulemiselle. Ainoastaan siten voitaisiin ennustaa todellinen taloudellinen rasitus, minkä pankin maksukyvyttömyys talletussuojarahastolle aiheuttaisi.

Kannatusmaksujen kerääminen olisi syytä hajauttaa pidemmälle ajanjaksolle, jotta kannatusmaksuja ei tarvitsisi äkillisesti korottaa korvaustilanteen sattuessa. Maksut tulisi suorittaa talletussuojan uskottavuuden ja oikeudenmukaisuusnäkökohtien vuoksi etukäteen. Tämä varmistaisi myös korvauksia aiheuttaneen pankin osallistumisen talletussuojarahastolle aiheutuvien kustannusten kattami-

seen. Jos maksuja ei perittäisi etukäteen riittävän pitkällä ajanjaksolla, edellyttäisi pankin joutuminen vaikeuksiin korkeampia kannatusmaksuja tilanteessa, jossa sen on vaikeampi suoriutua maksuista.

Kiinteä maksuosuus takaisi sen, että yksittäisen pankin kannatusmaksu ei erittäin vakavaraisellakaan pankilla voisi laskea 0,05 prosenttia alhaisemmaksi pankin korvattavien talletusten määrästä. Tämä turvaa talletussuojarahastolle riittävän vuosittaisen maksukertymän. Vakavaraisuuteen perustuva vaihtuva maksuosuus kasvaisi sitä nopeammin, mitä alhaisempi vakavaraisuussuhdeluku pankilla on. Tämä kannustaisi yksittäistä pankkia pitämään yllä riittävää vakavaraisuutta ja osaltaan varmistaisi kannatusmaksun oikeudenmukaisen kohdentumisen. Kannatusmaksu olisi suurempi pankille, joka todennäköisimmin aiheuttaisi talletussuojarahastolle kustannuksia. Esimerkiksi 8 prosentin vakavaraisuussuhdeluku edellyttäisi pankilta 0,175 prosentin kannatusmaksua, kun taas 15 prosentin vakavaraisuussuhdeluvulla kannatusmaksu olisi 0,116 prosenttia. Kesäkuun 1997 vakavaraisuus- ja talletustietojen perusteella laskettu kaikkien talletuspankkien kannatusmaksu olisi yhteensä noin 240 miljoonaa markkaa vuodessa.

Pankkikohtaisen kiinteän ja vaihtuvan maksun summa ei voisi ehdotuksen mukaan nousta normaalioloissa 0,30 prosenttia suuremmaksi. Käytännössä yksittäisen pankin vakavaraisuus ei voisi laskea kuin väliaikaisesti alle lain määräämän kahdeksan prosentin, mikä automaattisesti rajaisi maksukertoimen enimmäisrajan. Enimmäisraja on tarkoituksenmukaista kuitenkin asettaa, koska yksittäisenä ajankohtana, joka voi olla kannatusmaksun määräytymisajankohta, pankin vakavaraisuus voi olla poikkeuksellisen alhainen. Koska ehdotetussa laskentamenetelmässä kannatusmaksun määrä kasvaa nopeasti vakavaraisuuden alennuttua alle lain määräämän minimitason, kannatusmaksu voisi nousta kohtuuttoman suureksi ilman enimmäisrajaa.

Ehdotuksen mukaisen määräytymisperusteen keskeinen ero taseeseen suhteutettuun maksuun verrattuna on maksujen erilainen jakautuminen talletuspankkien kesken. Pelkästään taseeseen suhteutettu maksu kohdistuu suhteellisesti raskaimmin sellaisiin pankkeihin, joilla talletusten osuus on varainhankinnasta pieni. Talletussuojan piiriin kuuluvien talletuksiin suhteutettu maksu varmistaa

kannatusmaksun oikeudenmukaisen kohdentumisen järjestelmässä, jonka tehtävä rajoittuu talletusten suojaamiseen. Taseeseen suhteutettu maksuperuste sopii paremmin järjestelmään, jonka tehtävänä on jäsenpankkien vakavaraisuuden tukeminen.

Pankin vakavaraisuusluvun käyttö kannatusmaksun määräytymisessä olisi selkeä ja riittävän yksinkertainen. Vakavaraisuussuhdeluvut lasketaan kaikille pankeille säännöllisesti ja ne ovat helposti saatavilla. Käytävissä olevista tunnusluvuista vakavaraisuus kuvaa parhaiten yksittäisen pankin todennäköisyyttä joutua maksukyvyttömäksi eli tilanteeseen, jossa talletussuojarahaston varoihin joudutaan turvautumaan. Periaatteena tulisi olla, että korkeamman vakavaraisuusluvun omaavat pankit maksavat suhteellisesti alhaisempia kannatusmaksuja. Vakavaraisuuteen perustuva pankkikohtainen kannatusmaksu on otettu viime aikoina käyttöön muun muassa Norjassa, Ruotsissa ja Yhdysvalloissa.

Riskiperusteisen kannatusmaksun määrittämiseksi ei ole olemassa tunnuslukua, joka reagoisi nopeasti pankin taloudellisessa tilassa tapahtuviin muutoksiin. Tämä ongelma on kannatusmaksun hinnoittelussa kuitenkin väistämätön, sillä vuosittain perittävissä maksuissa ei voida ottaa huomioon niitä pankin riskikäyttäytymisessä tapahtuvia muutoksia, jotka tapahtuvat nopeasti maksun perimisen jälkeen. Esimerkiksi johdannaisten käyttö antaa mahdollisuuden nopeaan riskinottoon, jota ei voida ottaa huomioon kannatusmaksun määrittelyssä.

5. Esityksen vaikutukset

5.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä ehdotetaan talletussuojan raajamista 150 000 markkaan. Voimassa olevan lain mukaan talletussuojan kattavuutta ei ole rajattu korvattavan enimmäissumman osalta lainkaan. Tämän lisäksi on voimassa eduskunnan pankkitukilausuma, jonka mukaan Suomen valtio takaa suomalaisten pankkien kyvyn vastata sitoumuksistaan kaikissa olosuhteissa. Lausuman seurauksena talletussuojan piiriin kuuluvien tallettajien lisäksi myös pankkien muut velat on täysin suojattu. Lausuman ollessa voimassa ei talletussuojajärjestelmän uudistamisesta sinänsä aiheudu suoranaisia vaikutuksia tallettajille. Jotta voitaisiin varmistaa hallittu siirtyminen

rajattuun talletussuojaan, on rajaaminen aiheellista tehdä ponnen ollessa vielä voimassa. Näin voidaan turvata rahoitusmarkkinoiden vakaa toiminta ja estää toimenpiteestä mahdollisesti johtuvat ylireagoinnit. Talletussuojan rajaamisen odotetaan vaikuttavan pankkien ja tallettajaryhmien riskikäyttäytymiseen tehokkaasti sen jälkeen, kun pankkitukiponsi on purettu.

Talletussuojaa pyritään uudistamaan siten, että pankeilla olisi entistä paremmat edellytykset suoriutua yhteisvastuulla korvaustilanteista. Talletussuojajärjestelmään kuuluvat talletuspankit vastaavat itse järjestelmän rahoituksesta, jolloin valtiolle ei aiheudu normaalioloissa kustannuksia hallinnoinnista tai korvaustapauksista. Tämän voidaan katsoa edistävän pankkijärjestelmän vakautta ja minimoivan valtion taloudellisen vastuun ja siten pienentävän valtion tuen tarvetta tulevaisuudessa. Talletussuoja rajaaminen esitellyllä tavalla merkitsee sitä, että arvioilta noin 40 prosenttia talletusten markkamäärästä jää talletussuojan ulkopuolelle. Tämä vastasi vuoden 1997 kesäkuussa noin 120 miljardia markkaa.

Tallettajien lukumäärästä olisi ehdotetulla korvauksen enimmäismäärällä täysimääräisen suojan piirissä 96 prosenttia. Markkamääräisesti tämä vastaisi noin 40 prosenttia yleisötalletusten kokonaismäärästä. Lisäksi 150 000 markan suuruisen korvauksen olisivat oikeutettuja tallettajat, joilla on maksukyvyttömäksi joutuneessa pankissa enimmäismäärää suurempia talletuksia. Tämä nostaisi korvattavien talletusten kokonaismäärän 60 prosenttiin yleisötalletusten kokonaismäärästä eli noin 180 miljardiin markkaan (taulukko 12).

Taulukko 12. Korvattavat talletukset 150 000 markan enimmäiskorvausrajalla.

Tallettajien lukumäärästä täysin suojattujen osuus	96 %	
Enintään 150 000 markan suuruisen talletusten osuus yleisön talletuksista	40 %	123 mrd. mk
Suojatut talletukset yhteensä	60 %	185 mrd. mk
Yleisön talletukset 6/97		308 mrd. mk

Lähde: Pankit ja rahoitustarkastus

Talletussuojan rajaamisen vaikutukset kulluttajien ja tallettajien käyttäytymiseen voi-

daan arvioida olevan vähäisiä, koska merkittävä osa talletusten lukumäärästä ja siten myös maksuliikenteessä käytetyistä talletustileistä olisi talletussuojan piirissä. Talletussuojan kattavuus riittää turvaamaan niiden tallettajien saamiset, joilla ei ole kykyä arvioida talletuspankin riskiä joutua maksukyvyttömäksi. Tähän ryhmään voidaan katsoa kuuluviksi pääasiassa kotitalouksia ja pieniä yrityksiä.

Enimmäisraja suuremmille talletusmäärille olisi mahdollista saada täydellinen suoja hajauttamalla talletuksia useampaan eri pankkiin. Esimerkiksi kolmen 150 000 markan suuruisen talletuksen tekeminen eri pankkeihin nostaisi täysimääräisen talletussuojan yksittäistä tallettajaa kohden 450 000 markkaan. Tallettajien mahdollisuus kasvatata talletussuojaa varansa hajauttamalla voi aiheuttaa jonkin verran suurttalletusten hajauttamista eri pankkien kesken, koska talletussuojan ulkopuolelle jää markkamääräisesti huomattava osa talletuksista. Tällöin yksittäiset talletukset muodostuisivat pienemmiksi, mutta pankkien yhteenlaskettu talletusten määrä ei välttämättä olennaisesti alenisi. Talletusten hajauttaminen pankkien kesken lisäisi talletussuojan piirissä olevien talletusten määrää.

Talletussuojan rajaaminen kannustaa tallettajia ja sijoittajia seuraamaan pankkien toimintaa, koska kaikkia talletuksia ei enää voida mieltää riskittömiksi. Näin pankit joutuvat arvioimaan toimintastrategioitansa entistä huolellisemmin. Uudistuksessa talletuspankkien kilpailu vaihtoehtoisia sijoituskohteita tarjoaviin yrityksiin nähdään heikenne, mikä lisää kilpailua, tehokkuutta ja sijoitusvaihtoehtojen monipuolisuutta rahoitusmarkkinoilla. Talletussuojan ulkopuolelle jäävien talletusten tuoton voidaan jatkossa odottaa vastaavan paremmin talletuksille vaihtoehtoisten sijoitusmuotojen tuottoja.

Määräaikaistalletuksia koskevan verohuojennuksen päättymisen jälkeen talletussuojan rajaaminen on merkittävin pankkitalletuksia koskeva muutos. Määräaikaistalletusten verokohtelun muuttuminen on lisännyt käyttelytileillä olevien varojen määrää, mutta talletusten kokonaismäärä on pysynyt ennallaan. Talletussuojan rajaaminen ei yksittäisenä toimenpiteenä aiheuta talletusalan merkittävää vähenemistä.

Talletussuojan rajaaminen, olemassa olevien verovapaiden määräaikaistalletusten purkautuminen sekä Euroopan unionin edellyt-

tämien muiden lakiuudistusten toteutuminen lisäävät tulevaisuudessa kilpailua piensijoittajien varoista. Rahoitusmarkkinat monipuolistuvat ja pankit joutuvat tulevaisuudessa yhä enemmän kilpailemaan tallettajien varoista vaihtoehtoisten sijoitusmuotojen kanssa. Pitkällä aikavälillä talletusten suhteellinen osuus yleisön varallisuudesta tulee rakenteellisista syistä todennäköisesti supistumaan. Pelkästään talletussuojan rajaamisen vaikutuksia pankkitalletuksiin ja niiden pyymiseen pankeissa on vaikea täsmällisesti arvioida. Talletukset muodostavat kuitenkin edelleen talletuspankkien varainhankinnan perustan ja niiden merkitys pankkien varainhankinnassa säilyy keskeisenä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että talletuspankit maksaisivat talletussuojarahastolle vuosittain kannatusmaksun, joka perustuisi pankin toiminnan riskipitoisuuteen ja suojattujen talletusten määrään nykyisen taseeseen suhteutetun maksun sijasta. Kesäkuun 1997 vakavaraisuus- ja talletustietojen perusteella laskettu kaikkien talletuspankkien vuotuinen kannatusmaksu olisi yhteensä noin 240 miljoonaa markkaa vuodessa. Pankkikohtaiset erot suojattujen talletusten määrässä ja vakavaraisuusluvuissa näkyvät suoraan kannatusmaksujen jakautumisessa pankkien kesken. Suojattujen talletusten osuus talletuksista on 55—75 prosenttia pankista riippuen. Vakavaraisuusluvut vaihtelevat 9—40 prosentin välillä.

Taulukko 13. Talletuspankkien talletukset ja vakavaraisuus 30.6.1997. miljoonaa markkaa, prosenttia.

	Talletukset, mmk	Vakavarai- suus, %
Merita-konserni	131 500	11,60
Osuuspankkien yhteen- liittyä	90 700	11,34
Postipankki-konserni	51 800	11,10
Säästöpankit (40)	21 000	14,90
Paikallisosuuspankit (44)	8 600	19,50
Ålandsbanken	2 600	15,80
Interbank	2 100	12,90
Yhteensä	308 300	

Lähde: Rahoitustarkastus

Talletussuojarahaston varojen vähimmäistason asettaminen 2,0 prosenttiin edellyttäisi nykyisellä korvattavien talletusten määrällä noin 3 500 miljoonan markan varojen kerää-

mistä talletussuojarahastoon ehdotetulla korvauksen enimmäisrajalla. Vähimmäismäärän saavuttaminen 10—15 vuodessa edellyttäisi noin 280—200 miljoonan markan vuosittaisista maksukertymää olettaen, että korvaustapauksilta välttytään. Kun vähimmäismäärä on saavutettu, kannatusmaksu alenisi kolmasosaan. Jos talletussuojarahasto joutuu ottamaan lainaa, voidaan kannatusmaksuja korottaa enintään viisikertaiseksi normaalisti perittäviin kannatusmaksuihin nähden. Voimassa olevan lain mukainen vähimmäismaksu vastaisi vuoden 1996 tasetiedoilla yhteensä noin runsaan 300 miljoonan markan vuosimaksua. Yhteisen talletussuojarahaston perustaminen ja talletussuojan kattavuuden rajaaminen tekevät siten mahdolliseksi nykyistä selvästi alhaisemmat kannatusmaksut.

Kaikki pankit maksavat esityksen mukaan vuodesta 1998 alkaen kannatusmaksua talletussuojarahastoon. Pankkeja ei uuteen järjestykseen siirryttäessä enää velvoiteta maksamaan kannatusmaksuja vakuusrahastoon, ellei vakuusrahastolla ole velvoitteita. Tällöin LVR ja SVR voivat halutessaan lopettaa kannatusmaksujen perimisen jäsenpankeilta. OVR:n jäsenpankit maksavat siirtymäjakson ajan kannatusmaksuja talletussuojarahaston lisäksi myös vakuusrahastoon, koska sillä on voimassa olevia velvoitteita.

6. Asian valmistelu

6.1. Työryhmät

Talletussuojajärjestelmän uudistamisen oli määrä tapahtua kahdessa vaiheessa ja sitä on valmisteltu usean vuoden ajan. Valtiovarainministeriö asetti 23 päivänä maaliskuuta 1994 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella muutosehdotukset, jotka aiheutuivat talletusten vakuusjärjestelmää koskevasta Euroopan unionin direktiivistä. Työryhmän tuli lisäksi arvioida muut talletussuojajärjestelmään tarvittavat muutokset koskien lähinnä talletussuojan kattavuutta sekä uudistuksen toteuttamisajankohtaa. Työn seurauksena luottolaitostoiminnasta annettua lakia muutettiin siten, että lain vakuusrahastoja koskeviin säädöksiin lisättiin ne tallettajan suojaa koskeneet säädökset, jotka aiheutuivat talletusvakuusdirektiivin velvoittavista määräyksistä.

Valtiovarainministeriö asetti 1 päivänä kesäkuuta 1995 uuden työryhmän, jonka tehtä-

vänä oli valmistella edellisen työryhmän muistion pohjalta tarvittavat ehdotukset talletussuojan uudistamiseksi ja uudistuksen toteuttamisajankohdaksi. Työryhmän tuli lisäksi selvittää ja tehdä ehdotus siitä minä ajankohtana ja millä tavoin eduskunnan 23 päivänä helmikuuta 1993 hyväksymä pankkijärjestelmän turvaamista koskeva lausuma on talletussuojan muutoksiin liittyen mahdollista kumota. Ehdotus tuli laatia hallituksen esityksen muotoon.

6.2. Lausunnot

Ehdotuksesta saatiin lausunto 14 eri taholta, jotka olivat oikeusministeriö, Kilpailuvirasto, Kuluttaja-asiamies, Kuluttajavirasto, rahoitustarkastus, Suomen Pankki, liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahasto, Osuuspankkien Keskusliitto, osuuspankkien vakuusrahasto, Paikallisosuuspankkiyhdistys ry, Suomen Kuluttajaliitto, Suomen Pankkiyhdistys, säästöpankkien vakuusrahasto ja Säästöpankkiliitto.

Lausunnoissa ehdotukseen suhtauduttiin pääsääntöisesti myönteisesti. Keskeisiä ehdotuksia, jotka ovat talletussuojarahaston perustaminen, talletussuojan rajaaminen 150 000 markkaan sekä hinnoitteluperiaatteiden muuttaminen, pidettiin lähes poikkeuksetta kannatettavina.

7. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

7.1. Pankkien toiminnasta annettavan tiedon lisääminen

Pankkikriisin väistyessä ja taloudellisen tilanteen parantuessa eivät liian kattavat suojajärjestelmät ole enää tarpeellisia, vaan ne aiheuttavat piittaamatonta riskikäyttäytymistä. Talletussuojan rajaaminen vähentää osaltaan tätä ongelmaa, koska se lisää tietoisuutta riskien olemassaolosta ja kannustaa riskejä koskevan tiedon hankkimiseen. Pankkeja koskevan taloudellisen informaation niukuus ja tietojen vertailuongelmat aiheuttavat kuitenkin, että pelkästään talletussuojan rajaamisella ei saavuteta toivottavia vaikutuksia. Hallituksen esityksessä luottolaitostoinnasta annetun lain ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta (HE 208/1997

vp) ehdotetaan osavuositarkastuksen julkaisemista pakolliseksi kaikille talletuspankeille ja luottolaitosten tilinpäätösten julkistamista koskevia periaatteita täsmennettäväksi.

7.2. Talletussuojarahaston oikeudellinen muoto

Siirryttäessä uuteen talletussuojajärjestelmään kaikkien pankkien on liityttävä yhteiseen talletussuojarahastoon nykyisten vakuusrahastojen sijasta. Ehdotuksen mukainen talletussuojarahaston hallinto järjestettäisiin samalla tavalla kuin voimassa olevilla vakuusrahastoilla. Rahaston hallinnosta vastaisivat tällöin valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Talletussuojarahaston hallinnosta vastaavien henkilöiden tarkemmista tehtävistä ja niiden jakaantumisesta valtuuskunnan ja hallituksen kesken annettaisiin tarkempia määräyksiä rahaston säännöissä. Talletussuojarahasto olisi vakuusrahastojen tavoin hallintomalliltaan epäitsenäinen säätiö.

Koska talletussuojajärjestelmän tehtävänä on ylläpitää pankkijärjestelmän vakautta ja julkista luotettavuutta, korostuu talletussuojarahaston hallintoa koskevan sääntelyn merkitys. Rahaston kartuttamisesta vastaavien jäsenpankkien väliset intressiristiriidat ovat todennäköisempiä ja vaikeammin selvitettäviä, kun kaikki pankit kuuluvat samaan rahastoon. Talletussuojarahaston ja muiden vastaavien rahastojen uskottavuutta voitaisiin parantaa määrittelemällä perustettavan rahaston oikeudellinen muoto ja jäsenpankkien vastuusuhteet nykyistä selkeämmin.

Talletussuojan perustuessa ehdotuksen mukaisesti merkittävältä osin rahastointiin, tulee rahastosta Suomen oloissa merkittävä sijoittaja. Myös tämän vuoksi olisi kiinnitettävä huomiota rahaston hallituksen ja toimivan johdon itsenäisyyteen, toiminnan avoimuuteen, tilintarkastukseen ja rahaston valtuuskunnan päätöksentekoon. Rahaston organisoitumalla kehittämällä rahaston sijoitustoiminta palvelisi tehokkaammin talletussuojan ja tallettajien etua.

Voimassaoleva yhtiöläinsäädäntö ei sellaisenaan sovellu talletussuojarahaston, vakuusrahastojen tai muiden niihin verrattavissa olevien rahastojen hallintomalliksi. Edellä mainittujen syiden vuoksi hallitus tulee lähiaikoina antamaan esityksen rahastojen oikeudellisesta muodosta.

7.3. Eduskunnan pankkitukiponsi ja sen purkaminen

Taloudellisen laman seurauksena pankkijärjestelmä ajautui kriisiin 1990-luvun alussa. Eduskunta joutui vuonna 1993 antaman pankkitukilausuman, jonka mukaan valtio takaa sen, että suomalaiset pankit hoitavat sitoumuksensa kaikissa olosuhteissa. Pankkitukilausuma eli pankkitukiponsi on tarkoitettu väliaikaiseksi toimenpiteeksi. Vaikka ponsi onkin tarkoituksenmukaisella tavalla myötävaikuttanut rahoitusjärjestelmän toimintakyvyn säilymiseen, sen ylläpitämisellä voi olla pankkien riskinottoa vääristävä vaikutus. Ponnien vaikutukset rahoitusmarkkinoiden toimintaan ovat samankaltaisia kuin rajoittamattoman talletussuojan eli se saattaa aiheuttaa piittaamatonta riskikäyttäytymistä.

Pankkitukilausumalla on ollut vaikutuksia valtion velanoton kustannuksiin, minkä vuoksi valtion velkakirjojen korot eivät ole täysin vastanneet niille normaalisti vaadittavaa riskitöntä tuottoa. Pankkitukilausuma onkin vääristänyt eri rahoitusmarkkinainstrumenttien koronmuodostumista. Valtion lyhytaikaisessa lainanotossa tämä ilmenee siten, että valtion velkasitoumusten korot ovat nousseet lähemmäksi pankkien sijoitustodistusten korkoja ja jopa samalle tasolle. Normaalitylanteessa valtion velkapaperit muodostavat rahamarkkinoiden riskittömän perustan. Pankkitukilausuman purkaminen johtanee velkakirjojen korkojen normalisoitumiseen, jolla on myönteisiä vaikutuksia valtion velanhoidokustannuksiin.

Pankkitukijärjestelmän purkaminen edellyttää eduskunnan ponsilausuman kumoamista. Pankkituen yleisistä periaatteista on selkeästi johdettavissa, että ponsi on tarkoitettu määräaikaiseksi samalla tavoin kuin pankkitukijärjestelmä yleensäkin. Ponsi on purettavissa vasta sitten, kun pankkien taloudellinen tilanne on niin vakaa, että purkamisesta ei aiheudu vaaraa pankkien mahdollisuuksille itse vastata sitoumuksistaan ajallaan. Ponnien purkamisella ei myöskään

saa olla sellaista vaikutusta pankkien luotokelpoisuusluokituksiin, että se johtaisi pankkien ulkomaisen rahoituksen merkittävään kallistumiseen.

Oikeudelliselta luonteeltaan Suomen eduskunnan ponsilausumaa ei voida pitää yksityisoikeudellisenä takauksena vaan julkisoikeudellisenä valtiovallan ilmoittamana yleisenä tahdonilmaisuna. Jotta ponsilausuma olisi siviilioikeudellisesti velvoittava takaus, sillä tulisi olla selvästi osoitettavissa oleva edunsaaja tai edunsaajajoukko sekä sen tulisi kohdistua yksittäisiin sitoumuksiin. Ponnella ei ole kuitenkaan nimettyä edunsaajaa eikä ponsi kohdistu mihinkään nimettyyn ulkomaiseen sitoumukseen.

Suomessa ponnien avulla on haluttu vahvistaa markkinoiden luottamusta pankkien toimintaan. Valtion uskottavuus, mutta ei juridinen velvoittavuus, edellyttää myös, että ponsi puretaan niin, että tätä luottamusta ei tarpeettomasti vaaranneta. Ennen kuin konkreettinen purkamisesitys tehdään on tarpeellista, että rahoitustarkastukselta pyydetään lausunto yksittäisten pankkien vakavaraisuudesta ja liiketoiminnan luonteesta.

Ponsi voidaan purkaa siten, että sillä on taannehtiva vaikutus. Taannehtiva vaikutus tarkoittaa sitä, että ponnien purkamishetkellä sen vaikutukset lakkaavat koskemasta kaikkia pankkien sitoumuksia, myös niitä sitoumuksia, jotka on solmittu ponnien voimassaoloaikana. Vaikka valtio ei Suomessa ole antanut erillisiä sitoumuksia mihinkään yksittäiseen lainaan liittyvänä, on ponnien olemassaolo huomioitu ulkomailla ja sillä on ollut vaikutusta rahoituksen ehtoihin.

Aika ponnien kumoamiselle on sopiva silloin, kun pankkien kannattavuus on selvästi parantunut, niiden vakavaraisuus on riittävän vahva ja pankkikriisin aikaisia saamisiin liittyviä ongelmia ei enää ole. Kun pankkisektorin tulokset ovat vakiintuneet ja on siirrytty rajoitettuun talletussuojaan, voidaan tilannetta pitää riittävän hyvänä pankkitukilausuman purkamiseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki luottolaitostoiminnasta

10 §. *Toimilupa.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lain 6 lukuun ehdotettavista muutoksista ja talletussuojarahaston perustamisesta johtuva tarkistus. Voimassa olevan lain mukaan talletuspankin toimilupahakemuksesta on pyydyttävä lausunto siltä vakuusrahastolta, johon toimilupaa hakeva talletuspankki tulisi kuulumaan. Ehdotettavan 55 §:n mukaan vakuusrahastoon kuuluminen ei enää olisi talletuspankeille pakollista. Sen sijaan talletuspankkien tulisi 65 §:n mukaan kuulua pankkien yhteiseen talletussuojarahastoon. Tämän johdosta ehdotetaan, että talletuspankin toimilupahakemuksesta olisi pyydyttävä vakuusrahaston sijasta talletussuojarahaston lausunto.

6 luku. Vakuusrahasto

55 §. *Vakuusrahaston jäsenyys.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että talletuspankin vakuusrahaston tehtävänä olisi vain talletuspankkien vakaan toiminnan turvaaminen. Vakuusrahastojen tehtäviin ei enää kuuluisi tallettajien saamisten turvaaminen, joka siirtyisi kaikille talletuspankeille yhteisen talletussuojarahaston tehtäväksi.

Kun tallettajien saamisten turvaaminen ei olisi pankin vakuusrahaston tehtävänä, pankin tulisi voida itse päättää, osallistuuko se muiden pankkien vakavaraisuuden tukemiseen. Tästä syystä ehdotetaan, että vakuusrahaston jäsenyys olisi talletuspankille vapaaehtoista. Laissa ei myöskään enää nimettäisi vakuusrahastoja.

Vakuusrahaston jäsenyyden ollessa vapaaehtoista, ei enää ole perusteltua velvoittaa laissa samaa yhteisömuotoa olevia talletuspankkeja kuulumaan samaan vakuusrahastoon. Pankeilla itsellään tulisi olla oikeus harkita, keiden vakavaraisuutta ne ovat valmiit tukemaan vakuusrahaston jäsenyyden kautta. Vakuusrahastojen lukumäärää ei myöskään voimassa olevan lain mukaisesti ole perusteltua rajoittaa kolmeen.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin. Momen-

tissa on säännökset osuuspankkien ja säästöpankkien keskusrahallaitoksina toimivien liikepankkien tai niiden omistan liikepankin mahdollisuudesta kuulua liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston sijasta oman pankkiryhmänsä vakuusrahastoon. Kun vakuusrahaston jäsenyyttä ei laissa enää kytketä pankin yhteisömuotoon, säännös on tarpeeton.

Koska pankin vakuusrahaston tehtävänä ei enää olisi tallettajien saamisten turvaaminen, pykälän 3 momentti poistettaisiin. Vastaava, suomalaisten talletuspankkien ulkomailla olevia sivukonttoreita koskeva säännös sisältyy ehdotettuun 65 §:ään.

56 §. *Vakuusrahastosta eroaminen.* Pykälään sisältyisi vakuusrahastosta eroamista koskevat yleiset säännökset. Pykälän 1 momentin mukaan talletuspankki voisi erota vakuusrahastosta. Eroaminen olisi pankin omassa harkinnassa eikä laissa asetettaisi eroamiselle rajoituksia. Eroamisen tulisi kuitenkin selvyiden vuoksi tapahtua kirjallisella ilmoituksella vakuusrahaston hallitukselle. Ero tulisi voimaan eroamisilmoitusta seuraavan kalenterivuoden päättyessä. Käytännön syistä vakuusrahastosta eroamiset tapahtunevat kalenterivuoden alussa. Tällöin ero tulee voimaan kahden vuoden kuluttua eroilmoituksen tekemisestä. Tämä vastaa säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annetussa laissa ja osuuspankkilaisa säädettyä siirtymäaikaa, jonka päätyttyä liikepankiksi muuttunut säästöpankki ja säästöpankkiosakeyhtiö sekä osuuspankki ja osuustoiminnallinen osakeyhtiömuotoinen pankki siirtyy LVR:oon.

Jos pankki eroaa vakuusrahastosta, tulee pankin tallettajalla olla oikeus irtisanoa talletus erääntymään välittömästi riippumatta talletukseen muutoin liittyvistä nostorajoituksista tai erääntymisehdoista. Tästä tulisi olla maininta kaikkien sellaisten talletusten sopimusehdoissa, jotka eivät ole vaadittaessa maksettavia.

57 §. *Vakuusrahaston säännöt.* Pykälä sisältäisi säännökset vakuusrahaston säännöistä. Ehdotettu säännös vastaa pitkälti voimassa olevaa 56 §:n 1 ja 2 momenttia. Koska vakuusrahaston jäsenyys olisi pankeille va-

paahteista, säännöissä tulisi mainita talletuspankin rahaston jäseneksi ottamisesta ja eroamisesta. Tämä on tarpeen, koska lakiin ei sisältyisi jäsenyyden alkamisesta ja loppumisesta tarkempia säännöksiä. Sääntöihin olisi mahdollista ottaa myös määräykset pankin erottamisesta vakuusrahastosta. Erottamista koskevien määräysten sisällyttäminen sääntöihin ei kuitenkaan olisi pakollista.

Koska jäsenyys vakuusrahastossa olisi vapaaehtoista, vakuusrahastoon kuuluvat pankit voisivat myös halutessaan purkaa rahaston. Lakiehdotus ei sisällä säännöksiä vakuusrahaston purkamisesta, vaan siitä olisi määräykset rahaston säännöissä.

Koska tallettajien saamisten turvaaminen ei enää kuuluisi vakuusrahastojen tehtäviin, pykälään ei enää sisältyisi voimassa olevan lain 56 §:n 3 momentin säännöstä ulkomaisten luottolaitosten Suomessa olevien sivukonttorien jäsenyydestä.

58 §. *Vakuusrahaston hallinto.* Pykälä sisältäisi vakuusrahaston hallintoa koskevan säännöksen. Ehdotettu pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 57 §:ää. Pykälään ei kuitenkaan sisältyisi mainintaa ulkomaisten luottolaitosten Suomessa olevien sivukonttoreiden edustuksesta, koska tallettajien saamisten turvaaminen ei enää kuuluisi vakuusrahastojen tehtäviin, eivät ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit tästä syystä voisi enää kuulua vakuusrahastoihin.

59 §. *Vakuusrahaston kannatusmaksu.* Voimassa olevan lain 58 §:n 1 momentin mukaan vakuusrahastoon kuuluvan talletuspankin on maksettava rahastolle vuosittain kannatusmaksu. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että kannatusmaksun määrääminen ei olisi pakollista, vaan maksun määrääminen olisi vakuusrahaston valtuuskunnan harkinnassa. Kun vakuusrahaston tehtävänä ei enää olisi tallettajien saamisten turvaaminen, vaan rahaston jäsenpankkien vakavaraisuuden tukeminen, ei ole perusteltua velvoittaa vakuusrahastoa jatkuvasti perimään kannatusmaksuja. Vakuusrahastolla ei ole velvollisuutta myöntää rahastoon kuuluvalla pankilla vakavaraisuustukea, vaan tuen myöntäminen on vakuusrahaston omassa harkinnassa. Näin ollen vakuusrahasto voi myös itse vaikuttaa velvoitteidensa määrään sekä kannatusmaksun perimisen tarpeeseen ja velvoitteiden täyttämiseksi tarvittavan kannatusmaksun määrään.

Jos kannatusmaksu päätetään periä, sen olisi voimassa olevan lain tapaan perustutta-

va pankkien toiminnassaan ottamiin riskeihin. Kannatusmaksun laskentaperusteen tulisi lähtökohtaisesti olla kaikille vakuusrahastoon kuuluville pankeille sama. Jos vakuusrahastoon kuuluu eri yhteisömuotoa olevia pankkeja, laskentaperuste voisi kuitenkin olla erilainen eri yhteisömuotoa olevilla pankeilla. Tällöinkään eri yhteisömuotoa olevia pankkeja ei saa perusteettomasti asettaa keskenään eriarvoiseen asemaan. Mahdollisuus määrätä eri yhteisömuotoa oleville pankeille erilainen laskentaperuste on perusteltua, koska niiden pääoma- ja taserakenne voivat olla hyvinkin erilaisia. Laskentaperusteen ollessa kaikille pankeille sama, maksu voi kohdistua liian yksipuolisesti joihinkin vakuusrahaston jäseniin ja rasittaa näin kohtuuttomasti näitä. Erityisesti osuus- ja säästöpankkien keskusrahallaitoksina toimivat pankit hoitavat sellaisia koko ryhmää palvelevia tehtäviä, jotka kasvattavat niiden taseita, mutta joista hyödyn saavat yksittäiset osuus- ja säästöpankit.

Vuosittain perittävien kannatusmaksujen yhteismäärä voisi olla enintään 0,5 prosenttia vakuusrahastoon kuuluvien pankkien taseiden yhteenlasketusta loppusummasta.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa tai muuta valtion vakuusrahastosta annetussa laissa tarkoitettua tukea tai vastaavaa tukea valtion talousarviossa olevien valtuuksien nojalla ja tuen takaisin maksaminen edellyttää 0,5 prosenttia korkeampaa maksua, kannatusmaksu voidaan korottaa enintään yhdeksi prosentiksi mainitusta taseiden yhteenlasketusta loppusummasta. Voimassa olevan lain mukaan kannatusmaksujen enimmäismäärä on yksi prosentti mainitusta taseiden loppusummasta. Säännöksen sisältö kannatusmaksujen enimmäismäärästä on kuitenkin vuoden 1993 alusta lukien ollut ehdotetun säännöksen mukainen. Tämä on perustunut hallituksen esityksen laiksi valtion vakuusrahastosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 32/1992 vp) perusteluihin.

Koska kannatusmaksun periminen olisi vakuusrahaston omassa harkinnassa, vakuusrahastolla ei enää olisi velvollisuutta saada kannatusmaksulle rahoitustarkastuksen hyväksyntää. Rahoitustarkastuksella olisi kuitenkin edelleen oikeus määrätä vakuusrahasto korottamaan kannatusmaksua. Edellytyksenä tälle olisi, että vakuusrahasto on saanut tukea valtion vakuusrahastosta tai valtion talousarvioon varatuista määrärahoista. Lisäksi edellytettäisiin, että rahoitustarkastus katsoo, ettei valtuuskunnan määräämä kan-

natusmaksu ole riittävä turvaamaan vakuusrahaston velvoitteita. Säännös merkitsee käytännössä myös sitä, että rahoitustarkastus voisi määrätä vakuusrahastoa perimään kannatusmaksua, vaikka rahaston valtuuskunta ei ole määrännyt kannatusmaksua.

Pykälän 4 momentin mukaan vakuusrahaston hallitus voisi vapauttaa rahastoon kuuluvan pankin määräajaksi maksamasta kannatusmaksua. Jos vakuusrahasto on myöntänyt pankille rahaston varoista tukea, ei ole taroituksenmukaista, että tällainen pankki maksaa saman aikaisesti vakuusrahastolle kannatusmaksua. Säännös vastaa muutoin voimassa olevan lain 58 §:n 4 momenttia, mutta kannatusmaksusta vapauttaminen ei enää edellyttäisi rahoitustarkastuksen hyväksymiä perusteita.

60 §. *Vakuusrahaston itsenäisyys.* Pykälän mukaan vakuusrahastoon kuuluvalla pankilla ei ole oikeutta vaatia osuuttaan erotettavaksi rahastosta itselleen eikä luovuttaa sitä toiselle. Osuutta ei myöskään saa lukea pankin varoiksi. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 59 §:ää.

61 §. *Tuen myöntäminen.* Pykälässä olisi säännökset siitä, kuinka vakuusrahastoon kuuluville pankeille voidaan myöntää avustustulainoja tai avustuksia rahaston varoista. Pykälän säännökset vastaavat pääosin voimassa olevan lain 62 §:ää. Eduskunnan käsiteltävänä on saman aikaisesti tämän esityksen kanssa esitys luottolaitostoiminnasta annettua lain muuttamisesta (HE 208/1997 vp) siten, että voimassa olevan lain mukaisen pääomasijoituksen korvaisi luottolaitoksen liikkeeseen laskema pääomalaina, josta säädetäisiin lain 38 §:ssä. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tästä johtuvat tarkistukset.

Pykälän 2 momentin säännös olisi uusi. Sen mukaan vakuusrahasto ei ilman perusteltua syytä saa tukipäätöksiä tehdessään asettaa rahastoon kuuluvia pankeja keskenään eriarvoiseen asemaan. Säännös varmistaisi sen, että vakuusrahasto ei ilman asiallisia syitä voisi noudattaa samanlaisissa tapauksissa erilaista tukipolitiikkaa.

Momentissa asetettaisiin myös tarkempia vaatimuksia tukipäätösten tekemiselle. Vakuusrahaston tukipäätösten tulisi aina perustua tuettavan pankin taloudellisen tilan huolelliseen selvittämiseen. Säännöksellä turvataisiin se, että myönnettävä tuki perustuu tosiseikkoihin.

62 §. *Avustustulainan takaisin perimisestä luopuminen.* Pykälän mukaan vakuusrahas-

ton valtuuskunta voisi kokonaan tai osittain luopua avustustulainan takaisin perimisestä, jos takaisin periminen olisi kohtuutonta avustustulainan saaneelle pankille. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 63 §:ää.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan vakuusrahasto tulee päättäessään avustustulainan takaisin perimisestä luopumisesta noudattaa samoja, 61 §:n 2 momentissa säädettyjä tasapuolisuuden vaatimuksia kuin tukipäätöksiä tehdessään.

63 §. *Vakuusrahaston lainanotto.* Pykälän mukaan vakuusrahasto voisi vain poikkeuksellisesti ottaa lainaa toimintaansa varten, jos sen omat varat eivät riitä 61 §:ssä tarkoitettun tuen myöntämiseen. Muutoksena voimassa olevan lain 64 §:n mukaan vakuusrahaston säännöissä ei voisi olla yleistä määrystä mahdollisuudesta ottaa lainaa eikä rahastoon kuuluvien pankkien velvollisuudesta antaa vakuusrahastolle laina. Vakuusrahaston tehtäviin kuuluisi vain sen jäsenpankkien vakavaraisuuden tukeminen. Vakuusrahastolla ei ole velvollisuutta tukea jäsenpankkejaan, vaan tuen myöntäminen on vakuusrahaston harkinnassa. Tästä syystä vakuusrahaston toiminnan tulisikin perustua kannatusmaksuun kerättyihin varoihin ja vain poikkeuksellisissa olosuhteissa tulisi voida sallia vakuusrahaston velkaantuminen.

Lisäksi voimassa olevan lain mukainen mahdollisuus lainanottoon on johtanut siihen, että vakuusrahastojen tukitoimia on etukäteen kerättyjen kannatusmaksujen sijasta laajasti rahoitettu rahaston jäseninä olevilta pankeilta lainatuin varoin. Tällaista ei voida pitää pankkien välisen kilpailun ja pankkien liiallisen riskinoton rajoittamisen kannalta asianmukaisena. Lainanotto olisikin säännöksen mukaan sallittua vain erityisestä syystä asianomaisen ministeriön luvalla ja sen määräämin ehdoin.

Vakuusrahaston velkaantuminen olisi mahdollista vain poikkeuksellisissa olosuhteissa, lupaa velkaantumiselle ei voitaisi antaa tilanteissa, joissa vain yksi tai jotkut vakuusrahastoon kuuluva pankki on joutunut vakavaraisuutta vaarantaviin taloudellisiin vaikeuksiin. Velkaantumislupa voitaisiin antaa vain, jos kyse on koko pankkijärjestelmää koskevasta kriisistä.

64 §. *Vakuusrahaston varojen sijoittaminen.* Pykälän mukaan vakuusrahaston varat on sijoitettava turvallisella ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla. Säännös vastaa voimassa olevan lain 65 §:n 1 mo-

menttia. Sen sijaan voimassa olevan 65 §:n 2 momentin säännöstä, joka rajoittaa vakuusrahaston oikeutta sijoittaa varojaan kiinteistöihin ja kiinteistöyritysten osakkeisiin tai osuuksiin ei lakiin enää sisältyisi. Koska vakuusrahastojen tehtäviin ei enää kuuluisi tallettajien saamisten korvaaminen ja vakuusrahastoihin kuuluminen olisi vapaaehtoista, ei ole perusteltua eikä tarkoituksenmukaista, että laissa säädettäisiin vakuusrahaston varojen sijoittamisesta muutoin kuin yleisesti 1 momentissa ehdotetulla tavalla.

6 a luku. Talletussuojarahasto

65 §. *Talletussuojarahaston jäsenyys.* Tallettajien saamisten turvaaminen siirrettäisiin pankkiryhmiin vakuusrahastoilta yhdelle, kaikille talletuspankeille yhteiselle talletussuojarahastolle. Talletussuojarahaston jäsenyys olisi pankeille pakollista, kuten talletussuojadirektiivi edellyttää. Yhteinen talletussuojarahasto lisäisi yleistä luottamusta talletussuojan toimivuuteen sekä järjestelmän uskottavuutta ja tehokkuutta verrattuna erillisiin vakuusrahastoihin hajautettuun talletusuojaan.

Talletussuojarahaston yksinomaisena tehtävänä olisi tallettajien saamisten turvaaminen. Rahasto ei voisi antaa jäsenilleen vakavaraisuustukea.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan lain 55 §:n 3 momenttia. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että talletussuojarahasto ja rahoitustarkastus tietävät, miten eri valtioissa olevien suomalaisten talletuspankkien sivukonttorien talletukset korvataan ja mikä on talletussuojarahaston vastuu.

65 a §. *Talletussuojarahaston säännöt.* Pykälässä säädettäisiin talletussuojarahaston säännöistä. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevan lain 56 §:n säännöksiä vakuusrahaston säännöistä. Erona voimassa oleviin vakuusrahastojen sääntöjä koskeviin säännöksiin talletussuojarahaston säännöissä ei mainittaisi rahaston kannatusmaksun määrätymisperusteita, koska esityksen mukaan kannatusmaksun määrätymisperusteet säädettäisiin laissa. Talletussuojarahaston säännöissä ei myöskään mainittaisi ylijäämän käytön perusteita, koska talletussuojarahaston varoja voitaisiin käyttää vain tallettajien saamisten korvaamiseen ja rahaston hallintokustannusten kattamiseen.

Pykälän 3 momentti, jossa on säännökset

ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevaa sivukonttoria koskevista sääntöjen määräyksistä, vastaa voimassa olevan lain 56 §:n 3 momenttia.

65 b §. *Talletussuojarahaston hallinto.* Talletussuojarahaston hallintoa hoitaisivat, kuten voimassa olevan lain 57 §:n mukaan vakuusrahastojen hallintoa, rahaston jäseninä olevien talletuspankkien ja ulkomaisten luottolaitosten valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus.

65 c §. *Talletussuojarahaston kannatusmaksu.* Talletussuojajärjestelmä rahoitettaisiin ensisijaisesti talletuspankeilta ja talletussuojarahaston jäseninä olevien ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreilta vuosittain perittävillä kannatusmaksuilla. Vakuusrahastoille vuosittain perittävien pankkikohtaisten kannatusmaksun määrän tulee voimassa olevan lain mukaan perustua pankin toiminnan riskipitoisuuteen. Perittävien kannatusmaksujen yhteismäärän tulee olla vähintään 0,05 prosenttia ja enintään yksi prosenttia vakuusrahastoon kuuluvien pankkien viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta. Tarkemmin kannatusmaksun määrätymisperusteista määrätään kunkin vakuusrahaston säännöissä. Esityksen ehdotetaan kannatusmaksun määrätymisperusteista säädettäväksi laissa. Säännökset kannatusmaksun suuruudesta sisältyisivät 65 d—65 g §:iin.

65 d §. *Talletuspankin kannatusmaksun suuruus.* Kannatusmaksujen määrätymisperusteista ehdotetaan säädettäväksi laissa siten, että kannatusmaksun määrätymisperuste olisi kaikille talletuspankeille yhdenmukainen. Talletuspankkien vuotuinen kannatusmaksu muodostuisi 1 momentin mukaan kaikille pankeille yhteisestä kiinteästä maksusta ja pankin konsolidoituun vakavaraisuuteen perustuvasta maksusta. Kiinteä maksu olisi 0,05 prosenttia pankilla olevien korvattavien talletusten määrästä. Kannatusmaksua laskettaessa korvattaviin talletuksiin ei kuitenkaan sisällytettäisi 65 j §:n 3 momentissa tarkoitettuja asunnon myynnistä saatuja varoja, koska pankeilla ei ole tietoa säännöksen tarkoittamalla tarkkuudella tilien käyttötarkoituksista. Ei myöskään voida pitää tallettajien kannalta kohtuullisena, että heiltä vaadittaisiin tällaisia tietoja muutoin kuin mahdollisissa korvaustilanteissa.

Pankkikohtainen vakavaraisuuteen perustuva kannatusmaksu on esityksessä määritelty siten, että pankeilla olisi kannustin pitää yllä

riittävää vakavaraisuutta. Mitä parempi pankin konsolidoitu vakavaraisuus on, sitä pienempi olisi sen maksettavaksi tuleva kannatusmaksu. Vakavaraisuuteen perustuvaa maksua laskettaessa ensin määritellään pankin 9 luvun mukaisesti laskettujen riskien kattamiseksi vaadittavien konsolidoitujen omien varojen ja pankin 9 luvun mukaisesti laskettujen konsolidoitujen omien varojen suhde. Tällä suhteella kerrotaan pankin 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavien talletusten yhteismäärä. Pankin vakavaraisuuteen perustuva maksu on 0,125 prosenttia edellä tarkoitetun laskutoimituksen perusteella saadusta markkamäärästä.

Vakavaraisuuteen perustuvalla maksulle säädettäisiin enimmäisraja, joka olisi 0,25 prosenttia. Pankin maksu olisi 0,25 prosenttia, jos sen konsolidoitu vakavaraisuus olisi neljä prosenttia tai tätä pienempi. Vaikka pankin vakavaraisuus lain mukaan ei saa alittaa kahdeksaa prosenttia, on mahdollista, että pankin vakavaraisuus poikkeuksellisesti kannatusmaksun määräytymishetkellä alittaisi lain mukaisen vähimmäistason. Tästä huolimatta pankki ei välttämättä ole ehdotettavan 65 i §:n tarkoittamalla tavalla maksukyvytön, vaan se kykenee maksamaan tallettajien erääntyneet saamiset ja asianomaista yhteisömuotoa koskevien säännösten edellyttämällä tavalla tervehdyttämään toimintansa siten, että sen vakavaraisuus täyttää uudelleen lain edellyttämän vähimmäistason. Tällaisella pankilla on kuitenkin selviä taloudellisia vaikeuksia, jolloin alhaisesta vakavaraisuudesta seuraava erittäin korkea talletussuojarahaston kannatusmaksu saattaisi johtaa siihen, että kannatusmaksusta muodostuu ratkaiseva tekijä, joka aiheuttaa pankin joutumiseen selvitystilaan. Talletussuojarahaston kannatusmaksulle säädettävä enimmäisraja estäisi tällaiset, kohtuuttoman suuresta kannatusmaksusta aiheutuvat ongelmat.

Jotta kannatusmaksujen määräytymisperuste olisi yhtäläinen erityyppisten pankkien välillä, vakavaraisuuteen perustuva maksu määräytyisi pankin konsolidoidun vakavaraisuuden perusteella. Näin varmistettaisiin, ettei saman oman pääoman erän monenkerertainen hyväksikäyttö ei ole mahdollista laskettaessa kannatusmaksun suuruutta.

Osuuspankkilain 7 f §:n mukaan osuuspankkien yhteenliittymä rinnastetaan luottolaitostoinnista annetun lain 9 luvun mukaista omien varojen vähimmäismäärää laskettaessa luottolaitokseen. Luottolaitostoi-

minnasta annetun lain 9 luvun säännöksiä omien varojen vähimmäismäärästä ei sovelleta yhteenliittymään kuuluvaan osuuspankkiin, vaan yksittäisen osuuspankin vakavaraisuus voi tilapäisesti alentua alle lain mukaisen vähimmäistason. Osuuspankkilain 7 e §:n mukaan osuuspankkien yhteenliittymä rinnastetaan luottolaitokseen myös asiakasriskejä laskettaessa. Osuuspankkilain 7 a, 84 a ja 84 b §:n mukaan osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö ja keskusyhteisöön kuuluvat osuuspankit ovat lisäksi yhteisvastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista. Tästä syystä pykälän 3 momentin mukaan osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojarahaston kannatusmaksua laskettaessa yhtenä pankkina.

Kun osuuspankkien yhteenliittymään kuuluva pankeja pidetään kannatusmaksua laskettaessa yhtenä pankkina, on tarkoituksenmukaisinta, että yhteenliittymään kuuluvien pankkien puolesta talletussuojarahaston kannatusmaksun maksaisi yhteenliittymän keskusyhteisö. Keskusyhteisön velvollisuutena on muun muassa valvoa yhteenliittymään kuuluvia pankeja ja laatia yhteenliittymän konsolidoitu tilinpäätös. Keskusyhteisö saa lähes kaikki kannatusmaksun määräämistä varten tarvittavat tiedot muiden sille lain mukaan kuuluvien tehtävien suorittamisen yhteydessä. Näin ollen ei ole mielekäästä luoda erikseen talletussuojarahaston kannatusmaksun laskemista varten uusia järjestelmiä, jotka tarpeettomasti rasittaisivat yhteenliittymän keskusyhteisöä ja siihen kuuluvia pankeja.

Koska talletussuojarahaston jäsenenä ovat osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvat pankit, niiden tulee myös vastata jäsenyydestä johtuvista kannatusmaksuista. Tästä syystä yhteenliittymään kuuluvat osuuspankit maksaisivat keskusyhteisölle osuutensa sen yhteenliittymään kuuluvien pankkien puolesta maksasta kannatusmaksusta. Maksu jaettaisiin yhteenliittymään kuuluvien osuuspankkien kesken niiden 9 luvun mukaisesti lasketun vakavaraisuuden suhteessa. Näin yhteenliittymän sisällä talletussuojarahaston kannatusmaksurasite jakaantuisi yhdenmukaisesti muiden pankkien kannatusmaksun kanssa.

Yhteenliittymään voi kuulua pankeja, jotka ovat saaneet tukea pankkien vakuusrahastolta tai osuuspankkilain 84 a §:n tarkoittamalla tavalla yhteenliittymän keskusyh-

teisöltä. Tällöin voi olla perusteltua, että tällaisia taloudellisissa vaikeuksissa olevia pankkeja ei rasiteta samassa määrin talletussuojarahaston kannatusmakuilla kuin muita yhteenliittymään kuuluvia pankkeja. Ei ole tarkoituksenmukaista, että talletussuojarahaston kannatusmaksun maksaminen johtaisi lisätuen tarpeeseen. Tämän johdosta ehdotetaan, että rahoitustarkastus voisi antaa luvan jakaa kannatusmaksu yhteenliittymän jäsenluottolaitosten kesken muullakin tavalla kuin 9 luvun mukaisesti lasketun vakavaraisuuden suhteessa.

Pykälässä tarkoitetut talletusten yhteismäärä ja omien varojen määrä määräytyvät 4 momentin mukaan kannatusmaksun maksamista edeltävän tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen mukaan.

65 e §. *Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin kannatusmaksun suuruus.* Pykälässä säädettäisiin talletussuojarahaston jäsenenä olevan ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin kannatusmaksusta. Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin kannatusmaksu määräytyisi 1 momentin mukaan samoin perustein kuin suomalaisen talletuspankin kannatusmaksu. Vakavaraisuus laskettaisiin kuitenkin 65 d §:n säännösten sijasta ulkomaisen luottolaitoksen kotivaltion säännösten mukaisesti.

Muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen sivukonttorin kannatusmaksu olisi 2 momentin mukaan 0,05 prosenttia sivukonttorin talletusten yhteismäärästä. Näiden sivukonttoreiden kohdalla ei ole korvattavia talletuksia ole mahdollista määritellä etukäteen, koska ulkomaisen luottolaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain mukaan säännöksessä tarkoitetun sivukonttorin tallettajien saamisista korvataan vain se osa, jota tallettaja ei saa selvitystilassa olevalta pankilta tai pankin konkurssipesältä.

Pykälässä tarkoitetut talletusten yhteismäärä ja omien varojen määrä määräytyvät 3 momentin mukaan, kuten suomalaisten talletuspankkienkin kohdalla, kannatusmaksun maksamista edeltävän tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen mukaan.

65 f §. *Kannatusmaksun alentaminen ja korottaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin talletussuojarahastolle kerättävien varojen vähimmäismäärä. Tämä olisi kaksi prosenttia kaikkien talletuspankkien yhteen-

lasketuista, 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavista talletuksista. Varojen kahden prosentin vähimmäistaso on suuruudeltaan sellainen, että varoille kertyvä tuotto pitkälti turvaisi rahastolle riittävän lisävarojen vuosikertymän. Tämän johdosta olisi mahdollista alentaa pankeilta ja ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreilta perittävää vuotuista kannatusmaksua, kun säädetty vähimmäismäärä olisi saavutettu.

Säännöksessä ehdotetaan, että kun varojen vähimmäistaso on saavutettu, kannatusmaksu alenisi yhteen kolmasosaan 65 d ja 65 e §:ssä tarkoitetuista kannatusmaksuista. Jos talletussuojarahaston varat tallettajien saamisen korvaamisesta tai korvattavien talletusten määrän kasvamisesta johtuen lasisivat alle säädetyn tavoitetason, nousisi kannatusmaksu takaisin mainituissa pykälissä tarkoitettuihin täysiin maksuihin, kunnes säädetty vähimmäistaso olisi saavutettu uudelleen.

Kun talletussuojarahasto joutuu korvaamaan tallettajien saamia, voi muodostua tilanne, jossa rahaston varat eivät riitä korvausten maksamiseen. Tästä syystä 65 n §:ssä ehdotetaan, että rahastolla olisi tällaisissa tilanteissa oikeus ottaa lainaa. Jos talletussuojarahasto on joutunut ottamaan lainaa, voitaisiin 2 momentin mukaan kannatusmaksuja korottaa enintään viisikertaiseksi 65 d ja 65 e §:ssä tarkoitettuihin kannatusmaksuihin nähden, kunnes rahaston ottama laina on maksettu takaisin. Päätöksen korottamisesta tekisi rahoitustarkastus. Korotus jakaantuisi asianomaisen pankin kiinteän ja vakavaraisuuteen perustuvan maksun suhteessa kumpaankin maksuosaan.

65 g §. *Kannatusmaksun perimisen keskeyttäminen.* Pykälän mukaan talletussuojarahaston valtuuskunta voisi päättää, että kannatusmaksujen periminen rahastoon kuuluvilta pankeilta ja ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreilta keskeytetään. Keskeyttämisen edellytyksenä olisi, että talletussuojarahaston varojen ja velkojen erotuksena laskettu nettovarallisuus on vähintään kymmenen prosenttia talletuspankkien yhteenlasketuista, 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavista talletuksista. Jos rahaston nettovarallisuus laskee alle kymmenen prosenttiin korvattavista talletuksista, kannatusmaksun periminen olisi aloitettava uudelleen.

Kun talletussuojarahaston nettovarallisuus on kymmenen prosenttia korvattavista talletuksista, rahaston varoilleen saama tuotto on

jo niin suuri, että se vastaa useamman vuoden kannatusmaksuja. Tällöin ei enää ole tarkoituksenmukaista periä kannatusmaksua.

65 h §. *Talletussuojarahaston itsenäisyys.* Voimassa olevassa lain 59 §:ssä säädetään pankkien vakuusrahastojen itsenäisyydestä. Koska vakuusrahastot tallettajien saamisten korvaamisessa ehdotetaan korvattavaksi kaikkien talletuspankkien yhteisellä talletussuojarahastolla, ehdotetaan säännökseen tehtäviksi tästä johtuvat sanonnalliset muutokset.

65 i §. *Talletussuojarahaston maksuvelvollisuuden alkaminen.* Voimassa olevassa lain 60 a §:ssä säädetään pankkien vakuusrahastojen maksuvelvollisuuden alkamisesta. Koska vakuusrahastot tallettajien saamisten korvaamisessa ehdotetaan korvattavaksi kaikkien talletuspankkien yhteisellä talletussuojarahastolla, ehdotetaan säännökseen tehtäviksi tästä johtuvat sanonnalliset muutokset.

Arvioitaessa, ovatko pankin taloudelliset vaikeudet tilapäisiä vai eivät, rahoitustarkastuksen olisi uuden 3 momentin mukaan osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvan osuuspankin kohdalla otettava huomioon osuuspankkilain mukainen yhteisvastuu. Yhteisvastuusta johtuu, että kynnys yhteenliittymään kuuluvaa pankkia koskevan, rahoitustarkastuksen pykälässä tarkoitetun päätöksen tekemiseen on käytännössä korkeampi kuin muiden pankkien kohdalla. Näin ollen todennäköisyys, että yhteenliittymään kuuluvan pankin tallettajien saamisesta jouduttaisiin korvaamaan talletussuojarahaston varoista on pienempi kuin muiden, vastaavissa taloudellisissa vaikeuksissa olevien pankkien kohdalla. Yhdennäköisesti osuuspankkien yhteenliittymän kanssa myös muut 65 j §:n 6 momentissa tarkoitetut yhteisvastuujärjestelyt on otettava huomioon pykälän mukaista päätöstä tehtäessä. Toisaalta, jos talletussuojarahasto joutuisi talletuksia korvaamaan, sillä olisi yhteisvastuusta johtuen paremmat mahdollisuudet saada maksamansa korvaukset 65 j §:n 7 momentin mukaisesti perityksi takaisin.

65 j §. *Korvattavat saamiset.* Pykälässä määriteltäisiin saatavat, jotka korvataan talletussuojarahaston varoista. Korvaus maksettaisiin ensinakin lain 50 §:ssä tarkoitetuilla tileillä olevista saamisista.

Korvaus maksettaisiin lisäksi tilille kirjatavaksi tarkoitetuista, mutta vielä kirjaamattomista maksujen välityksessä olevista saamisista. Tällainen saaminen syntyy esimer-

kiksi silloin, kun pankin asiakkaan tiliä on veloitettu mutta maksulla ei ole vielä hyvitetty toisen asiakkaan tiliä. Se, minkä pankin suojan piiriin tällaisen saamisen katsotaan kuuluvan, jää riippumaan siitä, katsotaanko maksu täytetyksi yleisten siviilioikeudellisten periaatteiden mukaan. Korkein oikeus on eräissä ratkaisuissaan (KKO 1981 II 37 ja KKO 1989:17) katsonut, että käytettäessä maksun suorittamiseen pankkisiirtoa on maksuajankohdan määräytymisessä ratkaisevaa se, milloin maksettava rahamäärä on siirtynyt maksun saajan määräämisvaltaa ja maksaja siten menettänyt mahdollisuuden saada maksutoimi peruutetuksi. Korkein oikeus katsoi tällaisen siirtymisen tapahtuneen silloin, kun suoritus on kirjattu maksun saajan tilille.

Korvattavalla saamisella tarkoitetaan myös saamiselle maksettavaa korkoa, jos korkoa tiliehtojen mukaan maksetaan. Kaikki muut kuin edellä tarkoitetut saamiset jäävät pykälässä tarkoitetun suojan ulkopuolelle. Tältä osin ei voimassa olevaan lakiin nähden tapahtuisi muutosta.

Talletussuojarahaston varoista korvattavalle tallettajan saamiselle säädettäisiin kuitenkin enimmäismäärä, joka olisi 150 000 markkaa. Korvauksen enimmäismäärä vastaisi Euroopan unionin jäsenmaiden keskimääräistä korvaustasoa.

Tallettajan suoja on talletuspankkikohtainen siten, että yhden tallettajan talletukset yhdessä ja samassa pankissa, mukaan lukien myös pankin ulkomaille olevissa sivukontto-reissa olevat talletukset, katsotaan tallettajan saamiseksi yhdeltä pankilta.

Säännöksessä tarkoitetaan tallettajalla lain 50 §:ssä tarkoitetun tilin omistajaa. Jos tilillä on useampi omistaja, jokainen osaomistajista olisi säännöksen tarkoittama tallettaja. Sen sijaan henkilö, jolla on käyttöoikeus tiliin ilman, että hän itse omistaisi tilin, ei ole säännöksen tarkoittama tallettaja.

Talletussuojan vientikiellosta johtuu, että tallettajan korvaus voi jäädä ehdotettavan lain mukaista korvausta alhaisemmaksi Suomessa toimiluvan saaneen talletuspankin ulkomaisessa sivukonttorissa olevan talletuksen osalta. Vientikieltoa sovelletaan talletussuojadirektiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan silloin, kun kotivaltion suojajärjestelmä on kattavampi kuin sijaintivaltion järjestelmä. Suomessa talletukset korvattaisiin 150 000 markkaan asti pankki- ja tallettajakohtaisesti. Jos talletuspankin Euroopan talousalueella

olevan sivukonttorin sijaintivaltion korvausmäärä on alhaisempi, korvataan talletuspankin sivukonttorin tallettajille 2 momentin mukaan vain sijaintivaltion säännösten mukainen määrä. Korvaus sinänsä maksettaisiin suomalaisesta talletussuojarahastosta Suomen markoissa.

Toisaalta, jos sivukonttorin sijaintivaltion suoja olisi korkeampi kuin Suomessa talletussuojarahaston antama suoja, korvataan sivukonttorin tallettajien saamiset talletussuojarahaston varoista enintään 150 000 markan määrään asti.

Euroopan talousalueen ulkopuolisissa valtioissa olevan Suomessa toimiluvan saaneen talletuspankin sivukonttorin tallettajien saamisten suoja ei koskisi 2 momentissa oleva rajoitus. Näissä sivukonttoreissa olevat tallettajien saamiset ovat saman suojan piirissä kuin talletuspankin tallettajien saamiset Suomessa.

Talletussuojadirektiivin 7 artiklan 3 kohdan mukaan talletussuojajärjestelmästä voidaan erityisesti sosiaalisista syistä korvata tietyt talletukset täysimääräisesti. Pykälän 3 momentin mukaan tallettajan omassa käytössä olleen asunnon mynnistä saadut varat, jotka on talletettu pankkiin korvattaisiin kokonaan talletussuojarahaston varoista. Täysimääräisen korvauksen edellytyksenä olisi kuitenkin, että tallettaja osoittaa luotettavasti, että talletetut varat todella on saatu hänen omassa käytössään olleen asunnon mynnistä ja että varat käytetään uuden, tallettajan omaan käyttöön tulevan asunnon hankkimiseen. Omistusasumisen yleisyys Suomessa ja asunnon myyntihinnan suuri merkitys yksityistalouksille puoltavat 1 momentissa ehdotettua laajempaa suoja momentissa tarkoitettuihin talletuksille.

Koska 3 momentin poikkeussäännöksen tarkoituksena on suojata vain asunnonvaihtotilanteet, momentin soveltamiselle asetettaisiin määräaika. Täysimääräinen suoja koskisi vain talletuksia, jonka varat on talletettu tilille enintään kuusi kuukautta ennen rahoitustarkastuksen 65 i §:ssä tarkoitettua päätöstä talletussuojarahaston maksuvelvollisuudesta.

Pykälän 4 momentin säännökset toisen luotto- ja rahoituslaitoksen saamisista ja lain 73—74 §:ssä tarkoitettuihin talletuspankin omiin varoihin luettavien eristä sekä rahanpesurikoksesta vastaavat voimassa olevan 61 §:n 2 momenttia.

Pykälän 5 momentti olisi uusi. Säännös

koskisi tilannetta, jossa pankin, jonka tallettajan saamiset on korvattu talletussuojarahaston varoista, taloudellinen tilanne paranisi niin, että se voi jatkaa toimintaansa. Tällöin talletussuojarahaston varoista korvattaisiin, jos saman pankin tallettajien saamia jouduttaisiin korvaamaan talletussuojarahaston varoista, vain sellaiset saamiset, jotka perustuvat varoihin, jotka on talletettu pankkiin aikaisemman korvaustilanteen jälkeen.

Pykälän 6 momentin mukaan talletussuojan kannalta pidettäisiin kaikkia sellaisia pankkien yhteisvastuujärjestelyjä, joissa talletuspankki vastaa kokonaan tai osittain toisen talletuspankin veloista tai sitoumuksista, yhtenä talletuspankkina. Keskeistä säännöksen tarkoittamalle yhteisvastuulle on, että pankki on velvollinen osallistumaan toisen pankin vakavaraisuuden tukemiseen tai sen velkojen ja sitoumusten täyttämiseen.

Yhteisvastuu voisi perustua lakiin, sopimukseen tai muuhun järjestelyyn. Lakiin perustuva yhteisvastuu on esimerkiksi osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvilla pankeilla. Yhteisvastuu voi perustua myös sopimukseen. Sopimuserusteinen yhteisvastuu syntyy muun muassa pankkien keskinäisessä takausrenkaassa, jossa takausrenkaaseen kuuluvat pankit takaavat osaksi tai kokonaan toistensa velkoja ja sitoumuksia. Säännöksen tarkoittama muu järjestely olisi muun muassa sellainen vakuusrahasto, joka sääntöjensä mukaan on säännöissä määritellyissä tilanteissa velvollinen antamaan jäsenpankeilleen vakavaraisuustukea. Säännöksen tarkoittamasta yhteisvastuusta olisi kyse myös, jos vakuusrahasto sääntöjensä mukaan voi tehdä ennakolta tukipäätöksiä siten, että rahastolla jo olevat varat eivät tukipäätöstä tehtäessä riitä tuen maksamiseen, vaan tukeen tarvittavat varat kerätään myöhemmin maksettavin kannatusmaksuin. Tällöin vakuusrahastoon kuuluvilla pankeilla olisi tulevaisuuteen kohdistuva maksuvelvollisuus ja näin velvollisuus tukea toista rahastoon kuuluvaa pankkia.

Säännöstä ei sovellettaisi kuitenkaan vakuusrahastolle eroamisilmoituksen tehneisiin pankeihin, vaikka sitä kyseiseen vakuusrahastoon kuuluviin pankeihin muutoin sovellettaisiinkin. Tämä perustuu siihen, että eroilmoituksen tehneet pankit ovat samalla ilmaiseet tahtonsa irtautua yhteisvastuusta. Jos eroilmoituksen tehnyt pankki ilmoituksen tekemisen jälkeen hakee vakuusrahastolta tukea ja sitä sille myönnetään, koskee

myös sitä säännöksen tarkoittama yhteisvastuu järjestely eikä sen talletuksilla enää olisi itsenäistä talletussuojaa.

Jotta säännöksen mahdollisen sopimukseen tai muuhun järjestelyyn perustuvan yhteisvastuun olemassaolo ei jäisi epäselväksi, järjestelyistä olisi ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Jäsenyys vakuusrahastossa, jonka sääntöjen mukaan tuen myöntäminen on harkinnanvaraista ja tukeen voidaan käyttää vain rahastolla jo olevia varoja, ei muodostaisi säännöksessä tarkoitettua yhteisvastuujärjestelyä. Tällaisessa vakuusrahastossa rahaston jäsenpankeilla ei ole velvollisuutta tukea toista pankkia eikä pankeilla myöskään ole tulevaisuuteen kohdostuvaa maksuvelvollisuutta.

Talletussuojarahastolle syntyy 7 momentin mukaan saaminen talletuspankilta talletussuojarahaston korvaamien 1 momentissa tarkoitettujen saamisten osalta. Pykälän 6 momentissa tarkoitettuihin yhteisvastuujärjestelyihin kuuluvien pankkien osalta vastuu talletussuojarahaston saamisten maksamisesta jakautuu osuuspankkilain yhteisvastuusäännösten perusteella viime kädessä koko yhteenliittymälle.

Talletussuojarahaston saaminen olisi korollinen, ellei rahaston säännöissä toisin määrää. Koron määräytymisperusteita ei säädettäisi laissa vaan ne määrättäisiin talletussuojarahaston säännöissä.

65 k §. *Tallettajien saamisten maksaminen.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevaa 61 a §:ää. Voimassa oleva 1 momentti siirrettäisiin kuitenkin ehdotettuun 65 j §:ään. Muutoin pykälään ehdotetaan tehtäväksi vain momentin siirrosta ja talletussuojarahaston perustamisesta johtuvat tarkistukset.

65 l §. *Maksuvelvollisuuden alkamisesta ilmoittaminen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 61 b §:ää ja siihen ehdotetaan tehtäväksi vain talletussuojarahaston perustamisesta johtuvat sanonnalliset tarkistukset.

65 m §. *Talletuspankin tiedottamisvelvollisuus.* Pykälä vastaava voimassa olevan lain 61 c §:ää ja siihen ehdotetaan tehtäväksi vain talletussuojarahaston perustamisesta johtuvat sanonnalliset tarkistukset.

65 n §. *Talletussuojarahaston lainanotto.* Pykälän mukaan talletussuojarahastolla olisi oikeus ottaa toimintaansa varten lainaa, jos sen omat varat eivät riitä tallettajien saamisten korvaamiseen. Säännös vastaa voimassa olevan lain 64 §:ää vakuusrahaston lai-

nanotosta. Jotta talletussuojarahaston toiminta kaikissa tilanteissa olisi turvattu säännöstä ehdotetaan muutettavaksi, että talletussuojarahaston säännöissä rahastoon kuuluvat pankit velvoitettaisiin tarvittaessa antamaan lainaa talletussuojarahastolle.

65 o §. *Talletussuojarahaston varojen sijoittaminen.* Pykälässä on säännökset talletussuojarahaston varojen sijoittamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan sijoituksia tehtäessä on noudatettava riskien hajauttamisen periaatetta, ja sijoitukset on tehtävä luotettavalla, tehokkaalla ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla. Tämä tarkoittaa yhtäältä sitä, ettei rahaston varoja saa sitoa sellaisiin sijoituskohteisiin, joiden rahaksi muuttaminen saattaisi kestää rahaston maksuvalmiuden kannalta liian kauan. Talletussuojarahaston on kyettävä maksamaan tallettajien saamiset kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolloin rahoitustarkastus teki päätöksen talletussuojarahaston korvausvelvollisuudesta. Riittäväksi hajauttamisen periaatteeksi katsotaan se, että varojen sijoittamisessa noudatetaan sijoitusrahastolain (480/1987) 37 §:n 1 momentin kaltaisia rajoituksia esimerkiksi siitä, kuinka suuri osuus varoista voidaan sijoittaa saman yhtiön osakkeisiin.

Riskien hajauttamisen periaatteeseen liittyen 2 momentissa kiellettäisiin rahaston varojen sijoittaminen rahastoon kuuluvaan talletuspankin osakkeisiin tai osuuksiin tai muihin sen liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Jos talletussuojarahaston varoja voitaisiin sijoittaa rahaston jäsenenä olevaan pankkiin, pankin tullessa maksukyvyttömäksi ja talletussuojarahaston korvausvelvollisuuden alkaessa kyseiseen pankkiin sijoitetut varat eivät olisi käytettävissä korvausten maksamiseen. Pankin maksukyvyttömyys vaikuttaa myös pankin kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvien yhteisöjen ja pankin vakuusrahaston maksukykyyn, minkä vuoksi myöskään niihin ei saisi sijoittaa talletussuojarahaston varoja. Jotta suomalaiset talletuspankit ovat samassa asemassa talletussuojarahastoon kuuluvien ulkomaisten luotolaitosten sivukonttoreiden kanssa, säännöksen tarkoittama sijoittamisrajoitus koskee myös rahastoon kuuluvia ulkomaisia luotolaitoksia ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvia yhteisöjä.

Talletussuojarahaston sijoituksille saatava tuotto olisi 1 momentin mukaan lisättävä rahaston pääomaan. Näin tuotto hyödyttäisi

kaikkia talletussuojarahaston jäseniä ja vähentäisi niiden kannatusmaksujen kartuttamisvelvollisuutta.

Talletussuojarahaston maksuvalmiudesta säädettäisiin 3 momentissa. Säännös vastaisi lain 66 §:n säännöstä luottolaitoksen maksuvalmiudesta.

65 p §. *Talletuspankin toimiluvan peruuttaminen ja tallettajien saamiset.* Ehdotettava pykälä vastaa voimassa olevan lain 65 a §:ää. Siihen ehdotetaan tehtäväksi vain talletussuojarahaston perustamisesta johtuvat sanonnalliset tarkistukset.

10 luku. Asiakkaansuoja

82 a §. *Markkinointirajoitus.* Pykälän 1 ja 2 momenttien säännökset talletussuoja- tai vakuusrahastosuojan taikka muun vastaavan suojan käyttämisestä markkinointitarkoituksiin vastaavat voimassa olevan lain 61 d §:ää. Niihin ehdotetaan tehtäväksi vain talletussuojarahaston perustamisesta johtuvat sanonnalliset tarkistukset. Säännökset perustuvat talletussuojadirektiivin 9 artiklan 3 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltion on huolehdittava, etteivät talletuspankit tai luottolaitokset käytä suojajärjestelmää koskevia tietoja markkinoinnissaan tavalla, joka heikentää pankkijärjestelmän vakautta tai tallettajien sitä kohtaan tuntemaa luottamusta.

Pykälän 4 momentissa kiellettäisiin pankkia ohjaamasta tallettajaa tekemään talletus toiseen talletuspankkiin sekä muu vastaava talletusten välittäminen pankista toiseen. Säännös ei koske tavanomaista maksujenvälitystä eli asiakkaan toimeksiannosta tehtäviä tilisiirtoja. Talletusten välittämisellä tarkoitetaan toimintaa, jossa pankki aktiivisesti pyrkii vaikuttamaan asiakkaaseen siten, että tämä tekisi talletuksen tiettyyn pankkiin tai pankkiryhmään.

Pykälän 3 momentissa kiellettäisiin pankkia ohjaamasta tallettajaa tekemään talletus toiseen talletuspankkiin sekä muu vastaava talletusten välittäminen pankista toiseen. Säännös ei koske tavanomaista maksujenvälitystä eli asiakkaan toimeksiannosta tehtäviä tilisiirtoja. Talletusten välittämisellä tarkoitetaan toimintaa, jossa pankki aktiivisesti pyrkii vaikuttamaan asiakkaaseen siten, että tämä tekisi talletuksen tiettyyn pankkiin tai pankkiryhmään. Säännös on tarpeen pankkien välisen terveen kilpailun turvaamiseksi, kun korvattavalle talletukselle säädettään enimmäismäärä ja toistensa sitoumuksista

vastuussa olevia pankkeja pidetään korvaustilanteissa yhtenä pankkina.

Pykälän noudattamista valvoo 84 §:n mukaisesti rahoitustarkastus. Rahoitustarkastus voi 86 §:n mukaisesti kieltää luottolaitosta jatkamasta ehdotetussa pykälässä tarkoitettua kiellettyä markkinointia. Kiellon tehostamiseksi rahoitustarkastus voi asettaa uhkasakon.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Talletussuojadirektiivin edellyttämä talletusten suojan vientikielto olisi 2 momentin mukaan voimassa vuoden 1999 loppuun.

Voimassa olevan lain mukaiset kolme vakuusrahastoa muuttuisivat lain voimaan tullessa ehdotettavan lain tarkoittamiksi vapaaehtoisiksi vakuusrahastoiksi, jos niillä ei lain voimaan tullessa ole velvoitteita. Vakuusrahastojen säännöt olisi muutettava uuden lain mukaisiksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Rahastojen vanhoja sääntöjä noudatettaisiin kuitenkin edelleen, kunnes uudet säännöt on vahvistettu, siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa ehdotettavan lain kanssa. Säännös varmistaa muun muassa sen, että pankki voi halutessaan erota vakuusrahastosta jo ennen uusien sääntöjen vahvistamista, vaikka vakuusrahaston säännöissä ei ole määräyksiä eroamisesta.

Voimassa olevan lain mukaiset vakuusrahastot voitaisiin 4 momentin mukaan päättää purkaa vuoden kuluessa lain voimaantulosta, jos niillä ei lain voimaan tullessa ole velvoitteita. Päätöksen tekisi rahaston valtuuskunta ja se olisi tehtävä yksimielisesti. Päätös vakuusrahaston purkamisesta tulisi voimaan vasta, kun vakuusrahastolla ei enää olisi varoja. Vaikka purkamista koskeva päätös tulisikin voimaan vasta myöhemmin, vakuusrahastoon kuuluvien pankkien katsottaisiin kuitenkin eronneen vakuusrahastosta purkamista koskevan päätöksen tekemisestä lukien.

Jos vakuusrahasto on päätetty purkaa edellä tarkoitettulla tavalla, vakuusrahasto ei enää voisi myöntää avustuksia tai tukilainaa, tehdä päätöstä olla perimättä takaisin myönnettyä tukilainaa eikä ottaa toimintaansa varten lainaa. Vakuusrahaston sääntöjä ei myöskään tarvitsisi muuttaa ehdotettavaa lakia vastaaviksi.

Päätös vakuusrahaston purkamisesta voitaisiin 5 momentin mukaan tehdä jo ennen lain voimaantuloa. Tällöin rahastoon kuuluvien pankkien katsottaisiin eronneen lain voimaantulosta lukien. Jos vakuusrahasto pääte-

tään purkaa ennen lain voimaantuloa, ei rahastoon kuuluvien pankkien enää tarvitsisi maksaa peruttavaksi päätetylle vakuusrahastolle kannatusmaksua lain voimaantuloa edeltävältä kalenterivuodelta. Kannatusmaksun periminen ei olisi tarkoituksenmukaista eikä perusteltua, koska vakuusrahaston varoja ei enää voida käyttää vakavaraisuustuen maksamiseen rahastoon kuuluville pankeille ja pankit maksavat tallettajien saamisten turvaamiseksi kannatusmaksut talletussuojarahastolle jo lain voimaantulovuodelta.

Voimassa oleva laki ei sisällä mahdollisuutta purkaa vakuusrahasto. Tästä syystä siinä ei myöskään ole säännöksiä vakuusrahaston velvoitteiden jakamisesta purettaessa vakuusrahastoa. Vakuusrahaston velkojen ja muihin rahaston antamiin sitoumuksiin perustuvien oikeuksien haltijoiden oikeuksien turvaamiseksi on tarpeen säätää selkeät säännökset vastuiden jakamisesta purettaessa vakuusrahastoa. Tämä edellyttää kuitenkin asian perusteellista selvittämistä. Tämä selvitys on perusteltua ja asianmukaista tehdä samassa yhteydessä, kun säädetään talletussuojarahaston ja muiden siihen verrattavien rahastojen yhtiöoikeudellisesta asemasta. Hallitus tulee lähiaikoina antamaan asiasta eduskunnalle erillisen esityksen. Edellä mainituista syistä 6 momentin mukaan vakuusrahastoon, jolla lain voimaan tullessa on velvoitteita, ei sovellettaisi ehdotettavan lain vakuusrahastojen koskevia säännöksiä, vaan rahastoon sovellettaisiin edelleen aikaisemman lain säännöksiä lukuunottamatta talletussuojaa koskevia säännöksiä. Tämä merkitsisi sitä, että 6 momentin tarkoittaman vakuusrahaston jäsenyys olisi edelleen pakollista. Momentin säännös tulisi käytännössä sovellettavaksi osuuspankkien vakuusrahastoon, koska se on nykyisistä vakuusrahastoista ainoa, jolla on velvoitteita.

Talletussuojarahaston perustaminen ja sen sääntöjen laatiminen vaatii aikaa. Tämän johdosta 7 momentin mukaan lain mukaiset talletussuojarahaston säännöt tulisi laatia ja toimittaa ministeriön vahvistettaviksi neljän kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Pankkien tulisi maksaa talletussuojarahaston kannatusmaksu myös rahaston perustamisvuodelta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että talletussuojarahaston kannatusmaksu olisi maksettava ensimmäisen kerran kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Kannatusmaksun perusteena olevat talletusten yhteismäärä ja vakavaisuus määräytyisivät

viimeinen käytettävissä oleva vahvistettu tilinpäätös eli ennen lain voimaantuloa viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätös.

Säännöksen 9 momentin mukaan, jos voimassa olevan lain mukainen vakuusurarahasto päätetään purkaa 4 momentin mukaisesti vuoden kuluessa ehdotettavan lain voimaantulosta tai 5 momentin mukaan jo ennen ehdotettava lain voimaantuloa, vakuusrahasto maksaisi vakuusrahastoon kuuluneille pankeille rahastossa ehdotettavan lain voimaan tullessa oleville varoille vuosittain kertyvän tuoton. Kun kyseiset pankit ovat maksaneet talletussuojarahastolle kannatusmaksuja määrän, joka niille kertyvän tuoton kanssa yhdessä vastaa kahta prosenttia näiden pankkien ehdotettavan lain mukaan korvattavista talletuksista, kaikki vakuusrahastossa olevat varat maksettaisiin näille pankeille.

Säännöksen 10 momentin mukaan viimeistään vuoden kuluessa lain voimaantulosta purettavaksi päätetty vakuusrahasto saa antaa varoistaan talletussuojarahastolle lainaa siten, että varoilla täytetään vakuusrahastoon kuuluneiden pankkien ehdotettavassa 65 §:ssä tarkoitettu velvollisuus antaa lainaa talletussuojarahastolle. Näin vakuusrahastossa olevat varat olisivat edelleen talletusten korvaustilanteessa käytettävissä tallettajien ja vakuusrahastoon kuuluneiden pankkien hyväksi. Talletussuojarahasto saisi nopeasti käyttöönsä tarvitsemiaan varoja tallettajien saamisten korvaamiseksi ja vakuusrahastoon kuuluneiden pankkien lainanantovelvollisuus tulisi täytetyksi.

Jos vakuusrahasto lainaa varojaan talletussuojarahastolle, talletussuojarahasto maksaa lainasta koron ja pääoman lyhennykset vakuusrahastolle. Jos vakuusrahaston varat 9 momentin mukaisesti maksetaan rahastoon kuuluneille pankeille ja talletussuojarahasto vielä tuolloin on velkaa vakuusrahastolle, talletussuojarahasto maksaa lainan korot ja pääomanlyhennykset sille pankille, jolle vakuusrahaston oikeus on siirtynyt.

Säännöksen 11 ja 12 momenttien mukaan tallettajan saamiset, jotka perustuvat luoton tai muun saamisen vakuudeksi annettuun taikka määräajaksi tehtyyn talletukseen, korvattaisiin täysimääräisesti eikä niihin sovellettaisi ehdotettua 150 000 markan enimmäismäärää. Täysimääräisen korvauksen edellytyksenä olisi kuitenkin, että vakuus on annettu tai talletus tehty viimeistään silloin, kun tämä esitys annettiin eduskunnalle. Va-

kuudeksi annettu talletus olisi rajoittamattoman suojan piirissä enintään kolme vuoden ajan ehdotettavan lain voimaantulosta. Määräajaksi tehty talletus olisi rajoittamattoman suojan piirissä määräajan loppuun saakka. Jos erääntyvä talletus uusitaan, uusittuun talletukseen perustuvaa saamista koskisi ehdotettava korvauksen enimmäismäärä.

Säännökset ovat perusteltuja siksi, että edellä tarkoitetut vakuudeksi antaminen ja määräajaksi tallettaminen on tehty voimassa olevan lain mukaisen täysimääräisen suojan oloissa eikä näillä tallettajilla, toisin kuin muilla tallettajilla, ole mahdollisuutta halutessaan siirtää varojaan muuhun sijoituskohteeseen ennen kuin talletuksen määräaika on kulunut loppuun.

Edellä tarkoitetut täysimääräisesti korvattavat talletukset otetaan 13 momentin mukaan huomioon talletussuojarahaston kannatusmaksua määrättäessä kokonaisuudessaan, koska ne myös korvataan kokonaan.

1.2. Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa

7 a §. *Sivukonttorin lisäsuoja ja 7 b §. Sivukonttorin erottaminen talletussuojarahastosta.* Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin tallettajien saamisten talletussuojaa koskeviin säännöksiin ehdotetaan tehtäviksi talletussuojarahaston perustamisesta johtuvat sanonnalliset tarkistukset. Myös 7 b §:n otsikko muutettaisiin vastaamaan uutta tilannetta.

Lisäksi 7 a §:ään lisättäisiin luottolaitostoinnasta annettuun lakiin tehtäväksi ehdotettua, talletussuojan rajoittamista 150 000 markkaan vastaava muutos. Tämän mukaisesti ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin tallettajien saamisista korvattaisiin lisäsuojan perusteella luottolaitoksen kotivaltion suojan ja 150 000 markan erotus. Yhdenmukaisesti luottolaitostoinnasta annetun lain 65 j §:n 3 momentin kanssa myös ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttoria koskisi asunnonvaihtotilanteiden täysimääräinen talletussuojaa.

9 §. *Sivukonttorin perustamislupa, 9 a §. Korvausvelvollisuus ja 9 b §. Sivukonttorin erottaminen talletussuojarahaston jäsenyydestä.* Muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen Suomessa olevaa sivukontto-

ria koskeviin säännöksiin ja 9 b §:n otsikkoon ehdotetaan tehtäviksi talletussuojarahaston perustamisesta johtuvat sanonnalliset tarkistukset. Lisäksi ehdotetaan yhdenmukaisesti muun talletussuojan rajoittamisen kanssa, että myös tällaisen sivukonttorin talletussuoja rajoitetaan enintään 150 000 markkaan. Yhdenmukaisesti luottolaitostoinnasta annetun lain 65 j §:n 3 momentin kanssa myös ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttoria koskisi asunnonvaihtotilanteiden täysimääräinen talletussuojaa.

13 §. *Sivukonttoreita koskevat yhteiset säännökset.* Ulkomaisten luottolaitosten Suomessa olevien sivukonttoreiden mahdollisuus kuulua suomalaiseen vakuusrahastoon perustuu voimassa olevassa laissa siihen, että tallettajien saamisten turvaaminen on järjestetty vakuusrahastojen kautta. Kun esityksen mukaan vakuusrahastot eivät enää talletussuojarahaston perustamisen jälkeen turvaisi tallettajien saamia, vaan niiden tehtävänä olisi vakuusrahastoon kuuluvien pankkien vakavaraisuuden tukeminen, ei enää ole perusteita sille, että ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit voisivat kuulua vakuusrahastoihin. Sen sijaan niillä olisi mahdollisuus kuulua talletussuojarahastoon. Tästä on säännös pykälän 1 momentissa.

Pykälän 2 ja 3 momentissa olisi säännökset sivukonttorin oikeudesta erota talletussuojarahastosta sekä sivukonttorin tallettajille annettavista, talletussuojaa koskevista tiedoista. Säännökset vastaavat voimassa olevan lain vastaavia säännöksiä ja niihin tehtäisiin vain talletussuojarahastosta johtuvat sanonnalliset tarkistukset. Lisäksi 3 momenttiin lisättäisiin velvollisuus ilmoittaa tallettajille myös talletussuojan puuttumisesta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Jos ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori on kuulunut voimassa olevan lain mukaisesti vakuusrahastoon, sen olisi haettava jäsenyyttä talletussuojarahastosta. Jos sivukonttori ei hae talletussuojarahaston jäsenyyttä, sen katsottaisiin kuitenkin eronneen vakuusrahastosta.

Säännöksen 3 momentin mukaan korvattaisiin kuten kotimaisten pankkienkin kohdalla täysimääräisesti kolmen vuoden siirtymäajan aikana myös ulkomaisten luottolaitosten Suomessa olevien sivukonttoreissa talletukset, jotka ovat luoton tai muun saamisen vakuutena. Siirtymäaika laskettaisiin hallituksen esityksen antamisesta. Vastaavasti 4 momentin mukaan ulkomaisten luotto-

laitosten Suomessa olevien sivukonttoreissa hallituksen esitystä annettaessa olevat määräraikaistalletukset korvattaisiin täysimääräisesti talletussuojarahaston varoista.

1.3. Liikepankkilaki

28, 30 ja 54 §. Pykäliin ehdotetaan tehtäviksi luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ehdotettujen, vakuus- ja talletussuojarahastoja koskevien muutosten edellyttämät teknisluonteiset tarkistukset.

1.4. Säästöpankkilaki

93, 95 ja 117 §. Pykäliin ehdotetaan tehtäviksi luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ehdotettujen, vakuus- ja talletussuojarahastoja koskevien muutosten edellyttämät teknisluonteiset tarkistukset.

119 §. Voimassa olevan lain mukaan, jos säästöpankkia purettaessa sen jälkeen, kun kaikki pankin velvoitteet sekä kantarahasto ja takaisinmaksuehdoin kerätty peruspääoma on maksettu takaisin, varoja jää vielä jäljelle, ylijäämä on siirrettävä säästöpankkien vakuusrahaston käytettäväksi säästäväisyyden edistämiseen valtiovarainministeriön määräämällä tavalla. Koska vakuusrahaston jäsenyys tulisi säästöpankille vapaaehtoiseksi, säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että ylijäämän käytöstä määrättäisiin pankin säännöissä.

1.5. Osuuspankkilaki

41 a, 41 c ja 41 j §. Pykäliin ehdotetaan tehtäviksi luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ehdotettujen, vakuus- ja talletussuojarahastoja koskevien muutosten edellyttämät teknisluonteiset tarkistukset. Koska vakuusrahastoon kuuluminen olisi luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ehdotettujen muutosten mukaan vapaaehtoista, voimassa olevan 41 j §:n 3 momentti, joka koskee liikepankiksi muuttuneen osuuspankin siirtymistä Osuuspankkien vakuusrahastosta Liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastoon kumottavaksi tarpeettomana.

41 k §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään liikepankiksi muuttuneen, osuuspankkin yhteyteen vakuusrahastoon kuuluneen osakeyhtiömuotoisen osuuspankin eroamisesta mainitusta vakuusrahastosta. Koska vakuusrahaston jäsenyys olisi muutettavaksi ehdotetun luottolaitostoiminnasta annetun

lain 55 §:n mukaan kaikille pankeille vapaaehtoista eikä vakuusrahaston jäsenyyttä enää sidottaisi myöskään pankin yhteisömuotoon, pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

41 l §. Koska vakuusrahastoon kuulumisen olisi pankeille vapaaehtoista, ehdotetaan pykälää muutettavaksi siten, että 41 a ja 41 b §:ssä tarkoitetut osakeyhtiömuotoiset pankit voisivat siitä riippumatta, kuuluvatko ne vakuusrahastoon vai eivät, käyttää toiminnissaan sanaa tai yhdysosaa "osuuspankki".

51, 53 ja 75 §. Pykäliin ehdotetaan tehtäviksi luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ehdotettujen, vakuus- ja talletussuojarahastoja koskevien muutosten edellyttämät teknisluonteiset tarkistukset.

77 §. Voimassa olevan lain mukaan, jos osuuspankkia purettaessa sen jälkeen, kun kaikki pankin sitoumukset on täytetty ja sekä sijoitusosuuspääoma että osuuspääoma on maksettu takaisin, varoja jää vielä jäljelle, ylijäämä on siirrettävä osuuspankkien vakuusrahaston käytettäväksi valtiovarainministeriön määräämällä tavalla, ellei säännöissä ole määrätty toisin. Koska vakuusrahaston jäsenyys tulisi osuuspankille vapaaehtoiseksi, säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että ylijäämän käytöstä määrättäisiin pankin säännöissä.

1.6. Laki osuuspankkilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Osuuspankkilain muuttamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1996 annettuun lain (575/1996) voimaantulosäännöksen 3 momenttiin ehdotetaan luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ehdotettujen, vakuusrahastoja koskevien muutosten edellyttämä teknisluonteinen tarkistus.

1.7. Laki säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annetun lain 14 ja 15 §:n kumoamisesta

1 §. Säästöpankkiosakeyhtiön on voimassa olevan lain 14 §:n mukaan kuuluttava säästöpankkien vakuusrahastoon. Koska vakuusrahaston jäsenyys olisi muutettavaksi ehdotetun luottolaitostoiminnasta annetun lain 55 §:n mukaan kaikille pankeille vapaaehtoista eikä vakuusrahaston jäsenyyttä enää sidottaisi myöskään pankin yhteisömuotoon, pykälä

ehdotetaan kumottavaksi.

Voimassa oleva 15 § sisältää säännökset liikepankiksi muuttuneen säästöpankin ja säästöpankkiosakeyhtiön velvollisuuksista sen erotessa säästöpankkien vakuusrahastosta. Luottolaitostoinnasta annetun lain 56 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi yleisesti pankkien velvollisuuksista niiden erotessa vakuusrahastosta, minkä johdosta pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

1.8. Rahoitustarkastuslaki

15 a §. *Talletusten vastaanottamisen kieltäminen ja rajoittaminen.* Talletussuojadirektiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että talletussuoja ei koske joko lainkaan tai täysimääräisesti tiettyjä, direktiivin liitteessä I olevassa luettelossa mainittuja tallettajia tai talletuksia. Liitteen I 11 kohdan mukaan tällaisia talletuksia ovat muun muassa talletukset, joista tallettaja on yksittäistapauksena saanut luottolaitokselta korkoja ja rahoituksellisia etuja, jotka ovat myötävaikuttaneet laitoksen rahoitustilanteen vaikeutumiseen.

Esityksessä ei ehdoteta talletussuojan rajoittamista edellä mainitun kohdan perusteella, koska tallettajalle korvattaisiin esityksen mukaan talletukseen perustuvasta saamisesta enintään 150 000, vaikka talletus olisi tätä suurempi eikä kohdan tarkoittamien talletusten rajaaminen suojan ulkopuolelle olisi järjestelmän toimivuuden ja uskottavuuden kannalta merkitystä. Rajoituksen sisällyttäminen lakiin merkitsi myös jälkepäin tapahtuvaa arviointia. Lisäksi yksittäisen tallettajan voi olla useinkin vaikeata arvioida, liittyykö hänen talletukseensa tai muuhun asiakassuhteeseensa liitteen tarkoittamia seikkoja.

Edellä tarkoitettun liitteen kohta tarkoittaa tilannetta, jossa talletussuojajärjestelmän varoista jouduttaisiin korvaamaan pankkien epäterveeseen varainhankintaan perustuvia tallettajien saamia. Tällainen varainhankinta liittyy yleensä pankin heikkoon taloudelliseen tilanteeseen. Tämän johdosta lakiin esitetään lisättäväksi säännös rahoitustarkastuksen oikeudesta määrääjäksi kieltää talletuspankkia vastaanottamasta luottolaitostoinnasta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettuja talletuksia tai rajoittaa niiden vastaanottamista. Kiellon tai rajoituksen määräämisen edellytyksenä olisi, että rahoitustarkastuksella on pankin taloudellisen tilan perusteella aihetta

epäillä, että on olemassa ilmeinen uhka pankin joutumisesta selvitystilaan, minkä johdosta talletussuojarahasto ilmeisesti voisi joutua korvaamaan pankin tallettajien saamiset luottolaitostoinnasta annetun lain mukaisesti.

Säännös täydentäisi liikepankkilain 28 §:n 2 momentissa, säästöpankkilain 93 §:n 2 momentissa ja osuuspankkilain 51 §:n 2 momentissa valtiovarainministeriölle säädettävä oikeutta keskeyttää tai kieltää talletusten vastaanotto. Mainituissa pykälissä ministeriölle säädetyin toimivallan käyttäminen edellyttää kuitenkin muun muassa sitä, että pankin vakavaraisuus alittaa luottolaitostoinnasta annetun lain vaatimukset ja että pankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty vähintään puolet. Ehdotettavan säännöksen tarkoituksena on, että rahoitustarkastuksella olisi mahdollisuus puuttua pankin talletusten hankintaan jo ennen edellä mainituissa pykälissä tarkoitettuja tilanteita.

Koska kyse on hyvin perustavaa laatua olevasta puuttumisesta pankin toimintaa, talletusten vastaanottokieltä tai -keskeytys voisi olla vain väliaikainen. Säännöksessä määrääjäksi ehdotetaan kolmea kuukautta.

Talletusten vastaanottoa koskeva keskeytys- ja kieltovalta ehdotetaan annettavaksi rahoitustarkastukselle, koska se luottolaitoksia valvovana viranomaisena on parhaiten perillä talletuspankkien toiminnasta ja siitä, sisältyykö jonkin yksittäisen pankin toimintaan säännöksessä tarkoitettuja piirteitä. Lisäksi säännöksen tarkoittama keskeytys- tai kieltomääräys on annettava nopeasti, jotta säännöksen tarkoitus voisi toteutua.

Pykälän 2 momentin mukaan säännöstä sovellettaisiin myös talletussuojarahaston jäsenenä olevaan ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevaan sivukonttoriin.

1.9. Laki valtion vakuusrahastosta

1 §. *Rahaston tehtävät.* Talletussuojadirektiivin lähtökohtana on, että luottolaitokset vastaavat itse talletussuojan aiheuttamista kustannuksista. Koska esityksessä ehdotetaan talletusten korvaamisen rajoittamisesta 150 000 markan enimmäismäärään, voitaisiin Valtion vakuusrahaston tehtävistä poistaa tallettajien saamisten turvaaminen, mikä vastaisi voimassa olevaa lakia paremmin talletussuojadirektiivin periaatteita. Valtion vakuusrahaston 1 momentissa säädettävä tehtävää ehdotetaankin rajoitettavaksi siten, et-

tei tallettajien saamisten turvaaminen enää kuuluisi Valtion vakuusrahastolle. Valtion vakuusrahaston tehtävänä olisi talletuspankkien vakaan toiminnan turvaaminen.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin ehdotuksista, talletuspankkien vakuusrahastoja koskevista muutoksista johtuvat sanonnalliset tarkistukset.

11 §. *Tukilainan ja takauksen myöntäminen.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi ehdotuksista, talletuspankkien vakuusrahastoja koskevista muutoksista johtuvat sanonnalliset tarkistukset.

14 §. *Tukitoimista päättäminen.* Pykälän 1 momentin viittaukset luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin tarkistettaisiin vastaamaan mainitun lain muuttunutta pykälänumerointia.

1.10. Varallisuusverolaki

5 §. Voimassa olevan lain mukaan pankkien vakuusrahastot ovat vapaita varallisuusverosta. Koska tallettajien saamisten turvaaminen siirrettäisiin vakuusrahastoilta talletussuojarahastolle, ehdotetaan, että myös talletussuojarahasto olisi vapaa varallisuusverosta.

1.11. Laki elinkeinotulon verottamisesta

8 §. Voimassa olevan lain mukaan talletuspankkien ja ulkomaisten luottolaitosten Suomessa olevien sivukonttorien maksut vakuusrahastoille ovat vähennyskelpoisia menoja. Koska tallettajien saamisten turvaaminen siirrettäisiin vakuusrahastoilta talletussuojarahastolle, ehdotetaan, että myös maksut talletussuojarahastolle olisivat vähennyskelpoisia. Lisäksi säännöstä muutettaisiin

vakuusrahaston jäsenyyden muuttuessa pankille vapaaehtoiseksi siten, että vain lakisääteiset maksut pankkien vakuusrahastoille olisivat vähennyskelpoisia.

1.12. Leimaverolaki

51 §. Pykälään muutettaisiin siten, että paitsi saamistodiste lainasta, jonka pankki antaa vakuusrahastolleen, myös saamistodiste lainasta, jonka pankki antaa talletussuojarahastolle, on vapaa leimaverosta.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

3. Säättämisjärjestys

Valtion vakuusrahastosta annettu laki on säädetty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaisessa järjestyksessä. Valtion vakuusrahasto on valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Esityksessä ehdotetaan rahaston toimialaa pienennettäväksi. Tämä merkitsisi samalla, että rahastosta aiheutuva poikkeus hallitusmuodon 67 §:n mukaisesta valtion talousarvion täydellisyysvaatimuksesta supistuu. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan tällainen, aikaisempaa poikkeusta perustuslaista supistava lainmuutos voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Tämän johdosta lakiehdotukset voitaisiin hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1607/1993) 10 §:n 2 momentti ja 6 luku, sellaisina kuin ne ovat 10 §:n 2 momentti laissa 570/1996 ja 6 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä
lisätään lakiin uusi 6 a luku ja uusi 82 a §, seuraavasti:

10 §

Toimilupa

Luottolaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydetty rahoitustarkastuksen lausunto. Talletuspankin toimilupaa koskevasta hakemuksesta on lisäksi pyydetty talletussuojarahaston lausunto. Toimilupaa hakevan yhteisön ollessa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen tytäryhtiö tai tällaisen luottolaitoksen emoyhtiön tytäryhtiö, hakemuksesta on pyydetty tuon valtion valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin edellä tarkoitettussa luottolaitoksessa.

6 luku

Vakuusrahasto

55 §

Vakuusrahaston jäsenyys

Talletuspankkien vakaan toiminnan turvaamiseksi talletuspankki voi kuulua vakuusrahastoon.

56 §

Vakuusrahastosta eroaminen

Vakuusrahastoon kuuluva talletuspankki voi erota vakuusrahastosta ilmoittamalla siitä kirjallisesti rahaston hallitukselle. Ero tulee voimaan eromisilmoituksen tekemistä seuraavan kalenterivuoden päätyttyä.

Jos vakuusrahastosta eronnut pankki on eroamisvuonna tai viiden sitä välittömästi edeltävän kalenterivuoden aikana saanut avustusta vakuusrahastosta, sen on vakuusrahaston vaatimuksesta, rahaston säännöissä määrätyllä tavalla maksettava avustus takaisin vakuusrahastolle.

57 §

Vakuusrahaston säännöt

Vakuusrahaston säännöt ja niiden muutokset vahvistaa ministeriö.

Säännöissä on mainittava:

- 1) rahaston nimi ja kotipaikka;
- 2) talletuspankin rahaston jäseneksi ottamisesta ja eroamisesta;
- 3) liittymis- ja kannatusmaksun määräytymisperusteet ja perimisajankohta;
- 4) valtuuskunnan jäsenten lukumäärä, eroamisikä ja toimikausi sekä valtuuskunnan päätösvaltaisuus ja tehtävät;
- 5) hallituksen jäsenten lukumäärä, eroamisikä, toimikausi sekä hallituksen päätös-

valtaisuus ja tehtävät;

6) perusteet rahaston vuotuisen ylijäämän käyttämisestä;

7) rahaston tilikausi;

8) tilintarkastajien lukumäärä ja toimikautsi;

9) sääntöjen muuttamistapa; sekä

10) rahaston purkamisesta.

58 §

Vakuusrahaston hallinto

Vakuusrahastoa hoitaa siihen kuuluvien talletuspankkien valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa tai muuta valtion vakuusrahastosta annetussa laissa (379/1992) tarkoitettua tukea tai vastaavaa tukea valtion talousarviossa olevien valtuuksien nojalla, ministeriöllä on oikeus nimetä valtuuskuntaan ja hallitukseen valtiota edustava jäsen.

59 §

Vakuusrahaston kannatusmaksu

Vakuusrahaston valtuuskunta voi määrätä, että rahastoon kuuluvan talletuspankin on vuosittain maksettava vakuusrahaston velvoitteiden täyttämiseksi riittävä kannatusmaksu.

Kannatusmaksun tulee perustua talletuspankin toiminnassaan ottamiin riskeihin. Kannatusmaksun laskentaperusteen on oltava sama kaikille vakuusrahastoon kuuluville pankeille. Eri yhteisömuotoa olevien talletuspankkien kannatusmaksun laskentaperusteet voivat kuitenkin olla keskenään erilaisia. Eri yhteisömuotoa olevia talletuspankkeja ei saa laskentaperustetta määrittäessä perusteetomasti asettaa keskenään eriarvoiseen asemaan. Vakuusrahastolle vuosittain perittävät kannatusmaksut voivat olla enintään 0,5 prosenttia rahastoon kuuluvien pankkien viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa tai muuta valtion vakuusrahastosta annetussa laissa tarkoitettua tukea tai vastaavaa tukea valtion talousarviossa olevien valtuuksien nojalla ja tuen takaisin maksaminen edellyttää 0,5 prosenttia korkeampaa maksua, kannatusmaksut voidaan korottaa enintään yhdeksi prosentiksi mainitusta taseiden

yhteenlasketusta loppusummasta. Rahoitustarkastus voi velvoittaa korottamaan kannatusmaksua, jos se katsoo, ettei valtuuskunnan määräämä kannatusmaksu ole riittävä turvaamaan vakuusrahaston velvoitteita.

Vakuusrahaston hallitus voi vapauttaa talletuspankin määräajaksi maksamasta kannatusmaksua.

60 §

Vakuusrahaston itsenäisyys

Rahastoon kuuluvalla talletuspankilla ei ole oikeutta vaatia osuuttaan vakuusrahastosta erotettavaksi itselleen eikä luovuttaa sitä toiselle. Tätä osuutta ei saa lukea pankin varoiksi.

61 §

Tuen myöntäminen

Vakuusrahaston varoista voidaan antaa avustuslainoja tai avustuksia rahastoon kuuluvalla talletuspankille, joka on joutunut sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, että avustuslainan tai avustuksen myöntäminen on sen toiminnan turvaamiseksi tarpeellista. Vakuusrahasto voi antaa myös takauksia vakuusrahastoon kuuluvan talletuspankin ottamille lainoille. Vakuusrahasto voi rahoitustarkastuksen avulla myös merkitä pankin liikkeen laskeman 38 §:n mukaisen pääomailainan. Jos vakuusrahastolla on tukilaina valtion vakuusrahastosta annetun lain nojalla tai jos vakuusrahaston ottamalla lainalla on valtion tai valtion vakuusrahaston takaus, voidaan avustuslainoja, avustuksia tai takauksia antaa sekä pääomailainoja merkitä vain ministeriön hyväksymissä rajoissa.

Vakuusrahasto ei 1 momentissa tarkoitettuja tukipäätöksiä tehdessään saa ilman perusteltua syytä asettaa rahastoon kuuluvia talletuspankkeja keskenään eriarvoiseen asemaan. Kunkin tukipäätöksen tulee perustua tuettavan pankin taloudellisen tilan huolelliseen selvittämiseen.

Vakuusrahasto voi päättää rahaston varojen luovuttamisesta Valtion vakuusrahastolle käytettäväksi suomalaisen talletuspankin valtion vakuusrahastosta annetun lain 1 §:n mukaisiin tukitoimiin.

Jos 1 momentissa tarkoitettu pankki sulautuu toiseen pankkiin, avustuslaina tai avustus voidaan antaa myös vastaanottavalle pankkil-

le.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty 1 momentissa tarkoitettua tukilainaa, avustuslainan tai avustuksen myöntämiseen pankille näistä lainavaroista on saatava ministeriön suostumus.

62 §

Avustuslainan takaisin perimisestä luopuminen

Vakuusrahaston valtuuskunnalla on hallituksen esityksestä oikeus kokonaan tai osittain luopua avustuslainan takaisin perimisestä, jos takaisin periminen on kohtuutonta avustuslainan saaneelle talletuspankille. Vakuusrahaston valtuuskunnan ja hallituksen tulee tehdessään päätöstä avustuslainan takaisin perimisestä luopumisesta noudattaa, mitä 61 §:n 2 momentissa säädetään. Jos vakuusrahastolle on myönnetty 61 §:n 1 momentissa tarkoitettua tukilainaa, avustuslainan takaisin perimisestä luopumiseen on saatava ministeriön suostumus.

Jos vakuusrahastosta lainaa saanut talletuspankki joutuu selvitystilaan tai konkurssiin, avustuslainan takaisin maksamiseen saa käyttää vain niitä pankin varoja, jotka jäävät jäljelle, kun pankin muut sitoumukset on täytetty.

63 §

Vakuusrahaston lainanotto

Vakuusrahasto ei saa ottaa toimintaansa varten lainaa, ellei ministeriö erityisestä syystä myönnä tähän lupaa.

64 §

Vakuusrahaston varojen sijoittaminen

Vakuusrahaston varat on sijoitettava turvallisella ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla.

6 a luku

Talletussuojarahasto

65 §

Talletussuojarahaston jäsenyys

Talletuspankkien tallettajien saamisten tur-

vaamiseksi talletuspankin on kuuluttava talletussuojarahastoon.

Talletuspankin on ilmoitettava talletussuojarahastolle ja rahoitustarkastukselle, millä tavalla sen ulkomailla olevan sivukonttorin tallettajien saamiset on turvattu.

65 a §

Talletussuojarahaston säännöt

Talletussuojarahaston säännöt ja niiden muutokset vahvistaa ministeriö.

Säännöissä on mainittava:

- 1) rahaston nimi ja kotipaikka;
- 2) kannatusmaksun perimisajankohta;
- 3) valtuuskunnan jäsenten lukumäärä, eroamisikä ja toimikausi sekä valtuuskunnan päätösvaltaisuus ja tehtävät;
- 4) hallituksen jäsenten lukumäärä, eroamisikä, toimikausi sekä hallituksen päätösvaltaisuus ja tehtävät;
- 5) rahaston tilikausi;
- 6) tilintarkastajien lukumäärä ja toimikausi; sekä
- 7) sääntöjen muuttamistapa.

Lisäksi säännöissä on mainittava ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin osalta talletussuojarahaston jäseneksi ottamisesta, erottamisesta ja eroamisesta, talletussuojarahaston liittymismaksun perusteista ja talletussuojarahaston korvausvelvollisuuden perusteista.

65 b §

Talletussuojarahaston hallinto

Talletussuojarahastoa hoitaa siihen kuuluvien talletuspankkien ja jäsenenä olevien ulkomaisten luottolaitosten valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Hallituksen jäsenistä ainakin yhden tulee edustaa talletussuojarahaston jäsenenä olevia ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreita.

65 c §

Talletussuojarahaston kannatusmaksu

Talletuspankin ja talletussuojarahaston jäsenenä olevan ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin on vuosittain maksettava talletussuojarahastolle tallettajien saamisten turvaamiseksi kannatusmaksu.

65 d §

Talletuspankin kannatusmaksun suuruus

Talletuspankin kannatusmaksu muodostuu kiinteästä maksusta ja pankin konsolidoituihin vakavaraisuuteen perustuvasta maksusta. Kiinteä maksu on 0,05 prosenttia pankin 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavien talletusten yhteismäärästä. Vakavaraisuuteen perustuva maksu on 0,125 prosenttia luvusta, joka saadaan, kun 9 luvun mukaisesti laskettujen riskien kattamiseksi vaadittavien konsolidoitujen omien varojen yhteismäärän ja 9 luvun mukaisesti laskettujen konsolidoitujen omien varojen yhteismäärän suhde kerrotaan pankin 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavien talletusten yhteismäärällä. Vakavaraisuuteen perustuva maksu on kuitenkin enintään 0,25 prosenttia mainituista talletuksista.

Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään kannatusmaksua laskettaessa yhtenä talletuspankkina. Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvien pankkien kannatusmaksun maksaa talletussuojarahastolle yhteenliittymän keskusyhteisö. Keskusyhteisön maksama kannatusmaksu jaetaan sen jäsenluottolaitosten kesken maksettavaksi jäsenluottolaitosten 9 luvun mukaisesti lasketun vakavaraisuuden suhteessa. Rahoitustarkastuksen luvalla kannatusmaksu voidaan jakaa myös muulla tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu talletusten yhteismäärä ja omien varojen määrä määräytyvät kannatusmaksun maksamista edeltävän tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen perusteella.

65 e §

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin kannatusmaksu

Talletussuojarahaston jäsenenä olevan, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin kannatusmaksu määräytyy 65 d §:n mukaisesti. Sivukonttorin kannatusmaksun perusteena on kuitenkin sivukonttorin ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain (1608/1993) 7 a §:n perusteella korvattavien talletusten yhteismäärä. Vakavaraisuuteen perustuvaa maksua laskettaessa

ulkomaisen luottolaitoksen riskien kattamiseksi vaadittavien omien varojen yhteismäärään luetaan erät, jotka ulkomaisen luottolaitoksen kotivaltion säännösten mukaan saadaan kyseisiin eriin lukea.

Talletussuojarahaston jäsenenä olevan, muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin kannatusmaksu on 0,05 prosenttia sivukonttorin talletusten yhteismäärästä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu talletusten yhteismäärä sekä 1 momentissa tarkoitettu omien varojen määrä määräytyvät kannatusmaksun maksamista edeltävän tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen perusteella.

65 f §

Kannatusmaksun alentaminen ja korottaminen

Kun talletussuojarahaston varojen ja velkojen erotuksena laskettu nettovarallisuus on vähintään kaksi prosenttia talletuspankkien yhteenlasketuista, 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavista talletuksista, kannatusmaksu on yksi kolmasosa 65 d ja 65 e §:ssä säädetystä kannatusmaksusta.

Jos talletussuojarahasto on 65 n §:n mukaisesti joutunut ottamaan toimintaansa varten lainaa, rahoitustarkastus voi määrätä 1 momentissa, 65 d §:ssä ja 65 e §:n 1 momentissa säädettyä kannatusmaksua korotettavaksi enintään 1,5 prosentiksi 65 d §:ssä ja 65 e §:n 1 momentissa tarkoitettujen korvattavien talletusten yhteismäärästä tai enintään 0,25 prosentiksi 65 e §:n 2 momentissa tarkoitettujen sivukonttorin talletusten yhteismäärästä, kunnes talletussuojarahasto on maksanut edellä tarkoitettua lainaa takaisin.

65 g §

Kannatusmaksun perimisen keskeyttäminen

Talletussuojarahaston valtuuskunta voi päättää, että kannatusmaksun periminen keskeytetään, jos talletussuojarahaston varojen ja velkojen erotuksena laskettu nettovarallisuus on vähintään kymmenen sadasosaa talletuspankkien yhteenlasketusta, 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavien talletusten yhteismäärästä.

65 h §

Talletussuojarahaston itsenäisyys

Talletussuojarahastoon kuuluvalla talletuspankilla ei ole oikeutta vaatia osuuttaan talletussuojarahastosta erotettavaksi itselleen eikä luovuttaa sitä toiselle. Tätä osuutta ei saa lukea pankin varoiksi.

65 i §

Talletussuojarahaston maksuvelvollisuuden alkaminen

Jos talletuspankki ei ole maksanut talletussopimuksen ja tämän lain mukaisesti talletuspankissa 50 §:ssä tarkoitettulla tilillä olevia tallettajan erääntyneitä ja riidattomia saamisista, tallettaja voi ilmoittaa asiasta rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksen on 21 päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitettusta ilmoituksesta tai asiasta muutoin tiedon saatuaan päätettävä, onko talletussuojarahaston maksettava pankin tallettajien 65 j §:n 1—3 momentissa tarkoitettuihin saamisiin. Maksuvelvollisuuden määrittämisen edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitettuihin saamisiin maksamatta jääminen on saadun selvityksen perusteella johtunut pankin maksu- tai muista taloudellisista vaikeuksista eivätkä vaikeudet rahoitustarkastuksen arvion mukaan ole tilapäisiä.

Rahoitustarkastuksen on arvioidessaan 2 momentissa tarkoitettujen vaikeuksien tilapäisyyttä otettava huomioon 65 j §:ssä tarkoitettu yhteisvastuu.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava 2 momentissa tarkoitettua päätöksestään talletussuojarahastolle, talletuspankin valvontarahastolle, talletuspankille ja ministeriölle. Jos pankilla on ulkomailla sivukonttori, päätöksestä on lisäksi ilmoitettava sivukonttorin sijaintivaltion valvontaviranomaiselle ja suojajärjestelmälle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuihin rahoitustarkastuksen päätöksen toteuttamiseksi talletuspankin on toimitettava talletussuojarahastolle tiedot tallettajista ja heidän 65 j §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Talletussuojarahasto ei saa antaa tietoja muille kuin viranomaisille, joilla 94 §:n mukaan on oikeus saada salassa pidettäviä tietoja.

65 j §

Korvattavat saamiset

Talletussuojarahaston varoista korvataan 50 §:ssä tarkoitettulla tilillä olevat ja tilille vielä kirjautumattomat maksujen välityksessä olevat tallettajan samassa talletuspankissa olevat saamiset, kuitenkin enintään 150 000 Suomen markan määrään asti.

Talletuspankin Euroopan talousalueella olevan sivukonttorin tallettajan saamiset korvataan suomalaisen talletussuojarahaston varoista siihen määrään, johon ne korvattaisiin sivukonttorin sijaintivaltion suojajärjestelmän mukaisesti, kuitenkin enintään 150 000 Suomen markan määrään asti.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään korvauksen enimmäismäärästä, tallettajan saaminen maksetaan täysimääräisesti talletussuojarahaston varoista, jos tallettaja osoittaa luotettavasti, että saaminen perustuu varoihin, jotka tallettaja on saanut omassa käytössä olleen asuntonsa myynnistä ja että varat käytetään uuden, tallettajan omaan käyttöön tulevan asunnon hankkimiseen. Tätä momenttia sovelletaan vain sellaisiin tallettajan varoihin, jotka on talletettu talletuspankin tilille enintään kuusi kuukautta ennen rahoitustarkastuksen 65 i §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä.

Talletussuojarahasto ei kuitenkaan korvaa toisen luotto- tai rahoituslaitoksen saamisista eikä talletuspankin 73 ja 74 §:ssä tarkoitettuihin omiin varoihin luettavia eriä. Rahasto ei myöskään korvaa saamisista, jotka perustuvat rikoslain 32 luvussa tarkoitettuihin rikoksella saatuihin varoihin. Jos edellä mainittua rikosta koskeva esitutkinta tai oikeudenkäynti on vireillä, talletussuojarahasto voi lykätä korvauksen maksamista tuomioistuimen lainvoimaiseen päätökseen asti.

Jos talletussuojarahasto on jo aikaisemmin korvannut 1—3 momentin mukaisesti tallettajan saamiset, rahasto korvaa tallettajan samassa talletuspankissa olevat saamiset vain siltä osin kuin saamiset perustuvat varoihin, jotka on talletettu pankkiin tässä momentissa tarkoitettuihin korvauksen maksamisen jälkeen.

Tätä pykälää sovellettaessa pidetään talletuspankkeja, jotka lain, sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella vastaavat kokonaan tai osittain toistensa sitoumuksista tai velvoitteista, yhtenä talletuspankkina. Sen estämättä, mitä edellä säädetään tätä momenttia ei sovelleta talletuspankkiin, joka on

56 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut eroavansa vakuusrahastosta. Pankkiin, jolle eroilmoituksen jälkeen annetaan 61 §:ssä tarkoitettua tukea, sovelletaan kuitenkin tätä momenttia. Edellä tarkoitettu sopimuksesta tai muusta järjestelystä on ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Talletussuojarahastolle syntyy saaminen talletuspankilta korvaamiensa, 1—3 momentissa tarkoitettujen saamisten osalta. Saamiselle maksettavasta korosta määrätään talletussuojarahaston säännöissä.

65 k §

Tallettajien saamisten maksaminen

Talletussuojarahaston on maksettava tallettajille 65 j §:n 1—3 momentissa tarkoitettujen saamisten Suomen markkoissa kolmen kuukauden kuluessa 65 i §:ssä tarkoitettua rahoitustarkastuksen päätöksestä. Jos talletuspankki on ennen 65 i §:ssä tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, tässä momentissa säädetty määräaika lasketaan selvitystilaan asettamispäätöksestä.

Rahoitustarkastus voi myöntää talletussuojarahastolle lisäaikaa tallettajien saamisten maksamiseen yhteensä kolme kertaa ja kerrallaan enintään kolme kuukautta. Lisäajan myöntämisen edellytyksenä on, että talletussuojarahaston lisäajan tarve perustuu poikkeuksellisiin olosuhteisiin ja erityiseen syyn.

Jos talletussuojarahasto ei ole korvannut tallettajalle 65 j §:n 1—3 momentissa tarkoitettua saamista tässä pykälässä säädettyssä ajassa, tallettajalle on syntynyt saaminen, jota tallettajalla on oikeus hakea talletussuojarahastolta tuomioistuimessa.

65 l §

Maksuvelvollisuuden alkamisesta ilmoittaminen

Talletussuojarahaston on ilmoitettava 65 i §:ssä tarkoitettua päätöksestä asianomaisen talletuspankin tallettajille. Talletussuojarahaston on myös julkisella kuulutuksella ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava myös talletuspankin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä maan virallisilla kielillä.

65 m §

Talletuspankin tiedottamisvelvollisuus

Talletuspankin on annettava tallettajilleen tiedot talletussuojarahaston tallettajien saamisille antamasta suojasta tai vastaavasta muusta suojasta sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista.

Talletuspankin on annettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot myös sen ulkomaisen sivukonttorin sijaintimaan virallisilla kielillä.

65 n §

Talletussuojarahaston lainanotto

Talletussuojarahasto voi ottaa säännöissä määrätyllä tavalla toimintaansa varten lainaa, jos sen omat varat eivät riitä tässä luvussa tarkoitettujen korvausten maksamiseen. Talletussuojarahaston sääntöihin on otettava määräys talletussuojarahastoon kuuluvien talletuspankkien velvollisuudesta myöntää lainaa talletussuojarahastolle rahaston velvoitteiden täyttämiseksi.

65 o §

Talletussuojarahaston varojen sijoittaminen

Talletussuojarahaston varat on sijoitettava luotettavalla, tehokkaalla ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla sekä riskien hajauttamisen periaatetta noudattaen. Sijoituksista saatava tuotto lisätään talletussuojarahaston pääomaan.

Rahaston varoja ei saa sijoittaa rahastoon kuuluvan talletuspankin tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yhteisön osakkeisiin tai osuuksiin eikä muihin rahastoon kuuluvan pankin tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yhteisön taikka pankin vakuusrahaston liikkeesen laskemiin arvopapereihin. Rahaston varoja ei myöskään muulla tavalla saa sijoittaa rahastoon kuuluvaan talletuspankkiin tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvaan yhteisöön taikka pankin vakuusrahastoon. Mitä tässä momentissa säädetään talletuspankista, koskee myös talletussuojarahaston jäsenenä olevaa ulkomaista luottolaitosta ja sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvaa yhteisöä.

Talletussuojarahaston maksuvalmiuden on oltava rahaston toimintaan nähden riittävällä

tavalla turvattu. Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä talletussuojarahaston maksuvalmiudesta.

65 p §

Talletuspankin toimiluvan peruuttaminen ja tallettajien saamiset

Päätäessään 12 §:n nojalla talletuspankin toimiluvan peruuttamisesta ministeriö voi samalla määrätä tallettajien saamiset maksettaviksi talletussuojarahaston varoista.

10 luku

Asiakkaansuoja

82 a §

Markkinointirajoitus

Talletuspankki ei saa markkinoinnissaan käyttää talletussuojarahaston antamaa tai muuta vastaavaa talletussuojaa taikka vakuusrahastosuojaa koskevia tietoja rahoitusmarkkinoiden vakautta tai tallettajien luottamusta vaarantavalla tavalla.

Talletuspankki saa markkinoinnissaan käyttää ainoastaan talletussuojarahaston antamaa tai muuta vastaavaa talletussuojaa taikka omaa vakuusrahastosuojaa koskevia tietoja.

Talletuspankki ei saa ohjata asiakasta tekemään talletusta toiseen talletuspankkiin. Tällaista talletusten välittämistä ei myöskään saa järjestää yhdessä toisen talletuspankin kanssa taikka pankin keskusjärjestön tai muun vastaavan yhteisön kautta tai avustuksella tai muulla tavalla.

1. Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

2. Tämän lain 65 j §:n 2 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 1999 asti.

3. Tämän lain voimaan tullessa muuttuvat liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahasto, säästöpankkien vakuusrahasto ja osuuspankkien vakuusrahasto tämän lain 55 §:ssä tarkoitetuiksi vakuusrahastoiksi, jos vakuusrahastolla ei ole velvoitteita. Vakuusrahastojen on vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta muutettava sääntönsä tämän lain 57 §:n mukaisiksi. Kunnes säännöt on vahvistettu, noudatetaan vakuusrahaston aikaisempia sääntöjä siltä osin kuin ne eivät

ole ristiriidassa tämän lain kanssa.

4. Liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston, säästöpankkien vakuusrahaston ja osuuspankkien vakuusrahaston valtuuskunnat voivat vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta päättää vakuusrahaston purkamisesta, jos vakuusrahastolla ei ole velvoitteita. Päätös vakuusrahaston purkamisesta on tehtävä yksimielisesti. Tässä momentissa tarkoitettu vakuusrahaston purkamista koskeva päätös tulee voimaan, kun vakuusrahastolla ei enää ole varoja. Vakuusrahastoon kuuluvien talletuspankkien katsotaan kuitenkin eronneen vakuusrahastosta rahaston purkamista koskevasta päätöksestä lukien. Purettavaan vakuusrahastoon ei sovelleta tämän lain 61—63 §:ää. Jos vakuusrahasto on tämän momentin mukaisesti päätetty purkaa, ei vakuusrahaston sääntöjä tarvitse muuttaa 3 momentin mukaisesti.

5. Edellä 4 momentissa tarkoitettu vakuusrahaston purkamista koskeva päätös voidaan tehdä jo ennen tämän lain voimaantuloa. Tällöin vakuusrahastoon kuuluvien pankkien katsotaan eronneen vakuusrahastosta tämän lain voimaan tullessa. Jos vakuusrahasto on päätetty purkaa ennen tämän lain voimaantuloa, vakuusrahastolle ei tarvitse maksaa kannatusmaksua lain voimaantuloa edeltävältä kalenterivuodelta.

6. Jos vakuusrahastolla tämän lain voimaan tullessa on velvoitteita, siihen sovelletaan tämän lain 6 luvun sijasta kuitenkin edelleen luottolaitostoiminnasta annetun lain 55 §:n 1 ja 2 momenttia, 56 §:n 1 ja 2 momenttia, 57 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä ja 2 momenttia, 58 ja 59 §:ä sekä 62—65 §:ä sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa.

7. Tämän lain 65 a §:ssä tarkoitettut talletussuojarahaston säännöt tulee laatia ja toimittaa ministeriön vahvistettaviksi neljän kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

8. Tämän lain 65 d ja 65 e §:ssä tarkoitettu talletussuojarahaston kannatusmaksu on maksettava ensimmäisen kerran viimeistään kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Mainituissa pykälissä tarkoitettu vakavaraisuus ja talletusten yhteismäärä määräytyvät tässä momentissa tarkoitettua kannatusmaksua määrittäessä pankin ennen lain voimaantuloa viimeksi päätyneen tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen perusteella.

9. Talletuspankin vakuusrahasto, joka 4 ja

5 momentin mukaisesti on päätetty purkaa, maksaa vuosittain mainituissa momenteissa tarkoitetuille talletuspankeille määrän, joka vastaa vakuusrahaston nettovarojen vuotuista tuottoa. Kun pankit ovat maksaneet talletussuojarahastolle tämän lain 65 d §:n mukaisia kannatusmaksuja määrän, joka yhdessä kannatusmaksuille kertyneen tuoton kanssa vastaa kahta prosenttia mainittujen pankkien tämän lain 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavien talletusten yhteenlasketusta määrästä, vakuusrahastolla olevat varat maksetaan 4 ja 5 momenteissa tarkoitetuille pankeille.

10. Jos 9 momentissa tarkoitettuun vakuusrahastoon kuuluneet pankit joutuvat 65 n §:n mukaisesti antamaan lainaa talletussuojarahastolle ennen kuin vakuusrahaston varat on mainitun momentin mukaisesti maksettu mainituille pankeille, vakuusrahasto saa antaa lainan rahastoon kuuluneiden pankkien puolesta.

11. Tallettajan 65 j §:n 1 momentissa

tarkoitettu saaminen, joka perustuu luoton tai muun saamisen vakuudeksi viimeistään 14 päivänä marraskuuta 1997 annettuun talletukseen, korvataan 65 j §:n 1 momentin estämättä täysimääräisesti talletussuojarahaston varoista, jos rahaston maksuvelvollisuus alkaa kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

12. Tallettajan määrääjäksi tehtyyn talletukseen, joka on tehty viimeistään 14 päivänä marraskuuta 1997, perustuva 65 j §:n 1 momentissa tarkoitettu saaminen korvataan 65 j §:n 1 momentin estämättä täysimääräisesti talletussuojarahaston varoista, jos rahaston maksuvelvollisuus alkaa ennen talletuksen määrääjän päättymistä.

13. Edellä 11 ja 12 momentissa tarkoitettut talletukset otetaan tämän lain 65 d §:ssä tarkoitettua kannatusmaksua laskettaessa huomioon täysimääräisinä.

14. Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1608/1993) 7 a §, 7 b §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 9 a §, 9 b §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti sekä 13 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 898/1995, seuraavasti:

7 a §

Sivukonttorin lisäsuoja

Luottolaitoksen Suomessa oleva sivukonttori voi kuulua Suomessa luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 a luvussa tarkoitettuun talletussuojarahastoon täydentääkseen kotivaltionsa mukaista tallettajien saamisen suojaa, jos sivukonttori ottaa vastaan talletuksia yleisöltä ja sen kotivaltion suojaa ei voida pitää yhtä riittävänä kuin edellä mainitun lain mukaista talletussuojarahaston antamaa suojaa. Ulkomaisen luottolaitoksen kotivaltion suojan ja talletussuojarahaston antaman suojan yhteismäärä voi kuitenkin olla enin-

tään 150 000 Suomen markkaa. Sen estämättä, mitä edellä tässä momentissa säädetään korvauksen enimmäismäärästä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 65 j §:n 3 momentissa tarkoitettut varat korvataan täysimääräisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun luottolaitoksen on haettava talletussuojarahastolta jäsenyyttä Suomessa olevalle sivukonttorilleen. Hakemuksessa on oltava riittävät tiedot luottolaitoksesta ja sen kotivaltion suojajärjestelmästä. Talletussuojarahaston on pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Talletussuojarahasto voi hylätä hakemuksen, jos luottolaitoksen kotivaltion suojaa on pidettävä riittä-

vänä.

Talletussuojarahaston 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen antamassa päätöksessä on määrättävä siitä, mitä tallettajan saamia ja mihin määrään Suomessa oleva talletussuojarahasto korvaa ja mikä on luottolaitoksen maksettavaksi tuleva liittymismaksu.

Talletussuojarahaston velvollisuus maksaa 3 momentissa tarkoitetut tallettajien saamiset alkaa siitä, kun talletussuojarahasto on saanut luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta tiedon kotivaltion suojajärjestelmän velvoittamisesta korvaamaan luottolaitoksen tallettajien saamiset.

Talletussuojarahaston on ilmoitettava sivukonttorin tallettajille maksuvelvollisuuden alkamisesta. Talletussuojarahaston on julkisella kuulutuksella, joka on julkistettava myös sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä, ilmoitettava, mihin toimiin tallettajien on ryhdyttävä oikeuksiensa turvaamiseksi.

Edellä 5 momentissa tarkoitetun talletussuojarahaston velvollisuuden toteuttamiseksi on luottolaitoksen toimitettava talletussuojarahastolle tiedot tallettajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Talletussuojarahasto ei saa antaa tietoja muille kuin viranomaisille, joilla on lain nojalla oikeus ne saada.

7 b §

Sivukonttorin erottaminen talletussuojarahastosta

Jos 7 a §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka talletussuojarahaston sääntöjä, talletussuojarahasto voi erottaa sen jäsenyydestään aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun talletussuojarahasto oli antanut sivukonttorille varoituksen. Talletussuojarahaston on kuultava luottolaitosta, rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Talletussuojarahaston on ilmoitettava erottamispäätöksestä rahoitustarkastukselle ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselle sekä julkisella kuulutuksella, joka on julkistettava myös sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä.

9 §

Sivukonttorin perustamislupa

Luottolaitoksen on haettava ministeriöltä toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Hakemuksesta on pyydetävä lausunto Suomen Pankilta ja rahoitustarkastukselta sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 a luvussa tarkoitettua talletussuojarahastolta. Hakemukseen on liitettävä ministeriön tarpeelliseksi katsomat asiakirjat ja selvitykset.

Ministeriön on myönnettävä toimilupa, jos luottolaitoksen toiminta on vakaata ja sen julkinen valvonta on riittävällä tavalla järjestetty. Ministeriöllä on oikeus antaa sivukonttorin perustamista, toimintaa ja valvontaa koskevia määräyksiä. Ministeriö voi päättää sivukonttorin jäsenyydestä suomalaisessa talletussuojarahastossa määräämillään ehdoilla.

9 a §

Korvausvelvollisuus

Talletussuojarahaston varoja voidaan käyttää selvitystilaan tai konkurssiin joutuneen 9 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen luottolaitoksen osalta vain sen Suomessa olevan ja talletussuojarahaston jäsenenä olevan sivukonttorin yleisölle tarjottavilla, luottolaitostoiminnasta annetun lain 50 §:ssä tarkoitetuilla tileillä olevien tallettajien sellaisten luottolaitostoiminnasta annetun lain 65 i ja 65 j §:ssä tarkoitettujen saamisten maksamiseen, joiden maksamiseen selvitystilassa olevan luottolaitoksen tai konkurssipesän varat eivät riitä, kuitenkin tallettajaa kohti enintään se osa saamisista, joka ei ylitä 150 000 Suomen markan määrää. Saamiset voidaan maksaa jo konkurssin tai selvitystilan aikana. Sen estämättä, mitä edellä tässä momentissa säädetään korvauksen enimmäismäärästä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 65 j §:n 3 momentissa tarkoitetut varat korvataan täysimääräisesti. Saamiset maksetaan tallettajille Suomen markoissa.

Talletussuojarahaston korvausvelvollisuus alkaa siitä, kun talletussuojarahasto on saanut tiedon luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta luottolaitoksen asettamisesta konkurssiin tai selvitystilaan.

Saatuaan tiedon 2 momentissa tarkoitettua päätöksestä talletussuojarahaston on annetta-

va siitä tieto asianomaisen sivukonttorin tallettajille. Talletussuojarahaston on myös julkisella kuulutuksella ilmoitettava siitä, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava myös suurimmissa päivälehdissä maan virallisilla kielillä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuna talletussuojarahaston velvollisuuden toteuttamiseksi luottolaitoksen sivukonttorin on toimitettava talletussuojarahastolle tiedot tallettajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Talletussuojarahasto ei saa antaa tietoja muille kuin viranomaisille, joilla on lain nojalla oikeus ne saada.

9 b §

Sivukonttorin erottaminen talletussuojarahaston jäsenyydestä

Jos 9 §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka talletussuojarahaston sääntöjä, ministeriö voi erottaa sen talletussuojarahastosta. Ministeriön on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Ulkomaisen luottolaitoksen 1 momentissa tarkoitettuna sivukonttorin on ilmoitettava tallettajille talletussuojarahastosta erottamisesta. Sivukonttoriin ennen erottamispäätöstä tehdyt talletukset ovat suojan piirissä niiden erääntymiseen saakka.

13 §

Sivukonttoreita koskevat yhteiset säännökset

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi kuulua luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 a luvussa tarkoitettuun talletussuojarahastoon.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi erota talletussuojarahaston jäsenyydestä. Talletussuojarahaston, tai 9 §:ssä tarkoitettuna sivukonttorin osalta ministeriön, on hakeuksesta myönnettävä luottolaitokselle ero talletussuojarahastosta. Ennen eron myöntämistä on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion

valvontaviranomaista sekä lisäksi 9 §:ssä tarkoitettuna sivukonttorin osalta talletussuojarahastoa. Päätöksessä voidaan antaa eroamista koskevia tarkempia määräyksiä.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin on annettava tallettajilleen tiedot talletussuojarahaston tallettajien saamisille antamasta suojasta ja muusta vastaavasta suojajärjestelmästä tai suojan puuttumisesta sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista Suomen virallisilla kielillä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ulkomaisen luottolaitoksen on haettava viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1998 Suomessa olevalle sivukonttorille, joka tämän lain voimaan tullessa on jäsenenä luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 luvussa tarkoitettuna vakuusrahastossa, tämän lain mukaista jäsenyyttä talletussuojarahastossa. Jos luottolaitos ei hae tässä momentissa tarkoitettua talletussuojarahaston jäsenyyttä, ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin katsotaan eronneen edellä tarkoitettua vakuusrahastosta.

Tallettajan 7 a §:n 3 momentissa ja 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettu saaminen, joka perustuu luoton tai muun saamisen vakuudeksi viimeistään 14 päivänä marraskuuta 1997 annettuun talletukseen, korvataan 7 a §:n 1 momentissa ja 9 a §:n 1 momentissa säädetyn enimmäismäärän estämättä täysimääräisesti talletussuojarahaston varoista, jos rahaston maksuvelvollisuus alkaa kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tallettajan määräajaksi tehtyyn talletukseen, joka on tehty viimeistään 14 päivänä marraskuuta 1997, perustuva 7 a §:n 3 momentissa tai 9 a §:ssä tarkoitettu saaminen korvataan 7 a §:n 1 momentissa ja 9 a §:n 1 momentissa säädetyn enimmäismäärän estämättä täysimääräisesti talletussuojarahaston varoista, jos rahaston maksuvelvollisuus alkaa ennen talletuksen määräajan päättymistä.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitettua talletusta otetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 65 e §:n 1 momentissa tarkoitettua kannatusmaksua laskettaessa huomioon täysimääräisinä.

3.

Laki**liikepankkilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun liikepankkilain (1269/1990) 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti ja 54 §, sellaisena kuin niistä on 28 §:n 1 momentti laissa 1609/1993, seuraavasti:

28 §

Jos tilintarkastajat tai rahoitustarkastus toteavat, että vähintään puolet liikepankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada pankin vakuusrahaston avustuksella tai avustuslainalla taikka rahoitustarkastuksen hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin johtokunnan on viipymättä ilmoitettava siitä ministeriölle ja talletussuojarahastolle sekä, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahastolle.

30 §

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut johtokunnan ehdotukset on alistettava rahoitustarkastuksen hyväksyttäväksi. Rahoitustarkas-

tuksen on pyydettävä ehdotuksista talletussuojarahaston ja, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahaston lausunto.

54 §

Selvitysmiesten on kutsuttava yhtiökokous kokoon päättämään liikepankin toiminnan jatkamisesta, jos syy, jonka perusteella pankki on asetettu selvitystilaan, on poistunut tai jos pankin asema on selvitystilan kestäessä parantunut ja jos rahoitustarkastus on todennut pankin täyttävän ne ehdot, jotka laissa pankin toiminnalle asetetaan. Jos yhtiökokous, tilintarkastajien ja, pankin kuulussa vakuusrahastoon, vakuusrahaston annettua pankin asemasta lausuntonsa, puoltaa toiminnan jatkamista, selvitysmiesten on haettava ministeriöltä selvitystilan lakkauttamista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .

4.

Laki**säästöpankkilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun säästöpankkilain (1270/1990) 93 §:n 1 momentti, 95 §:n 3 momentti, 117 § ja 119 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 93 §:n 1 momentti laissa 1610/1993, seuraavasti:

93 §

Jos tilintarkastajat, säästöpankkitarastus tai rahoitustarkastus toteavat, että vähintään puolet säästöpankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoiminnasta annetun lain

78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada pankin vakuusrahaston avustuksella tai avustuslainalla taikka rahoitustarkastuksen hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin hallituksen on

viipymättä ilmoitettava siitä ministeriölle ja talletussuojarahastolle sekä, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahastolle.

95 §

Edellä 1 ja 2 momentissa mainitut hallituksen ehdotukset on alistettava rahoitustarkastuksen hyväksyttäväksi. Rahoitustarkastuksen on pyydettävä ehdotuksista talletussuojarahaston ja, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahaston lausunto.

117 §

Selvitysmiesten on kutsuttava isäntien kokous päättämään säästöpankin toiminnan jatkamisesta, jos se syy, jonka perusteella pankki on asetettu selvitystilaan, on poistunut tai jos pankin asema on selvitystilan

kestäessä parantunut, ja jos rahoitustarkastus on todennut pankin täyttävän ne ehdot, jotka laissa pankin toiminnalle asetetaan. Jos isäntien kokous, tilintarkastajien ja, pankin kuuluessa vakuusrahastoon, vakuusrahaston annettua pankin asemasta lausuntonsa, puoltaa toiminnan jatkamista, selvitysmiesten on haettava ministeriöltä selvitystilan lakkauttamista.

119 §

Jos varoja jää tämän jälkeen jäljelle, ylimäärä on käytettävä säännöissä määrätyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

5.

Laki

osuuspankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun osuuspankkilain (1271/1990) 41 c §:n 3 momentti, 41 j §:n 3 momentti ja 41 k §, sellaisina kuin niistä ovat 41 c §:n 3 momentti ja 41 k § laissa 1126/1993 sekä 41 j §:n 3 momentti laissa 575/1996,
muutetaan 41 a §:n 1 momentti, 41 j §:n 1 momentti ja 41 l §, 51 §:n 1 momentti, 53 §:n 3 momentti, 75 § ja 77 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 41 a §:n 1 momentti, 41 j §:n 1 momentti ja 41 l § mainituissa laissa 1126/1993 sekä 51 §:n 1 momentti mainituissa laissa 575/1996, seuraavasti:

41 a §

Osuuspankki voi, siinä järjestyksessä kuin tässä luvussa säädetään, perustaa osakeyhtiön, jonka tarkoituksena on siirtyvän toiminnan jatkaminen ja jonka kaikki osakkeet toimintaa siirtävä osuuskunta merkitsee ja siirtää osuuspankin harjoittaman toiminnan sille. Osuuspankki, joka on tullut pankin vakuusrahaston välittömän tuen kohteeksi, voi vakuusrahaston aloitteesta siirtää toimintansa yhdelle tai useammalle osakeyhtiömuotoiselle pankille, jonka 7 a §:ssä tarkoitettu keskusyhteisö, osuuspankkien keskusrahallaitokseksi toimiva liikepankki tai osuuspankit taikka jotkut niistä perustavat. Vakuusrahasto voi tehdä tätä koskevan aloitteen, jos sen tuen kohteena olevan osuuspankin omat va-

rat eivät ilman lisätukea riitä kattamaan pankille kertyneitä tappioita. Tässä momentissa tarkoitettut osakeyhtiöt ovat osuustoiminnallisia osakeyhtiömuotoisia pankkeja.

41 j §

Edellä 41 a §:n 1 momentissa ja 41 b §:ssä tarkoitettu pankki voidaan muuttaa liikepankkilaisa tarkoitetuksi liikepankiksi. Liikepankiksi muuttamiseen on saatava ministeriön lupa.

41 l §

Edellä 41 a §:n 1 momentissa ja 41 b §:ssä tarkoitettulla pankilla on, poiketen siitä, mitä luottolaitostoinnasta toiminna-

ta annetun lain 8 §:ssä säädetään, oikeus käyttää pankin yhteisömuotoa osoittavan tunnuksen lisäksi toiminimessään sanaa tai yhdysosaa "osuuspankki".

51 §

Jos tilintarkastajat, osuuspankin kuulussa osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön, keskusyhteisö tai rahoitustarkastus toteavat, että vähintään puolet osuuspankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoinnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada pankin vakuusrahaston avustuksella tai avustuslainalla taikka rahoitustarkastuksen hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin johtokunnan on viipymättä ilmoitettava siitä ministeriölle ja talletussuojarahastolle sekä, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahastolle.

53 §

Edellä 1 ja 2 momentissa mainitut johtokunnan ehdotukset on alistettava rahoitustarkastuksen hyväksyttäväksi. Rahoitustarkas-

tuksen on pyydettävä ehdotuksista talletussuojarahaston ja, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahaston lausunto.

75 §

Selvitysmiesten on kutsuttava osuuskunnan kokous päättämään osuuspankin toiminnan jatkamisesta, jos syy, jonka perusteella pankki on asetettu selvitystilaan, on poistunut tai jos pankin asema on selvitystilan kestäessä parantunut, ja jos rahoitustarkastus on todennut pankin täyttävän ne ehdot, jotka laissa pankin toiminnalle asetetaan. Jos osuuskunnan kokous tilintarkastajien ja, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahaston annettua pankin asemasta lausuntonsa puoltaa toiminnan jatkamista, selvitysmiesten on haettava ministeriöltä selvitystilan lakkauttamista.

77 §

Jos varoja jää tämän jälkeen jäljelle, ylijäämä on käytettävä säännöissä määrätyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

6.

Laki

osuuspankkilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan osuuspankkilain muuttamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain (575/1996) voimaantulosäännöksen 3 momentti seuraavasti:

Mitä tämän lain 50 ja 51 §:ssä ja liikepankkilain 27 ja 28 §:ssä on säädetty, ei sovelleta 31 päivänä joulukuuta 2005 päättyvän siirtymäkauden aikana jäsenluottolaitokseen, joka yksinomaan hoitaa ja realisoi rahoitustarkastuksen hyväksymällä tavalla riskipitoista omaisuutta ja vastuuta ja jonka rahoituksesta vastaavat luottolaitostoinnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain

(/) voimaantulosäännöksen 3 tai 6 momentissa tarkoitettu osuuspankkien vakuusrahasto, keskusyhteisö tai muut jäsenluottolaitokset, edellyttäen, että yhteenliittymälle laskettu vakavaraisuus on luottolaitostoinnasta annetun lain 9 luvun mukainen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

7.

Laki**säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annetun lain 14 ja 15 §:n kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(972/1992) 14 ja 15 §.

Tällä lailla kumotaan säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi 6 päivänä marraskuuta 1992 annetun lain

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

8.

Laki**rahoitustarkastuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun rahoitustarkastuslakiin (503/1993) uusi 15 a §, seuraavasti:

15 a §

Talletusten vastaanottamisen kieltäminen ja rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi enintään kolmeksi kuukaudeksi kieltää talletuspankkia vastaanottamasta luottolaitostoinnasta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettuja talletuksia tai rajoittaa niiden vastaanottamista, jos sillä pankin taloudellisen tilan perusteella on aihetta epäillä, että pankkia ilmeisesti uhkaa selvitystilaan joutuminen ja että talletussuojarahasto voi ilmeisesti joutua luottolaitostoinnasta annetun lain 6 a luvun mukaisesti

korvaamaan pankin tallettajien saamiset.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevaan sivukonttoriin, jos ulkomainen luottolaitos on luottolaitostoinnasta annetun lain 6 a luvussa tarkoitetun talletussuojarahaston jäsen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

9.

Laki**valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion vakuusrahastosta 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetun lain (379/1992) 1 §:n 1 ja 2 momentti, 11 § ja 14 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 245/1996, seuraavasti:

1 §

Rahaston tehtävät

Talletuspankkien vakaan toiminnan turvaamiseksi on Valtion vakuusrahasto, jota tässä laissa kutsutaan rahastoksi.

Rahaston varoista voidaan myöntää lainoja erityisehdoin (*tukilaina*) luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 55 §:ssä tarkoitetuille vakuusrahastoille tämän lain mukaisesti. Rahaston vastuulla voidaan antaa takauksia mainittujen vakuusrahastojen ottamille lainoille.

11 §

Tukilainan ja takauksen myöntäminen

Tukilaina ja takaus myönnetään vakuusrahaston hakemuksesta. Lainan ja takauksen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijana olevaan vakuusrahastoon kuuluva yksi tai

useampi pankki on joutunut sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, että avustuslainan tai avustuksen myöntäminen kysymyksessä olevasta vakuusrahastosta on pankin toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseksi tarpeellista eivätkä vakuusrahaston omat varat tarkoitukseen riitä.

14 §

Tukitoimista päättäminen

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 61 §:n 4 momentissa ja 62 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen antamisesta ja muista tukitoimiin liittyvistä asioista päättää ministeriö, jollei niistä päättämistä ole säädetty valtioneuvoston yleisistunnon tehtäväksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

10.

Laki**varallisuusverolain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun varallisuusverolain (1537/1992) 5 §:n 2 momentin 2 kohta seuraavasti:

5 §

Yhteisön ja yhteisetuuden verovelvollisuus

Varallisuusverosta vapaita ovat

2) säästöpankki, hypoteekkiyhdistys, luot-

tolaitostoiminnasta annetun laissa (1607/1993) tarkoitetut talletussuoja- ja vakuusrahastot sekä ulkomainen luottolaitos Suomessa olevan sivukonttorin toiminnassa käytettävän varallisuuden osalta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kerran vuodelta 1998 toimitettavassa varallisuusverotuksessa.

11.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 8 §:n 1 momentin 11 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1289/1990, seuraavasti:

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskel-
 poisia menoja ovat muun ohessa:

11) talletuspankkien ja ulkomaisten luottolaitosten Suomessa olevien sivukonttoreiden lakisääteiset suoritukset luottolaitostoinnasta annetun laissa (1607/1993) tarkoitettui-
 le talletussuoja- ja vakuusrahastoille,

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 199 . Lakia sovelletaan ensimmäisen
 kerran vuodelta 1998 toimitettavassa vero-
 tuksessa.

12.

Laki

leimaverolain 51 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/1943) 51 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se on laissa 519/1994, seuraavasti:

51 §

Saamistodisteita annettaessa sekä kiinnitystä haettaessa suoritettavasta leimaverosta vapaa on saamistodiste, jota vastaan valtion varoista tai rahastoista annetaan laina taikka joka kunnalle, kunnalliselle rahastolle, luottolaitostoinnasta annettussa laissa tarkoitettulle luottolaitokselle tai ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevalle sivukonttorille annetaan lainasta, joka on myönnetty valtion varoista tai rahastoista saaduista varoista.

Leimaverosta on vapaa myös sellaista lainaa koskeva saamistodiste, jonka luottolaitostoinnasta annetun lain 55 §:ssä tarkoitettu vakuusrahasto antaa vakuusrahastoon kuuluvalla pankilla taikka jonka pankki antaa edellä tarkoitettulle vakuusrahastolleen tahi talletussuojarahastolle tai osuuspankki osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimivalle liikepankille tai säästöpankki säästöpankkien keskusrahallaitoksena toimivalle liikepankille. Niin ikään ovat leimaverosta vapaat saamis-

todisteet, jotka koskevat kansaneläkelaitoksen varoista asunnonrakennustoimintaa varten myönnettyjä lainoja, maaseutuelinkeinolain (1295/1990) mukaan myönnettyjä lainoja, opintotukilaissa (65/1994) tarkoitettuja lainoja taikka Kera Oy:n varoista myönnettyjä lainoja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

1.

Laki**luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1607/1993) 10 §:n 2 momentti ja 6 luku, sellaisina kuin ne ovat 10 §:n 2 momentti laissa 570/1996 ja 6 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä *lisätään* lakiin uusi 6 a luku ja uusi 82 a §, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

10 §

*Toimilupa**Toimilupa*

Luottolaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydetävä rahoitustarkastuksen lausunto. Talletuspankin toimilupaa koskevasta hakemuksesta on lisäksi pyydetävä sen vakuusrahaston lausunto, johon talletuspankki tulee kuulumaan. Toimilupaa hakevan yhteisön ollessa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen tytäryhtiö tai tällaisen luottolaitoksen emoyhtiön tytäryhtiö, hakemuksesta on pyydetävä tuon valtion valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määrittämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin edellä tarkoitettussa luottolaitoksessa.

Luottolaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydetävä rahoitustarkastuksen lausunto. Talletuspankin toimilupaa koskevasta hakemuksesta on lisäksi pyydetävä *talletussuoja-rahaston* lausunto. Toimilupaa hakevan yhteisön ollessa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen tytäryhtiö tai tällaisen luottolaitoksen emoyhtiön tytäryhtiö, hakemuksesta on pyydetävä tuon valtion valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määrittämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin edellä tarkoitettussa luottolaitoksessa.

6 luku

Vakuusrahasto

55 §

55 §

*Vakuusrahaston jäsenyys**Vakuusrahaston jäsenyys*

Talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaamiseksi on liikepankin ja Postipankki Oy:n kuuluttava liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastoon, säästöpankin säästöpankkien vakuusra-

Talletuspankkien vakaan toiminnan turvaamiseksi *talletuspankki voi kuulua vakuusrahastoon.*

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

hastoon ja osuuspankin osuuspankkien vakuusrahaan.

Liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahan sijasta voi säästöpankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki tai säästöpankkien keskusrahallaitoksen omistama taikka sen ja säästöpankkien yhdessä omistama liikepankki kuulua säästöpankkien vakuusrahaan ja osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki tai osuuspankkien keskusrahallaitoksen omistama taikka sen ja osuuspankkien yhdessä omistama liikepankki osuuspankkien vakuusrahaan.

Talletuspankin on ilmoitettava vakuusrahan talletukseen ja rahoitustarkastukselle, millä tavalla sen ulkomailla olevan sivukonttorin tallettajien saamiset on turvattu.

56 §

Vakuusrahan eroaminen

Vakuusrahaan kuuluva talletuspankki voi erota vakuusrahasta ilmoittamalla siitä kirjallisesti rahaston hallitukselle. Ero tulee voimaan eromisilmoituksen tekemistä seuraavan kalenterivuoden päätyttyä.

Jos vakuusrahasta eronnut pankki on eroamisvuonna tai viiden sitä välittömästi edeltävän kalenterivuoden aikana saanut avustusta vakuusrahasta, sen on vakuusrahan vaatimuksesta, rahaston säännöissä määrätyllä tavalla maksettava avustus takaisin vakuusrahalle.

56 §

Vakuusrahan säännöt

Vakuusrahan säännöt ja niiden muutokset vahvistaa valtiovarainministeriö.

Säännöissä on mainittava:

- 1) rahaston nimi ja kotipaikka;
- 2) kannatusmaksun määräytymisperusteet ja perimisajankohta;
- 3) valtuuskunnan jäsenten lukumäärä, eroamisikä ja toimikausi sekä valtuuskunnan päätösvaltaisuus ja tehtävät;
- 4) hallituksen jäsenten lukumäärä, eroamisikä, toimikausi sekä hallituksen päätösvaltaisuus ja tehtävät;

57 §

Vakuusrahan säännöt

Vakuusrahan säännöt ja niiden muutokset vahvistaa ministeriö.

Säännöissä on mainittava:

- 1) rahaston nimi ja kotipaikka;
- 2) talletuspankin rahaston jäseneksi ottamisesta ja eroamisesta;
- 3) liittymis- ja kannatusmaksun määräytymisperusteet ja perimisajankohta;
- 4) valtuuskunnan jäsenten lukumäärä, eroamisikä ja toimikausi sekä valtuuskunnan päätösvaltaisuus ja tehtävät;
- 5) hallituksen jäsenten lukumäärä, eroamisikä, toimikausi sekä hallituksen päätösvaltaisuus ja tehtävät;

Voimassa oleva laki

5) perusteet rahaston vuotuisen ylijäämän käyttämisestä;

6) rahaston tilikausi;

7) tilintarkastajien lukumäärä ja toimikausi; *sekä*

8) sääntöjen muuttamistapa.

Lisäksi säännöissä on mainittava ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin osalta vakuusrahaston jäseneksi ottamisesta, erottamisesta ja eroamisesta, vakuusrahaston liittymismaksun perusteista ja vakuusrahaston korvausvelvollisuuden perusteista.

57 §

Vakuusrahaston hallinto

Vakuusrahastoa hoitaa siihen kuuluvien talletuspankkien ja jäseninä olevien ulkomaisten luottolaitosten valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Hallituksen jäsenistä ainakin yhden tulee edustaa vakuusrahaston jäseninä olevia ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreita.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa tai muuta valtion vakuusrahastosta annettussa laissa (379/92) tarkoitettua tukea tai vastaavaa tukea valtion talousarviossa olevien valtuuksien nojalla, valtiovarainministeriöllä on oikeus nimetä valtuuskuntaan ja hallitukseen valtiota ja valton vakuusrahastoa edustava jäsen.

58 §

Vakuusrahaston kannatusmaksu

Vakuusrahastoon kuuluvan talletuspankin on vuosittain suoritettava valtuuskunnan määräämä, tallettajien saamisten turvaamiseksi ja vakuusrahaston muiden velvoitteiden täyttämiseksi riittävä kannatusmaksu.

Kannatusmaksun tulee perustua talletuspankin toiminnassaan ottamiin riskeihin. Kannatusmaksun laskentaperusteen on oltava sama kaikille vakuusrahastoon kuuluville pankeille. Vakuusrahastolle vuosittain perittävien kannatusmaksujen on oltava yhteensä vähintään yksi kahdestuhannesosa ja enintään yksi sadasosa rahastoon kuuluvien pankkien viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta.

Ehdotus

6) perusteet rahaston vuotuisen ylijäämän käyttämisestä;

7) rahaston tilikausi;

8) tilintarkastajien lukumäärä ja toimikausi; *si;*

9) sääntöjen muuttamistapa; *sekä*

10) rahaston purkamisesta.

58 §

Vakuusrahaston hallinto

Vakuusrahastoa hoitaa siihen kuuluvien talletuspankkien valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa tai muuta valtion vakuusrahastosta annettussa laissa (379/1992) tarkoitettua tukea tai vastaavaa tukea valtion talousarviossa olevien valtuuksien nojalla, *ministeriöllä* on oikeus nimetä valtuuskuntaan ja hallitukseen valtiota edustava jäsen.

59 §

Vakuusrahaston kannatusmaksu

Vakuusrahaston valtuuskunta voi määrätä, että rahastoon kuuluvan talletuspankin on vuosittain maksettava vakuusrahaston velvoitteiden täyttämiseksi riittävä kannatusmaksu.

Kannatusmaksun tulee perustua talletuspankin toiminnassaan ottamiin riskeihin. Kannatusmaksun laskentaperusteen on oltava sama kaikille vakuusrahastoon kuuluville pankeille. *Eri yhteisömuotoa olevien talletuspankkien kannatusmaksun laskentaperusteet voivat kuitenkin olla keskenään erilaisia. Eri yhteisömuotoa olevia talletuspankkeja ei saa laskentaperustetta määrittäessä perusteetomasti asettaa keskenään eriarvoiseen ase-*

Voimassa oleva laki

Kannatusmaksun suuruus on rahoitustarkastuksen hyväksyttävä. Rahoitustarkastus voi velvoittaa korottamaan kannatusmaksua, jos se katsoo, ettei valtuuskunnan määräämä kannatusmaksu ole riittävä turvaamaan tallettajien saamia ja vakuusrahaston muita velvoitteita.

Vakuusrahaston hallitus voi rahoitustarkastuksen hyväksymien perusteiden vapauttaa talletuspankin määrääjäksi suorittamasta kannatusmaksua.

Ehdotus

maan. Vakuusrahastolle vuosittain perittävät kannatusmaksut voivat olla enintään 0,5 prosenttia rahastoon kuuluvien pankkien viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa tai muuta valtion vakuusrahastosta annettussa laissa tarkoitettua tukea tai vastaavaa tukea valtion talousarviossa olevien valtuuksien nojalla ja tuen takaisin maksaminen edellyttää 0,5 prosenttia korkeampaa maksua, kannatusmaksut voidaan korottaa enintään yhdeksi prosentiksi mainitusta taseiden yhteenlasketusta loppusummasta. Rahoitustarkastus voi velvoittaa korottamaan kannatusmaksua, jos se katsoo, ettei valtuuskunnan määräämä kannatusmaksu ole riittävä turvaamaan vakuusrahaston velvoitteita.

Vakuusrahaston hallitus voi vapauttaa talletuspankin määrääjäksi maksamasta kannatusmaksua.

59 §

Vakuusrahaston itsenäisyys

Rahastoon kuuluvalla talletuspankilla ei ole oikeutta vaatia osuuttaan vakuusrahastosta erotettavaksi itselleen eikä luovuttaa sitä toiselle. Tätä osuutta ei saa lukea pankin varoiksi.

62 §

Lainojen myöntäminen

Vakuusrahaston varoista voidaan antaa avustustulainoja tai avustuksia rahastoon kuuluvalla talletuspankille, joka on joutunut sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, että avustustulainan tai avustuksen myöntäminen on sen toiminnan turvaamiseksi tarpeellista. Vakuusrahasto voi antaa myös takauksia vakuusrahastoon kuuluvan talletuspankin ottamille lainoille. Vakuusrahasto voi rahoitustarkastuksen luvalla tehdä pankkiin myös 36 §:n mukaisen pääomasijoituksen. Jos vakuusrahastolla on tukilaina valtion vakuusrahastosta annetun lain nojalla tai jos vakuusrahaston ottamalla lainalla on valtion tai valtion vakuusrahaston takaus, voidaan avustustulainoja, avustuksia tai takauksia antaa sekä pääomasijoituksia tehdä vain valtiovarainmi-

60 §

Vakuusrahaston itsenäisyys

Rahastoon kuuluvalla talletuspankilla ei ole oikeutta vaatia osuuttaan vakuusrahastosta erotettavaksi itselleen eikä luovuttaa sitä toiselle. Tätä osuutta ei saa lukea pankin varoiksi.

61 §

Tuen myöntäminen

Vakuusrahaston varoista voidaan antaa avustustulainoja tai avustuksia rahastoon kuuluvalla talletuspankille, joka on joutunut sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, että avustustulainan tai avustuksen myöntäminen on sen toiminnan turvaamiseksi tarpeellista. Vakuusrahasto voi antaa myös takauksia vakuusrahastoon kuuluvan talletuspankin ottamille lainoille. Vakuusrahasto voi rahoitustarkastuksen luvalla tehdä pankkiin myös merkitä pankin liikkeeseen laskeman 38 §:n mukaisen pääomalainan. Jos vakuusrahastolla on tukilaina valtion vakuusrahastosta annetun lain nojalla tai jos vakuusrahaston ottamalla lainalla on valtion tai valtion vakuusrahaston takaus, voidaan avustustulainoja, avustuksia tai takauksia antaa

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

nisteriön hyväksymissä rajoissa.

Vakuusrahasto voi päättää rahaston varojen luovuttamisesta valtion vakuusrahastolle käytettäväksi suomalaisen talletuspankin valtion vakuusrahastosta annetun lain (379/92) 1 §:n mukaisiin tukitoimiin.

Jos 1 momentissa tarkoitettu pankki sulautuu toiseen pankkiin, avustuslaina tai avustus voidaan antaa myös vastaanottavalle pankille.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty 1 momentissa tarkoitettua tukilainaa, avustuslainan tai avustuksen myöntämiseen pankille näistä lainavaroista on saatava valtiovarainministeriön suostumus.

63 §

Avustuslainan takaisin perimisestä luopuminen

Vakuusrahaston valtuuskunnalla on hallituksen esityksestä oikeus kokonaan tai osittain luopua avustuslainan takaisin perimisestä, jos takaisin periminen on kohtuutonta avustuslainan saaneelle talletuspankille. Jos vakuusrahastolle on myönnetty 62 §:n 1 momentissa tarkoitettua tukilainaa, luopumiseen on saatava valtiovarainministeriön suostumus.

Jos vakuusrahastosta lainaa saanut talletuspankki joutuu selvitystilaan tai konkurssiin, avustuslainan takaisin maksamiseen saa käyttää vain niitä pankin varoja, jotka jäävät jäljelle, kun pankin muut sitoumukset on täytetty.

sekä pääomalainoja merkitä vain ministeriön hyväksymissä rajoissa.

Vakuusrahasto ei 1 momentissa tarkoitettuja tukipäätöksiä tehdessään saa ilman perusteltua syytä asettaa rahastoon kuuluvia talletuspankkeja keskenään eriarvoiseen asemaan. Kunkin tukipäätöksen tulee perustua tuettavan pankin taloudellisen tilan huolelliseen selvittämiseen.

Vakuusrahasto voi päättää rahaston varojen luovuttamisesta Valtion vakuusrahastolle käytettäväksi suomalaisen talletuspankin valtion vakuusrahastosta annetun lain 1 §:n mukaisiin tukitoimiin.

Jos 1 momentissa tarkoitettu pankki sulautuu toiseen pankkiin, avustuslaina tai avustus voidaan antaa myös vastaanottavalle pankille.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty 1 momentissa tarkoitettua tukilainaa, avustuslainan tai avustuksen myöntämiseen pankille näistä lainavaroista on saatava ministeriön suostumus.

62 §

Avustuslainan takaisin perimisestä luopuminen

Vakuusrahaston valtuuskunnalla on hallituksen esityksestä oikeus kokonaan tai osittain luopua avustuslainan takaisin perimisestä, jos takaisin periminen on kohtuutonta avustuslainan saaneelle talletuspankille. *Vakuusrahaston valtuuskunnan ja hallituksen tulee tehdessään päätöstä avustuslainan takaisin perimisestä luopumisesta noudattaa, mitä 61 §:n 2 momentissa säädetään.* Jos vakuusrahastolle on myönnetty 61 §:n 1 momentissa tarkoitettua tukilainaa, avustuslainan takaisin perimisestä luopumiseen on saatava ministeriön suostumus.

Jos vakuusrahastosta lainaa saanut talletuspankki joutuu selvitystilaan tai konkurssiin, avustuslainan takaisin maksamiseen saa käyttää vain niitä pankin varoja, jotka jäävät jäljelle, kun pankin muut sitoumukset on täytetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

64 §

Vakuusrahaston lainanotto

Vakuusrahasto voi ottaa säännöissä määrättyllä tavalla toimintaansa varten lainaa, jos sen omat varat eivät riitä tässä laissa tarkoitettujen avustuslainojen tai avustusten myöntämiseen. *Vakuusrahaston sääntöihin voidaan ottaa myös määräys vakuusrahastoon kuuluvien talletuspankkien velvollisuudesta lainan myöntämiseen vakuusrahastolle rahaston velvoitteiden täyttämiseksi.*

65 §

Vakuusrahaston varojen sijoittaminen

Vakuusrahaston varat on sijoitettava turvallisella ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla.

Rahaston varoja saadaan sijoittaa kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin enintään 25 prosenttia rahaston taseen loppusummasta, jollei rahoitustarkastus erityisestä syystä myönnä lupaa suurempaan määrään.

63 §

Vakuusrahaston lainanotto

Vakuusrahasto *ei saa* ottaa toimintaansa varten lainaa, *ellei ministeriö erityisestä syystä myönnä tähän lupaa.*

64 §

Vakuusrahaston varojen sijoittaminen

Vakuusrahaston varat on sijoitettava turvallisella ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla.

6 a luku

Talletussuojarahasto

65 §

Talletussuojarahaston jäsenyy

Talletuspankkien tallettajien saamisten turvaamiseksi talletuspankin on kuuluttava talletussuojarahastoon.

Talletuspankin on ilmoitettava talletussuojarahastolle ja rahoitustarkastukselle, millä tavalla sen ulkomailla olevan sivukonttorin tallettajien saamiset on turvattu.

65 a §

Talletussuojarahaston säännöt

Talletussuojarahaston säännöt ja niiden muutokset vahvistaa ministeriö.

Säännöissä on mainittava:

- 1) rahaston nimi ja kotipaikka;*
- 2) kannatusmaksun perimisajankohta;*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3) valtuuskunnan jäsenten lukumäärä, eroamisikä ja toimikausi sekä valtuuskunnan päätösvaltaisuus ja tehtävät;

4) hallituksen jäsenten lukumäärä, eroamisikä, toimikausi sekä hallituksen päätösvaltaisuus ja tehtävät;

5) rahaston tilikausi;

6) tilintarkastajien lukumäärä ja toimikausi; sekä

7) sääntöjen muuttamistapa.

Lisäksi säännöissä on mainittava ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin osalta talletussuojarahaston jäseneksi ottamisesta, erottamisesta ja eroamisesta, talletussuojarahaston liittymismaksun perusteista ja talletussuojarahaston korvausvelvollisuuden perusteista.

65 b §

Talletussuojarahaston hallinto

Talletussuojarahastoa hoitaa siihen kuuluvien talletuspankkien ja jäseninä olevien ulkomaisten luottolaitosten valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Hallituksen jäsenistä ainakin yhden tulee edustaa talletussuojarahaston jäseninä olevia ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreita.

65 c §

Talletussuojarahaston kannatusmaksu

Talletuspankin ja talletussuojarahaston jäsenenä olevan ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin on vuosittain maksettava talletussuojarahastolle tallettajien saamisten turvaamiseksi kannatusmaksu.

65 d §

Talletuspankin kannatusmaksun suuruus

Talletuspankin kannatusmaksu muodostuu kiinteästä maksusta ja pankin konsolidoituihin vakavaraisuuteen perustuvasta maksusta. Kiinteä maksu on 0,05 prosenttia pankin 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavien talletusten yhteismäärästä. Vakavaraisuuteen perustuva maksu on 0,125 prosenttia luvusta, joka saadaan, kun 9 luvun mukaisesti laskettujen konsolidoitujen riskien kat-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tamiseksi vaadittavien omien varojen yhteismäärän ja 9 luvun mukaisesti laskettujen konsolidoitujen omien varojen yhteismäärän suhde kerrotaan pankin 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavien talletusten yhteismäärällä. Vakavaraisuuteen perustuva maksu on kuitenkin enintään 0,25 prosenttia mainituista talletuksista.

Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään kannatusmaksua laskettaessa yhtenä talletuspankkina. Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvien pankkien kannatusmaksun maksaa talletussuojarahastolle yhteenliittymän keskusyhteisö. Keskusyhteisön maksama kannatusmaksu jaetaan sen jäsenluottolaitosten kesken maksettavaksi jäsenluottolaitosten 9 luvun mukaisesti lasketun vakavaraisuuden suhteessa. Rahoitustarkastuksen luvalla kannatusmaksu voidaan jakaa myös muulla tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu talletusten yhteismäärä ja omien varojen määrä määräytyvät kannatusmaksun maksamista edeltävän tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen perusteella.

65 e §

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin kannatusmaksu

Talletussuojarahaston jäsenenä olevan, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin kannatusmaksu määräytyy 65 d §:n mukaisesti. Sivukonttorin kannatusmaksun perusteena on kuitenkin sivukonttorin ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain (1608/1993) 7 a §:n perusteella korvattavien talletusten yhteismäärä. Vakavaraisuuteen perustuvaa maksua laskettaessa ulkomaisen luottolaitoksen riskien kattamiseksi vaadittavien omien varojen yhteismäärään luetaan erät, jotka ulkomaisen luottolaitoksen kotivaltion säännösten mukaan saadaan kyseisiin eriin lukea.

Talletussuojarahaston jäsenenä olevan, muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin kannatusmaksu on 0,05 prosenttia sivukonttorin talletusten yhteismäärästä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu talletusten yhteismäärä sekä 1 momentissa tarkoitettu omien varojen määrä määräytyvät kannatusmaksun maksamista edeltävän tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen perusteella.

65 f §

Kannatusmaksun alentaminen ja korottaminen

Kun talletussuojarahaston varojen ja velkojen erotuksena laskettu nettovarallisuus on vähintään kaksi prosenttia talletuspankkien yhteenlasketuista, 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavista talletuksista, kannatusmaksu on yksi kolmasosa 65 d ja 65 e §:ssä säädetystä kannatusmaksusta.

Jos talletussuojarahasto on 65 n §:n mukaisesti joutunut ottamaan toimintaansa varren lainaa, rahoitustarkastus voi määrätä 1 momentissa, 65 d §:ssä ja 65 e §:n 1 momentissa säädettyä kannatusmaksua korotettavaksi enintään 1,5 prosentiksi 65 d §:ssä ja 65 e §:n 1 momentissa tarkoitettujen korvattavien talletusten yhteismäärästä tai enintään 0,25 prosentiksi 65 e §:n 2 momentissa tarkoitettun sivukonttorin talletusten yhteismäärästä, kunnes talletussuojarahasto on maksanut edellä tarkoitettun lainan takaisin.

60 §

Kannatusmaksun perimisen keskeyttäminen

Kannatusmaksun periminen voidaan keskeyttää, jos vakuusrahaston varojen ja velkojen erotuksena laskettu nettovarallisuus on vähintään yksi prosentti rahastoon kuuluvien talletuspankkien taseiden yhteenlasketuista loppusummista.

65 g §

Kannatusmaksun perimisen keskeyttäminen

Talletussuojarahaston valtuuskunta voi päättää, että kannatusmaksun periminen keskeytetään, jos talletussuojarahaston varojen ja velkojen erotuksena laskettu nettovarallisuus on vähintään kymmenen sadasosaa talletuspankkien yhteenlasketusta, 65 j §:n 1 ja 2 momentin perusteella korvattavien talletusten yhteismäärästä.

65 h §

Talletussuojarahaston itsenäisyys

Talletussuojarahastoon kuuluvalla talletuspankilla ei ole oikeutta vaatia osuuttaan talletussuojarahastosta erotettavaksi itselleen eikä luovuttaa sitä toiselle. Tätä osuutta ei

Voimassa oleva laki

Ehdotus

60 a §

*Vakuusrahaston suoritusvelvollisuuden
alkaminen*

Mikäli talletuspankki ei ole suorittanut talletussopimuksen ja tämän lain mukaisesti talletuspankissa 50 §:ssä tarkoitettulla tilillä olevia tallettajan erääntyneitä ja riidattomia saamisista, tallettaja voi ilmoittaa asiasta rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksen on 21 päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta tai asiasta muutoin tiedon saatuaan tehtävä päätös siitä, onko talletuspankin vakuusrahaston suoritettava pankin tallettajien 61 §:n 1 momentissa tarkoitettut saamiset. Suoritusvelvollisuuden määrittämisen edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitettujen saamisen suorittamatta jääminen on johtunut pankin maksu- tai muista taloudellisista vaikeuksista eivätkä vaikeudet ole rahoitustarkastuksen arvion mukaan tilapäisiä ja että niistä on saatu riittävä selvitys.

Rahoitustarkastuksen on annettava tieto 2 momentin mukaisesta päätöksestään vakuusrahastolle, talletuspankille ja valtiovarainministeriölle sekä, jos pankilla on ulkomailla sivukonttori, sivukonttorin sijaintivaltion valvovalle viranomaiselle ja suojajärjestelmälle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun rahoitustarkastuksen päätöksen toteuttamiseksi on talletuspankin toimitettava vakuusrahastolle tiedot tallettajista ja heidän 61 §:n 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Näitä tietoja vakuusrahasto ei saa antaa muille kuin viranomaisille, joilla on oikeus saada 94 §:n mukaan salassa pidettäviä tietoja.

61 §

Korvattavat saamiset

Vakuusrahaston varoista suoritetaan 50 §:ssä tarkoitettulla tilillä olevat ja tilille

saa lukea pankin varoiksi.

65 i §

*Talletussuojarahaston maksuvelvollisuuden
alkaminen*

Jos talletuspankki ei ole maksanut talletussopimuksen ja tämän lain mukaisesti talletuspankissa 50 §:ssä tarkoitettulla tilillä olevia tallettajan erääntyneitä ja riidattomia saamisista, tallettaja voi ilmoittaa asiasta rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksen on 21 päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitettusta ilmoituksesta tai asiasta muutoin tiedon saatuaan päätettävä, onko talletussuojarahaston maksettava pankin tallettajien 65 j §:n 1—3 momentissa tarkoitettut saamiset. Maksuvelvollisuuden määrittämisen edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitettujen saamisen maksamatta jääminen on saadun selvityksen perusteella johtunut pankin maksu- tai muista taloudellisista vaikeuksista eivätkä vaikeudet rahoitustarkastuksen arvion mukaan ole tilapäisiä.

Rahoitustarkastuksen on arvioidessaan 2 momentissa tarkoitettujen vaikeuksien tilapäisyyttä otettava huomioon 65 j §:ssä tarkoitettu yhteisvastuu.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava 2 momentissa tarkoitettusta päätöksestään talletussuojarahastolle, talletuspankin vakuusrahastolle, talletuspankille ja ministeriölle. Jos pankilla on ulkomailla sivukonttori, päätöksestä on lisäksi ilmoitettava sivukonttorin sijaintivaltion valvontaviranomaiselle ja suojajärjestelmälle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun rahoitustarkastuksen päätöksen toteuttamiseksi talletuspankin on toimitettava talletussuojarahastolle tiedot tallettajista ja heidän 65 j §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Talletussuojarahasto ei saa antaa tietoja muille kuin viranomaisille, joilla 94 §:n mukaan on oikeus saada salassa pidettäviä tietoja.

65 j §

Korvattavat saamiset

Talletussuojarahaston varoista korvataan 50 §:ssä tarkoitettulla tilillä olevat ja tilille

Voimassa oleva laki

vielä kirjautumattomat maksujen välityksessä olevat tallettajan saamiset.

Ehdotus

vielä kirjautumattomat maksujen välityksessä olevat tallettajan *samassa talletuspankissa* olevat saamiset, kuitenkin enintään 150 000 Suomen markan määrään asti.

Talletuspankin Euroopan talousalueella olevan sivukonttorin tallettajan saamiset korvataan suomalaisen talletussuojarahaston varoista siihen määrään, johon ne korvattaisiin sivukonttorin sijaintivaltion suojajärjestelmän mukaisesti, kuitenkin enintään 150 000 Suomen markan määrään asti.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään korvauksen enimmäismäärästä, tallettajan saaminen maksetaan täysimääräisesti talletussuojarahaston varoista, jos tallettaja osoittaa luotettavasti, että saaminen perustuu varoihin, jotka tallettaja on saanut omassa käytössä olleen asuntonsa myynnistä ja että varat käytetään uuden, tallettajan omaan käyttöön tulevan asunnon hankkimiseen. Tätä momenttia sovelletaan vain sellaisiin tallettajan varoihin, jotka on talletettu talletuspankin tilille enintään kuusi kuukautta ennen rahoitustarkastuksen 65 i §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä.

Vakuusrahasto ei kuitenkaan korvaa 1 momentissa tarkoitettuja toisen luotto- tai rahoituslaitoksen saamisia eikä talletuspankin 73 ja 74 §:ssä tarkoitettuihin omiin varoihin luettavia eriä tai saamisia, jotka perustuvat rikoslain 32 luvussa tarkoitettulla rikoksella saatuihin varoihin. Jos edellä mainittua rikosta koskeva esitutkinta tai oikeudenkäynti on vireillä, voi vakuusrahasto lykätä korvauksen maksamista tuomioistumen lainvoimaiseen päätökseen asti.

Talletussuojarahasto ei kuitenkaan korvaa toisen luotto- tai rahoituslaitoksen saamisia eikä talletuspankin 73 ja 74 §:ssä tarkoitettuihin omiin varoihin luettavia eriä. Rahasto ei myöskään korvaa saamisia, jotka perustuvat rikoslain 32 luvussa tarkoitettulla rikoksella saatuihin varoihin. Jos edellä mainittua rikosta koskeva esitutkinta tai oikeudenkäynti on vireillä, talletussuojarahasto voi lykätä korvauksen maksamista tuomioistuimen lainvoimaiseen päätökseen asti.

Jos talletussuojarahasto on jo aikaisemmin korvannut 1—3 momentin mukaisesti tallettajan saamiset, rahasto korvaa tallettajan samassa talletuspankissa olevat saamiset vain siltä osin kuin saamiset perustuvat varoihin, jotka on talletettu pankkiin tässä momentissa tarkoitettun korvauksen maksamisen jälkeen.

Tätä pykälää sovellettaessa pidetään talletuspankkeja, jotka lain, sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella vastaavat kokonaan tai osittain toistensa sitoumuksista tai velvoitteista, yhtenä talletuspankkina. Sen estämättä, mitä edellä säädetään tätä momenttia ei sovelleta talletuspankkiin, joka on 56 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut eroavansa vakuusrahastosta. Pankkiin, jolle eroilmoituksen jälkeen annetaan 61 §:ssä tarkoitettua

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Vakuusrahastolle syntyy saaminen talletuspankilta korvaamiensa 1 momentissa tarkoitettujen saamisten osalta.

61 a §

Tallettajien saamisten suorittaminen

Tallettajan samassa talletuspankissa olevat 61 §:n 1 momentissa tarkoitetut saamiset suoritetaan Suomen markoissa vakuusrahaston varoista. Pankin Euroopan talousalueella olevan sivukonttorin tallettajan saamiset korvataan suomalaisen vakuusrahaston varoista siihen määrään, mihin ne korvattaisiin sivukonttorin sijaintivaltion suojajärjestelmän mukaisesti, kuitenkin enintään määrään, johon vakuusrahaston suoja oikeuttaa.

Vakuusrahaston on maksettava tallettajille 1 momentissa tarkoitetut saamiset kolmen kuukauden kuluessa 60 a §:ssä tarkoitetusta rahoitustarkastuksen päätöksestä. Jos talletuspankki on ennen 60 a §:ssä tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, lasketaan tässä momentissa säädetty määräaika selvitystilaan asettamispäätöksestä.

Rahoitustarkastus voi myöntää vakuusrahastolle lisäaikaa tallettajien saamisten suorittamiseen yhteensä kolme kertaa ja kerrallaan enintään kolme kuukautta. Myöntämisen edellytyksenä on, että vakuusrahaston lisäajan tarve perustuu poikkeuksellisiin olosuhteisiin ja erityiseen syyhyn.

Jos vakuusrahasto ei ole korvannut tallettajalle 61 §:n 1 momentissa tarkoitettua saamista tässä pykälässä säädettyssä ajassa, on tallettajalle syntynyt saaminen, jota tallettajalla on oikeus hakea vakuusrahastolta tuomioistuimessa.

tukea, sovelletaan kuitenkin tätä momenttia. Edellä tarkoitetusta sopimuksesta tai muusta järjestelystä on ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Talletussuojarahastolle syntyy saaminen talletuspankilta korvaamiensa, 1—3 momentissa tarkoitettujen saamisten osalta. Saamiselle maksettavasta korosta määrätään talletussuojarahaston säännöissä.

65 k §

Tallettajien saamisten maksaminen

Talletussuojarahaston on maksettava tallettajille 65 j §:n 1—3 momentissa tarkoitetut saamiset Suomen markoissa kolmen kuukauden kuluessa 65 i §:ssä tarkoitetusta rahoitustarkastuksen päätöksestä. Jos talletuspankki on ennen 65 i §:ssä tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, tässä momentissa säädetty määräaika lasketaan selvitystilaan asettamispäätöksestä.

Rahoitustarkastus voi myöntää talletussuojarahastolle lisäaikaa tallettajien saamisten maksamiseen yhteensä kolme kertaa ja kerrallaan enintään kolme kuukautta. Lisäajan myöntämisen edellytyksenä on, että talletussuojarahaston lisäajan tarve perustuu poikkeuksellisiin olosuhteisiin ja erityiseen syyhyn.

Jos talletussuojarahasto ei ole korvannut tallettajalle 65 j §:n 1—3 momentissa tarkoitettua saamista tässä pykälässä säädettyssä ajassa, tallettajalle on syntynyt saaminen, jota tallettajalla on oikeus hakea talletussuojarahastolta tuomioistuimessa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

61 b §

Suoritusvelvollisuuden alkamisesta ilmoittaminen

Vakuusrahaston on annettava tieto 60 a §:ssä tarkoitettusta päätöksestä asianomaisen talletuspankin tallettajille. Vakuusrahaston on myös julkisella kuulutuksella ilmoitettava siitä, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava myös talletuspankin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä maan virallisilla kielillä.

61 c §

Talletuspankin tiedottamisvelvollisuus

Talletuspankin on annettava tallettajilleen tiedot tallettajien saamisten vakuusrahoituksesta tai vastaavasta suojajärjestelmästä sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista.

Talletuspankin on annettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot myös sen ulkomaisen sivukonttorin sijaintimaan virallisilla kielillä.

65 l §

Maksuvelvollisuuden alkamisesta ilmoittaminen

Talletussuojarahaston on ilmoitettava 65 i §:ssä tarkoitettusta päätöksestä asianomaisen talletuspankin tallettajille. Talletussuojarahaston on myös julkisella kuulutuksella ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava myös talletuspankin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä maan virallisilla kielillä.

65 m §

Talletuspankin tiedottamisvelvollisuus

Talletuspankin on annettava tallettajilleen tiedot talletussuojarahaston tallettajien saamisille antamasta suojasta tai vastaavasta muusta suojasta sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista.

Talletuspankin on annettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot myös sen ulkomaisen sivukonttorin sijaintimaan virallisilla kielillä.

65 n §

Talletussuojarahaston lainanotto

Talletussuojarahasto voi ottaa säännöissä määrätyllä tavalla toimintaansa varten lainaa, jos sen omat varat eivät riitä tässä luvussa tarkoitettujen korvausten maksamiseen. Talletussuojarahaston sääntöihin on otettava määräys talletussuojarahastoon kuuluvien talletuspankkien velvollisuudesta myöntää lainaa talletussuojarahastolle rahaston velvoitteiden täyttämiseksi.

65 o §

Talletussuojarahaston varojen sijoittaminen

Talletussuojarahaston varat on sijoitettava luotettavalla, tehokkaalla ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla sekä riskien hajauttamisen periaatetta noudattaen. Sijoituksista saatava tuotto lisätään talletussuojarahaston pääomaan.

Rahaston varoja ei saa sijoittaa rahastoon

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuuluvan talletuspankin tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yhteisön osakkeisiin tai osuuksiin eikä muihin rahastoon kuuluvan pankin tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yhteisön taikka pankin vakuusrahaston liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Rahaston varoja ei myöskään muulla tavalla saa sijoittaa rahastoon kuuluvaan talletuspankkiin tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvaan yhteisöön taikka pankin vakuusrahastoon. Mitä tässä momentissa säädetään talletuspankista, koskee myös talletussuojarahaston jäsenenä olevaa ulkomaista luottolaitosta ja sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvaa yhteisöä.

Talletussuojarahaston maksuvalmiuden on oltava rahaston toimintaan nähden riittävällä tavalla turvattu. Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä talletussuojarahaston maksuvalmiudesta.

65 a §

Talletuspankin toimiluvan peruuttaminen ja tallettajien saamiset

Päättyessään 12 §:n nojalla talletuspankin toimiluvan peruuttamisesta voi *valtiovarainministeriö* samalla määrätä tallettajien saamiset suoritettaviksi sen vakuusrahaston varoista, johon talletuspankki kuuluu.

65 p §

Talletuspankin toimiluvan peruuttaminen ja tallettajien saamiset

Päättyessään 12 §:n nojalla talletuspankin toimiluvan peruuttamisesta *ministeriö* voi samalla määrätä tallettajien saamiset *maksettaviksi talletussuojarahaston* varoista.

10 luku

Asiakkaansuoja

61 d §

Markkinointirajoitus

Talletuspankki ei saa markkinoinnissaan käyttää omaa vakuusrahasto- tai muuta vastaavaa suojaa koskevia tietoja rahoitusmarkkinoiden vakautta tai tallettajien luottamusta vaarantavalla tavalla.

Talletuspankki saa käyttää markkinoinnissaan ainoastaan omaa vakuusrahasto- tai muuta vastaavaa suojaa koskevia tietoja.

82 a §

Markkinointirajoitus

Talletuspankki ei saa markkinoinnissaan käyttää *talletussuojarahaston antamaa* tai -muuta vastaavaa talletussuojaa *taikka vakuusrahastosuojaa* koskevia tietoja rahoitusmarkkinoiden vakautta tai tallettajien luottamusta vaarantavalla tavalla.

Talletuspankki saa markkinoinnissaan käyttää ainoastaan *talletussuojarahaston antamaa* tai muuta vastaavaa talletussuojaa *taikka omaa vakuusrahastosuojaa* koskevia tietoja.

Talletuspankki ei saa ohjata asiakasta teke-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mään talletusta toiseen talletuspankkiin. Tällaista talletusten välittämistä ei myöskään saa järjestää yhdessä toisen talletuspankin kanssa taikka pankin keskusjärjestön tai muun vastaavan yhteisön kautta tahi avustuksella tai muulla tavalla.

1. Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

2. Tämän lain 65 j §:n 2 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 1999 asti.

3. Tämän lain voimaan tullessa muuttuvat liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahasto, säästöpankkien vakuusrahasto ja osuuspankkien vakuusrahasto tämän lain 55 §:ssä tarkoitetuiksi vakuusrahastoiksi, jos vakuusrahastolla ei ole velvoitteita. Vakuusrahastojen on vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta muutettava sääntönsä tämän lain 57 §:n mukaisiksi. Kunnes säännöt on vahvistettu, noudatetaan vakuusrahaston aikaisempia sääntöjä siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän lain kanssa.

4. Liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston, säästöpankkien vakuusrahaston ja osuuspankkien vakuusrahaston valtuuskunnat voivat vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta päättää vakuusrahaston purkamisesta, jos vakuusrahastolla ei ole velvoitteita. Päätös vakuusrahaston purkamisesta on tehtävä yksimielisesti. Tässä momentissa tarkoitettu vakuusrahaston purkamista koskeva päätös tulee voimaan, kun vakuusrahastolla ei enää ole varoja. Vakuusrahastoon kuuluvien talletuspankkien katsotaan kuitenkin eronneen vakuusrahastosta rahaston purkamista koskevasta päätöksestä lukien. Purettavaan vakuusrahastoon ei sovelleta tämän lain 61—63 §:ää. Jos vakuusrahasto on tämän momentin mukaisesti päätetty purkaa, ei vakuusrahaston sääntöjä tarvitse muuttaa 3 momentin mukaisesti.

5. Edellä 4 momentissa tarkoitettu vakuusrahaston purkamista koskeva päätös voidaan tehdä jo ennen tämän lain voimaantuloa. Tällöin vakuusrahastoon kuuluvien pankkien katsotaan eronneen vakuusrahastosta tämän lain voimaan tullessa. Jos vakuusrahasto on päätetty purkaa ennen tämän lain voimaantuloa, vakuusrahastolle ei tarvitse maksaa kannatusmaksua lain voimaantuloa edeltävältä kalenterivuodelta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6. Jos vakuusrahastolla tämän lain voimaan tullessa on velvoitteita, siihen sovelletaan tämän lain 6 luvun sijasta kuitenkin edelleen luottolaitostoiminnasta annetun lain 55 §:n 1 ja 2 momenttia, 56 §:n 1 ja 2 momenttia, 57 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä ja 2 momenttia, 58 ja 59 §:ä sekä 62—65 §:ä sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa.

7. Tämän lain 65 a §:ssä tarkoitetut talletussuojarahaston säännöt tulee laatia ja toimittaa ministeriön vahvistettaviksi neljän kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

8. Tämän lain 65 d ja 65 e §:ssä tarkoitettu talletussuojarahaston kannatusmaksu on maksettava ensimmäisen kerran viimeistään kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Mainituissa pykälissä tarkoitettu vakavaraisuus ja talletusten yhteismäärä määräytyvät tässä momentissa tarkoitettua kannatusmaksua määrättäessä pankin ennen lain voimaantuloa viimeksi päättyneen tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen perusteella.

9. Talletuspankin vakuusrahasto, joka 4 ja 5 momentin mukaisesti on päätetty purkaa, maksaa vuosittain mainituissa momenteissa tarkoitetuille talletuspankeille määrän, joka vastaa vakuusrahaston nettovarojen vuotuista tuottoa. Kun pankit ovat maksaneet talletussuojarahastolle tämän lain 65 d §:n mukaisia kannatusmaksuja määrän, joka yhdessä kannatusmaksuille kertyneen tuoton kanssa vastaa kahta prosenttia mainittujen pankkien tämän lain 65 j §:n perusteella korvattavien talletusten yhteenlasketusta määrästä, vakuusrahastolla olevat varat maksetaan 4 ja 5 momenteissa tarkoitetuille pankeille.

10. Jos 9 momentissa tarkoitettuun vakuusrahastoon kuuluneet pankit joutuvat 65 n §:n mukaisesti antamaan lainaa talletussuojarahastolle ennen kuin vakuusrahaston varat on mainitun momentin mukaisesti maksettu mainituille pankeille, vakuusrahasto saa antaa lainan rahastoon kuuluneiden pankkien puolesta.

11. Tallettajan 65 j §:n 1 momentissa tarkoitettu saaminen, joka perustuu luoton tai muun saamisen vakuudeksi viimeistään 14 päivänä marraskuuta 1997 annettuun talletukseen, korvataan 65 j §:n 1 momentin estämättä täysimääräisesti talletussuojarahas-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

ton varoista, jos rahaston maksuvelvollisuus alkaa kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

12. Tallettajan määräjäksi tehtyyn talletukseen, joka on tehty viimeistään 14 päivänä marraskuuta 1997, perustuva 65 j §:n 1 momentissa tarkoitettu saaminen korvataan 65 j §:n 1 momentin estämättä täysimääräisesti talletussuojarahaston varoista, jos rahaston maksuvelvollisuus alkaa ennen talletuksen määräjän päättymistä.

13. Edellä 11 ja 12 momentissa tarkoitettut talletukset otetaan tämän lain 65 d §:ssä tarkoitettua kannatusmaksua laskettaessa huomioon täysimääräisinä.

14. Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1608/1993) 7 a §, 7 b §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 9 a §, 9 b §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti sekä 13 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 898/1995, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 a §

7 a §

*Sivukonttorin lisäsuoja**Sivukonttorin lisäsuoja*

Luottolaitoksen Suomessa oleva sivukonttori voi kuulua Suomessa luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 luvun mukaiseen vakuusrahastoon täydentääkseen kotivaltionsa mukaista tallettajien saamisten suojaa, jos sivukonttori ottaa vastaan talletuksia yleisöltä ja sen kotivaltion suojaa ei voida pitää yhtä riittävänä kuin edellä mainitun lain mukaista vakuusrahastosuojaa.

Luottolaitoksen Suomessa oleva sivukonttori voi kuulua Suomessa luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 a luvussa tarkoitettuun talletussuojarahastoon täydentääkseen kotivaltionsa mukaista tallettajien saamisten suojaa, jos sivukonttori ottaa vastaan talletuksia yleisöltä ja sen kotivaltion suojaa ei voida pitää yhtä riittävänä kuin edellä mainitun lain mukaista talletussuojarahaston antamaa suojaa. Ulkomaisen luottolaitoksen kotivaltion suojan ja talletussuojarahaston antaman suojan yhteismäärä voi kuitenkin olla enintään 150 000 Suomen markkaa. Sen estämättä, mitä edellä tässä momentissa säädetään korvauksen enimmäismäärästä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 65 j §:n 3 mo-

Voimassa oleva laki

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luottolaitoksen on haettava vakuusrahastolta jäsenyyttä Suomessa olevalle sivukonttorilleen. Hakemuksessa on oltava riittävät tiedot luottolaitoksesta ja sen kotivaltion suojajärjestelmästä. Vakuusrahaston on pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Vakuusrahasto voi hylätä hakemuksen, jos luottolaitoksen kotivaltion suojaa on pidettävä riittävänä.

Vakuusrahaston 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen antamassa päätöksessä on määrättävä siitä, mitä tallettajan saamisista mihin määrään Suomessa oleva vakuusrahasto korvaa ja mikä on luottolaitoksen maksettavaksi tuleva liittymismaksu.

Vakuusrahaston velvollisuus suorittaa 3 momentissa tarkoitetut tallettajien saamiset alkaa siitä, kun vakuusrahasto on saanut luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta tiedon kotivaltion suojajärjestelmän velvoittamisesta korvaamaan luottolaitoksen tallettajien saamiset.

Vakuusrahaston on ilmoitettava sivukonttorin tallettajille suoritusvelvollisuuden alkamisesta. Vakuusrahaston on julkisella kuulutuksella, joka on myös julkistettava sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä, ilmoitettava, mihin toimiin tallettajien on ryhdyttävä oikeuksiensa turvaamiseksi.

Edellä 5 momentissa tarkoitetun vakuusrahaston velvollisuuden toteuttamiseksi on luottolaitoksen toimitettava vakuusrahastolle tiedot tallettajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Näitä tietoja vakuusrahasto ei saa antaa muille kuin viranomaisille, joilla on lain nojalla oikeus ne saada.

7 b §

Sivukonttorin erottaminen vakuusrahastosta

Jos 7 a §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä ja vakuusrahaston sääntöjä, vakuusrahasto voi erottaa sen jäsenyydestään aikaisintaan 12 kuukauden

Ehdotus

mentissa tarkoitetut varat korvataan täysimääräisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luottolaitoksen on haettava talletussuojarahastolta jäsenyyttä Suomessa olevalle sivukonttorilleen. Hakemuksessa on oltava riittävät tiedot luottolaitoksesta ja sen kotivaltion suojajärjestelmästä. Talletussuojarahaston on pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Talletussuojarahasto voi hylätä hakemuksen, jos luottolaitoksen kotivaltion suojaa on pidettävä riittävänä.

Talletussuojarahaston 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen antamassa päätöksessä on määrättävä siitä, mitä tallettajan saamisista ja mihin määrään Suomessa oleva talletussuojarahasto korvaa ja mikä on luottolaitoksen maksettavaksi tuleva liittymismaksu.

Talletussuojarahaston velvollisuus maksaa 3 momentissa tarkoitetut tallettajien saamiset alkaa siitä, kun talletussuojarahasto on saanut luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta tiedon kotivaltion suojajärjestelmän velvoittamisesta korvaamaan luottolaitoksen tallettajien saamiset.

Talletussuojarahaston on ilmoitettava sivukonttorin tallettajille maksuvelvollisuuden alkamisesta. Talletussuojarahaston on julkisella kuulutuksella, joka on julkistettava myös sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä, ilmoitettava, mihin toimiin tallettajien on ryhdyttävä oikeuksiensa turvaamiseksi.

Edellä 5 momentissa tarkoitetun talletussuojarahaston velvollisuuden toteuttamiseksi on luottolaitoksen toimitettava talletussuojarahastolle tiedot tallettajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Talletussuojarahasto ei saa antaa tietoja muille kuin viranomaisille, joilla on lain nojalla oikeus ne saada.

7 b §

Sivukonttorin erottaminen talletussuojarahastosta

Jos 7 a §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka talletussuojarahaston sääntöjä, talletussuojarahasto voi erottaa sen jäsenyydestään aikaisintaan

Voimassa oleva laki

kuluttua siitä, kun vakuusrahasto oli antanut sivukonttorille varoituksen. Vakuusrahaston on kuultava luottolaitosta, rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Vakuusrahaston on ilmoitettava erottamispäätöksestä rahoitustarkastukselle ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselle sekä julkisella kuulutuksella, joka on myös julkistettava sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä.

9 §

Sivukonttorin perustamislupa

Luottolaitoksen on haettava valtiovaraministeriöltä toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Hakemuksesta on pyydetty lausunto Suomen Pankilta ja rahoitustarkastukselta sekä siltä vakuusrahastolta, johon talletuksia Suomessa vastaanottava sivukonttori on ilmoittanut haluavansa kuulua. Hakemukseen on liitettävä valtiovaraministeriön tarpeelliseksi katsomat asiakirjat ja selvitykset.

Valtiovaraministeriön on myönnettävä toimilupa, jos luottolaitoksen toiminta on vakaata ja jos sen julkinen valvonta on riittävällä tavalla järjestetty. Valtiovaraministeriöllä on oikeus antaa sivukonttorin perustamista, toimintaa ja valvontaa koskevia määräyksiä. Valtiovaraministeriö voi päättää sivukonttorin jäsenyydestä suomalaisessa vakuusrahastossa määräämillään ehdoilla.

9 a §

Korvausvelvollisuus

Vakuusrahaston varoja voidaan käyttää selvitystilaan tai konkurssiin joutuneen 9 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen luottolaitoksen osalta vain sen Suomessa olevan ja vakuusrahastoon kuuluvan sivukonttorin yleisölle tarjottavilla luottolaitostoinnista annetun lain 50 §:ssä tarkoitetuilla tileillä olevien

Ehdotus

12 kuukauden kuluttua siitä, kun *talletussuojarahasto* oli antanut sivukonttorille varoituksen. *Talletussuojarahaston* on kuultava luottolaitosta, rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Talletussuojarahaston on ilmoitettava erottamispäätöksestä rahoitustarkastukselle ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselle sekä julkisella kuulutuksella, joka on julkistettava myös sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä.

9 §

Sivukonttorin perustamislupa

Luottolaitoksen on haettava *ministeriöltä* toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Hakemuksesta on pyydetty lausunto Suomen Pankilta ja rahoitustarkastukselta sekä *luottolaitostoinnista annetun lain 6 a luvussa tarkoitettu talletussuojarahastolta*. Hakemukseen on liitettävä *ministeriön* tarpeelliseksi katsomat asiakirjat ja selvitykset.

Ministeriön on myönnettävä toimilupa, jos luottolaitoksen toiminta on vakaata ja sen julkinen valvonta on riittävällä tavalla järjestetty. *Ministeriöllä* on oikeus antaa sivukonttorin perustamista, toimintaa ja valvontaa koskevia määräyksiä. *Ministeriö* voi päättää sivukonttorin jäsenyydestä suomalaisessa *talletussuojarahastossa* määräämillään ehdoilla.

9 a §

Korvausvelvollisuus

Talletussuojarahaston varoja voidaan käyttää selvitystilaan tai konkurssiin joutuneen 9 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen luottolaitoksen osalta vain sen Suomessa olevan ja *talletussuojarahaston jäsenenä olevan* sivukonttorin yleisölle tarjottavilla, luottolaitostoinnista annetun lain 50 §:ssä tarkoitetuilla

Voimassa oleva laki

tallettajien sellaisten saamisten suorittamiseen, joiden maksamiseen selvitystilassa olevan luottolaitoksen tai konkurssipesän varat eivät riitä. Saamiset voidaan suorittaa jo konkurssin tai selvitystilan aikana. Saamiset suoritetaan tallettajille Suomen markkoissa.

Vakuusrahaston korvausvelvollisuus alkaa siitä, kun vakuusrahasto on saanut tiedon luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta luottolaitoksen asettamisesta konkurssiin tai selvitystilaan.

Saatuaan tiedon 2 momentissa tarkoitettusta päätöksestä vakuusrahaston on annettava siitä tieto asianomaisen sivukonttorin tallettajille. Vakuusrahaston on myös julkisella kuulutuksella ilmoitettava siitä, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkais-tava myös suurimmissa päivälehdissä maan virallisilla kielillä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun vakuusrahaston velvollisuuden toteuttamiseksi on luottolaitoksen sivukonttorin toimitettava vakuusrahastolle tiedot tallettajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Näitä tietoja vakuusrahasto ei saa antaa muille kuin viranomaisille, joilla on lain no-jalla oikeus ne saada.

9 b §

Sivukonttorin erottaminen vakuusrahaston jäsenyydestä

Jos 9 §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä ja vakuusrahaston sääntöjä, valtiovarainministeriö voi erottaa sen vakuusrahastosta. Valtiovarainministeriön on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Ulkomaisen luottolaitoksen 1 momentissa

Ehdotus

tileillä olevien tallettajien sellaisten *luottolaitostoiminnasta annetun lain 65 i ja 65 j §:ssä tarkoitettujen* saamisten maksamiseen, joiden maksamiseen selvitystilassa olevan luottolaitoksen tai konkurssipesän varat eivät riitä, kuitenkin tallettajaa kohti enintään se osa saamisista, joka ei ylitä 150 000 Suomen markan määrää. Sen estämättä, mitä edellä tässä momentissa säädetään korvauksen enimmäismäärästä, *luottolaitostoiminnasta annetun lain 65 j §:n 3 momentissa tarkoitettut varat* korvataan täysimääräisesti. Saamiset voidaan maksaa jo konkurssin tai selvitystilan aikana. Saamiset maksetaan tallettajille Suomen markkoissa.

Talletussuojarahaston korvausvelvollisuus alkaa siitä, kun *talletussuojarahasto* on saanut tiedon luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta luottolaitoksen asettamisesta konkurssiin tai selvitystilaan.

Saatuaan tiedon 2 momentissa tarkoitettusta päätöksestä *talletussuojarahaston* on annettava siitä tieto asianomaisen sivukonttorin tallettajille. *Talletussuojarahaston* on myös julkisella kuulutuksella ilmoitettava siitä, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkais-tava myös suurimmissa päivälehdissä maan virallisilla kielillä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun *talletussuojarahaston* velvollisuuden toteuttamiseksi luottolaitoksen sivukonttorin on toimitettava *talletussuojarahastolle* tiedot tallettajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. *Talletussuojarahasto* ei saa antaa *tietoja* muille kuin viranomaisille, joilla on lain no-jalla oikeus ne saada.

9 b §

Sivukonttorin erottaminen talletussuojarahaston jäsenyydestä

Jos 9 §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka *talletussuojarahaston* sääntöjä, ministeriö voi erottaa sen *talletussuojarahastosta*. Ministeriön on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Ulkomaisen luottolaitoksen 1 momentissa

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tarkoitettuna sivukonttorin on ilmoitettava tallettajille vakuusrahastosta erottamisesta. Sivukonttoriin ennen erottamispäätöstä tehty talletukset ovat suojan piirissä niiden erääntymiseen saakka.

tarkoitettuna sivukonttorin on ilmoitettava tallettajille *talletussuojarahastosta* erottamisesta. Sivukonttoriin ennen erottamispäätöstä tehty talletukset ovat suojan piirissä niiden erääntymiseen saakka.

13 §

Sivukonttoreita koskevat yhteiset säännökset

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi kuulua vakuusrahastoon, johon kuuluvat asianomaisen luottolaitoksen yhteisömuotoa vastaavat suomalaiset talletuspankit.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi erota vakuusrahaston jäsenyydestä. Vakuusrahaston, tai 9 §:ssä tarkoitettuna sivukonttorin osalta valtiovarainministeriön, on hakemuksesta myönnettävä luottolaitokselle ero vakuusrahastosta. Ennen eron myöntämistä on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista sekä lisäksi 9 §:ssä tarkoitettuna sivukonttorin osalta vakuusrahastoa. Päätöksessä voidaan antaa eroamista koskevia tarkempia määräyksiä.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin on annettava tallettajilleen tiedot tallettajien saamista vakuusrahastosuojasta ja muusta vastaavasta suojajärjestelmästä sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista Suomen virallisilla kielillä.

13 §

Sivukonttoreita koskevat yhteiset säännökset

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi kuulua *luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 a luvussa tarkoitettuun talletussuojarahastoon*.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi erota *talletussuojarahaston* jäsenyydestä. *Talletussuojarahaston*, tai 9 §:ssä tarkoitettuna sivukonttorin osalta *ministeriön*, on hakemuksesta myönnettävä luottolaitokselle ero *talletussuojarahastosta*. Ennen eron myöntämistä on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista sekä lisäksi 9 §:ssä tarkoitettuna sivukonttorin osalta *talletussuojarahastoa*. Päätöksessä voidaan antaa eroamista koskevia tarkempia määräyksiä.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin on annettava tallettajilleen tiedot *talletussuojarahaston* tallettajien saamisille antamasta suojasta ja muusta vastaavasta suojajärjestelmästä tai suojan puuttumisesta sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista Suomen virallisilla kielillä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ulkomaisen luottolaitoksen on haettava viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1998 Suomessa olevalle sivukonttorille, joka tämän lain voimaan tullessa on jäsenenä luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 luvussa tarkoitettuna vakuusrahastossa, tämän lain mukaisesti jäsenyyttä talletussuojarahastossa. Jos luottolaitos ei hae tässä momentissa tarkoitettua talletussuojarahaston jäsenyyttä, ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin katsotaan eronneen edellä tarkoitettuna vakuusrahastosta.

Tallettajan 7 a §:n 3 momentissa ja 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettu saaminen, joka pe-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

rustuu luoton tai muun saamisen vakuudeksi viimeistään 14 päivänä marraskuuta 1997 annettuun talletukseen, korvataan 7 a §:n 1 momentissa ja 9 a §:n 1 momentissa säädetyn enimmäismäärän estämättä täysimääräisesti talletussuojarahaston varoista, jos rahaston maksuvelvollisuus alkaa kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tallettajan määräajaksi tehtyyn talletukseen, joka on tehty viimeistään 14 päivänä marraskuuta 1997, perustuva 7 a §:n 3 momentissa tai 9 a §:ssä tarkoitettu saaminen korvataan 7 a §:n 1 momentissa ja 9 a §:n 1 momentissa säädetyn enimmäismäärän estämättä täysimääräisesti talletussuojarahaston varoista, jos rahaston maksuvelvollisuus alkaa ennen talletuksen määräajan päättymistä.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitettut talletukset otetaan tämän luottolaitostoiminnasta annetun lain 65 d §:ssä tarkoitettua kannatusmaksua laskettaessa huomioon täysimääräisinä.

3.

Laki

liikepankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun liikepankkilain (1269/1990) 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti ja 54 §, sellaisena kuin niistä on 28 §:n 1 momentti laissa 1609/1993, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

28 §

Jos tilintarkastajat tai rahoitustarkastus toteavat, että vähintään puolet liikepankin sidotusta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada sen vakuusrahaston, *johon pankki kuuluu*, avustuksella tai avustuslainalla taikka rahoitustarkastuksen hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin johtokunnan on viipymättä ilmoitettava siitä valtiovarainministeriölle sekä asianomaiselle vakuusrahastolle.

28 §

Jos tilintarkastajat tai rahoitustarkastus toteavat, että vähintään puolet liikepankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada *pankin* vakuusrahaston avustuksella tai avustuslainalla taikka rahoitustarkastuksen hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin johtokunnan on viipymättä ilmoitettava siitä *ministeriölle ja talletussuojarahastolle sekä, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahastolle.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut johtokunnan ehdotukset on alistettava pankkitarkastusviraston hyväksyttäväksi. Pankkitarkastusviraston on pyydettävä niistä lausunto siltä vakuusrahastolta, johon pankki kuuluu.

30 §

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut johtokunnan ehdotukset on alistettava rahoitustarkastuksen hyväksyttäväksi. Rahoitustarkastuksen on pyydettävä ehdotuksista *talletussuojarahaston ja, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahaston lausunto*.

54 §

Selvitysmiesten on kutsuttava yhtiökokous kokoon päättämään liikepankin toiminnan jatkamisesta, jos se syy, jonka perusteella pankki on asetettu selvitystilaan, on poistunut tai jos pankin asema on selvitystilan kestäessä parantunut ja jos pankkitarkastusvirasto on todennut pankin täyttävän ne ehdot, jotka laissa pankin toiminnalle asetetaan. Jos yhtiökokous, tilintarkastajien sekä 28 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakuusrahaston annettua pankin asemasta lausuntonsa, puoltaa toiminnan jatkamista, selvitysmiesten on haettava valtiovarainministeriöltä selvitystilan lakkauttamista.

54 §

Selvitysmiesten on kutsuttava yhtiökokous kokoon päättämään liikepankin toiminnan jatkamisesta, jos syy, jonka perusteella pankki on asetettu selvitystilaan, on poistunut tai jos pankin asema on selvitystilan kestäessä parantunut ja jos rahoitustarkastus on todennut pankin täyttävän ne ehdot, jotka laissa pankin toiminnalle asetetaan. Jos yhtiökokous, tilintarkastajien ja, *pankin kuullessa vakuusrahastoon, vakuusrahaston* annettua pankin asemasta lausuntonsa, puoltaa toiminnan jatkamista, selvitysmiesten on haettava *ministeriöltä* selvitystilan lakkauttamista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

4.

Laki

säästöpankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun säästöpankkilain (1270/1990) 93 §:n 1 momentti, 95 §:n 3 momentti, 117 § ja 119 §:n 2 momentti,
sellaisena kuin niistä on 93 §:n 1 momentti laissa 1610/1993, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

93 §

Jos tilintarkastajat, säästöpankkitarkastus tai rahoitustarkastus toteavat, että vähintään puolet säästöpankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoinnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada säästöpankkien vakuusrahaston avustuksella tai avustuslainalla

93 §

Jos tilintarkastajat, säästöpankkitarkastus tai rahoitustarkastus toteavat, että vähintään puolet säästöpankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoinnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada *pankin* vakuusrahaston avustuksella tai avustuslainalla taikka

Voimassa oleva laki

taikka rahoitustarkastuksen hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin hallituksen on viipymättä ilmoitettava siitä valtiovarainministeriölle ja säästöpankkien vakuusrahastolle.

95 §

Edellä 1 ja 2 momentissa mainitut hallituksen ehdotukset on alistettava pankkitarkastusviraston hyväksyttäväksi. Pankkitarkastusviraston on pyydettävä ehdotuksista säästöpankkien vakuusrahaston lausunto.

117 §

Selvitysmiesten on kutsuttava isäntien kokous päättämään säästöpankin toiminnan jatkamisesta, jos se syy, jonka perusteella pankki on asetettu selvitystilaan, on poistunut tai jos pankin asema on selvitystilan kestäessä parantunut, ja jos pankkitarkastusvirasto on todennut pankin täyttävän ne ehdot, jotka laissa pankin toiminnalle asetetaan. Jos isäntien kokous, tilintarkastajien ja säästöpankkien vakuusrahaston annettua pankin asemasta lausuntonsa, puoltaa toiminnan jatkamista, selvitysmiesten on haettava valtiovarainministeriöltä selvitystilan lakkauttamista.

119 §

Jos varoja jää tämän jälkeen jäljelle, ylijäämä on siirrettävä säästöpankkien vakuusrahastoon käytettäväksi säästäväisyyden edistämiseen valtiovarainministeriön määrämällä tavalla.

Ehdotus

rahoitustarkastuksen hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin hallituksen on viipymättä ilmoitettava siitä *ministeriölle ja talletussuojarahastolle sekä, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahastolle.*

95 §

Edellä 1 ja 2 momentissa mainitut hallituksen ehdotukset on alistettava rahoitustarkastuksen hyväksyttäväksi. Rahoitustarkastuksen on pyydettävä ehdotuksista *talletussuojarahaston ja, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon, vakuusrahaston lausunto.*

117 §

Selvitysmiesten on kutsuttava isäntien kokous päättämään säästöpankin toiminnan jatkamisesta, jos se syy, jonka perusteella pankki on asetettu selvitystilaan, on poistunut tai jos pankin asema on selvitystilan kestäessä parantunut, ja jos rahoitustarkastus on todennut pankin täyttävän ne ehdot, jotka laissa pankin toiminnalle asetetaan. Jos isäntien kokous, tilintarkastajien ja, *pankin kuullessa vakuusrahastoon, vakuusrahaston annettua pankin asemasta lausuntonsa, puoltaa toiminnan jatkamista, selvitysmiesten on haettava ministeriöltä selvitystilan lakkauttamista.*

119 §

Jos varoja jää tämän jälkeen jäljelle, ylijäämä on *käytettävä säännöissä määrätyllä tavalla.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

5.

Laki

osuuspankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun osuuspankkilain (1271/1990) 41 c §:n 3 momentti, 41 j §:n 3 momentti ja 41 k §, sellaisina kuin niistä ovat 41 c §:n 3 momentti ja 41 k § laissa 1126/1993 sekä 41 j §:n 3 momentti laissa 575/1996,
muutetaan 41 a §:n 1 momentti, 41 j §:n 1 momentti ja 41 l §, 51 §:n 1 momentti, 53 §:n 3 momentti, 75 § ja 77 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 41 a §:n 1 momentti, 41 j §:n 1 momentti ja 41 l § mainituissa laissa 1126/1993 sekä 51 §:n 1 momentti mainituissa laissa 575/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

41 a §

Osuuspankki voi, siinä järjestyksessä kuin tässä luvussa säädetään, perustaa osakeyhtiön, jonka tarkoituksena on siirtyvän toiminnan jatkaminen ja jonka kaikki osakkeet toimintaa siirtävä osuuskunta merkitsee ja siirtää osuuspankin harjoittaman toiminnan sille. Sellainen osuuspankki, joka on tullut osuuspankkien vakuusrahaston välittömän tuen kohteeksi, voi *osuuspankkien* vakuusrahaston aloitteesta siirtää toimintansa yhdelle tai useammalle osakeyhtiömuotoiselle pankille, jonka 7 a §:ssä tarkoitettu keskusyhteisö, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki tai osuuspankit taikka jotkut niistä perustavat. *Osuuspankkien* vakuusrahasto voi tehdä tätä koskevan aloitteen, jos sen tuen kohteena olevan osuuspankin omat varat eivät ilman lisätukea riitä kattamaan pankille kertyneitä tappioita. Tässä momentissa tarkoitettut osakeyhtiöt ovat osuustoiminnallisia osakeyhtiömuotoisia pankkeja.

41 c §

Edellä 41 a §:n 1 momentissa ja 41 b §:ssä tarkoitettun pankin on kuuluttava osuuspankkien vakuusrahastoon.

41 j §

Edellä 41 a §:n 1 momentissa ja 41 b §:ssä tarkoitettu pankki voidaan muuttaa liikepankkilaissa tarkoitetuksi liikepankiksi. Liikepankiksi muuttamiseen on saatava valtiovarainministeriön lupa. *Liikepankin on siirryttävä liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastoon. Siirtyminen osuus-*

41 a §

Osuuspankki voi, siinä järjestyksessä kuin tässä luvussa säädetään, perustaa osakeyhtiön, jonka tarkoituksena on siirtyvän toiminnan jatkaminen ja jonka kaikki osakkeet toimintaa siirtävä osuuskunta merkitsee ja siirtää osuuspankin harjoittaman toiminnan sille. Osuuspankki, joka on tullut *pankin* vakuusrahaston välittömän tuen kohteeksi, voi vakuusrahaston aloitteesta siirtää toimintansa yhdelle tai useammalle osakeyhtiömuotoiselle pankille, jonka 7 a §:ssä tarkoitettu keskusyhteisö, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki tai osuuspankit taikka jotkut niistä perustavat. Vakuusrahasto voi tehdä tätä koskevan aloitteen, jos sen tuen kohteena olevan osuuspankin omat varat eivät ilman lisätukea riitä kattamaan pankille kertyneitä tappioita. Tässä momentissa tarkoitettut osakeyhtiöt ovat osuustoiminnallisia osakeyhtiömuotoisia pankkeja.

41 c §

(kumotaan)

41 j §

Edellä 41 a §:n 1 momentissa ja 41 b §:ssä tarkoitettu pankki voidaan muuttaa liikepankkilaissa tarkoitetuksi liikepankiksi. Liikepankiksi muuttamiseen on saatava ministeriön lupa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

pankkien vakuusrahastosta liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastoon tapahtuu kahden vuoden siirtymäajan jälkeen luettuna siitä päivästä, jolloin pankki on muuttunut liikepankiksi.

Ministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitettusta siirtymisestä. Ennen määräysten antamista ministeriön on pyydettävä rahoitustarkastuksen, Osuuspankkien vakuusrahaston sekä Liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston lausunto. Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvan liikepankin toimintaa siirtymäaikana valvoo yhteenliittymän keskusyhteisö.

(kumotaan)

41 k §

Osuuspankkien vakuusrahastosta liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastoon siirtyvä 41 j §:ssä tarkoitettu liikepankki on velvollinen suorittamaan osuutensa osuuspankkien vakuusrahaston siirtymisajankohtana tiedossa olleista velvoitteista valtiovarainministeriön määräämässä ajassa ja määräämällä tavalla. Jos liikepankki on saanut avustusta osuuspankkien vakuusrahastosta, sen on suoritettava avustus kokonaan tai osittain takaisin vakuusrahastolle valtiovarainministeriön määräämällä tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun liikepankin on liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastoon siirtyessään maksettava tälle vakuusrahastolle kertaluonteinen ylimääräinen kannatusmaksu, joka on yhtä monta osaa liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston edellisen toimintavuoden taseen loppusummasta kuin vakuusrahastoon siirtyvän pankin viimeisen toimintavuoden tilinpäätöksen taseen loppusumma on liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastoon kuuluvien pankkien taseiden loppusummien yhteismäärästä. Valtiovarainministeriöllä on oikeus siirtyvästä liikepankista aiheutuvan riskin kattamiseksi korottaa ylimääräistä kannatusmaksua. Kannatusmaksu saa olla kuitenkin enintään kolme prosenttia siirtyvän liikepankin edellisen toimintavuoden taseen loppusummasta.

(kumotaan)

41 k §

41 l §

Edellä 41 a §:n 1 momentissa ja 41 b §:ssä tarkoitettun pankin kuulussa osuuspankin vakuusrahastoon pankilla on,

41 l §

Edellä 41 a §:n 1 momentissa ja 41 b §:ssä tarkoitettulla pankilla on, poiketen siitä, mitä luottolaitostoiminnasta toimin-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

poiketen siitä, mitä talletuspankkien toiminnasta annetun lain 6 §:ssä säädetään, oikeus käyttää pankin yhteisömuotoa osoittavan tunnuksen lisäksi toiminimessään sanaa tai yhdyssosaa "osuuspankki".

ta annetun lain 8 §:ssä säädetään, oikeus käyttää pankin yhteisömuotoa osoittavan tunnuksen lisäksi toiminimessään sanaa tai yhdyssosaa "osuuspankki".

51 §

Jos tilintarkastajat, osuuspankin kuulussa osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön, keskusyhteisö taikka rahoitustarkastus toteavat, että vähintään puolet osuuspankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoinnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada osuuspankkien vakuusrahaston avustuksella tai avustuslainalla tai rahoitustarkastuksen hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin johtokunnan on viipymättä ilmoitettava siitä ministeriölle ja Osuuspankkien vakuusrahastolle.

51 §

Jos tilintarkastajat, osuuspankin kuulussa osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön, keskusyhteisö tai rahoitustarkastus toteavat, että vähintään puolet osuuspankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoinnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada *pankin* vakuusrahaston avustuksella tai avustuslainalla taikka rahoitustarkastuksen hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin johtokunnan on viipymättä ilmoitettava siitä ministeriölle ja *talletussuojarahastolle sekä, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon*, vakuusrahastolle.

53 §

Edellä 1 ja 2 momentissa mainitut johtokunnan ehdotukset on alistettava pankkitarkastusviraston hyväksyttäväksi. Pankkitarkastusviraston on pyydettävä ehdotuksista osuuspankkien vakuusrahaston lausunto.

53 §

Edellä 1 ja 2 momentissa mainitut johtokunnan ehdotukset on alistettava rahoitustarkastuksen hyväksyttäväksi. Rahoitustarkastuksen on pyydettävä ehdotuksista *talletussuojarahaston ja, jos pankki kuuluu vakuusrahastoon*, vakuusrahaston lausunto.

75 §

Selvitysmiesten on kutsuttava osuuskunnan kokous päättämään osuuspankin toiminnan jatkamisesta, jos se syy, jonka perusteella pankki on asetettu selvitystilaan, on poistunut tai jos pankin asema on selvitystilan kestäessä parantunut, ja jos pankkitarkastusvirasto on todennut pankin täyttävän ne ehdot, jotka laissa pankin toiminnalle asetetaan. Jos osuuskunnan kokous tilintarkastajien ja osuuspankkien vakuusrahaston annettua pankin asemasta lausuntonsa puoltaa toiminnan jatkamista, selvitysmiesten on haettava *valtiovarainministeriöltä* selvitystilan lakkauttamista.

75 §

Selvitysmiesten on kutsuttava osuuskunnan kokous päättämään osuuspankin toiminnan jatkamisesta, jos syy, jonka perusteella pankki on asetettu selvitystilaan, on poistunut tai jos pankin asema on selvitystilan kestäessä parantunut, ja jos rahoitustarkastus on todennut pankin täyttävän ne ehdot, jotka laissa pankin toiminnalle asetetaan. Jos osuuskunnan kokous tilintarkastajien ja, *jos pankki kuuluu vakuusrahastoon*, vakuusrahaston annettua pankin asemasta lausuntonsa puoltaa toiminnan jatkamista, selvitysmiesten on haettava *ministeriöltä* selvitystilan lakkauttamista.

77 §

Jos varoja jää tämän jälkeen jäljelle, yli-

77 §

Jos varoja jää tämän jälkeen jäljelle, yli-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

jäämä on siirrettävä osuuspankkien vakuusrahastoon käytettäväksi valtiovarainministeriön määräämällä tavalla, ellei pankin säännöissä ole toisin määrätty.

jäämä on käytettävä säännöissä määrättyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

6.

Laki**osuuspankkilain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuspankkilain muuttamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain (575/1996) voimaantulosäännöksen 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Mitä tämän lain 50 ja 51 §:ssä ja liikepankkilain 27 ja 28 §:ssä säädetään, ei sovelleta 31 päivänä joulukuuta 2005 päättyvän siirtymäkauden aikana jäsenluottolaitokseen, joka yksinomaan hoitaa ja realisoi rahoitustarkastuksen hyväksymällä tavalla riskipitoista omaisuutta ja vastuita ja jonka rahoituksesta vastaavat osuuspankkien vakuusrahasto, keskusyhteisö tai muut jäsenluottolaitokset, edellyttäen, että yhteenliittymälle laskettu vakavaraisuus on luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvun mukainen.

Mitä tämän lain 50 ja 51 §:ssä ja liikepankkilain 27 ja 28 §:ssä on säädetty, ei sovelleta 31 päivänä joulukuuta 2005 päättyvän siirtymäkauden aikana jäsenluottolaitokseen, joka yksinomaan hoitaa ja realisoi rahoitustarkastuksen hyväksymällä tavalla riskipitoista omaisuutta ja vastuita ja jonka rahoituksesta vastaavat *luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain (/) voimaantulosäännöksen 3 tai 6 momentissa tarkoitettu* osuuspankkien vakuusrahasto, keskusyhteisö tai muut jäsenluottolaitokset, edellyttäen, että yhteenliittymälle laskettu vakavaraisuus on luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvun mukainen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

8.

Laki

rahoitustarkastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun rahoitustarkastuslakiin (503/1993) uusi 15 a §,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 a §

Talletusten vastaanottamisen kieltäminen ja rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi enintään kolmeksi kuukaudeksi kieltää talletuspankkia vastaanottamasta luottolaitostoiminnasta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettuja talletuksia tai rajoittaa niiden vastaanottamista, jos sillä pankin taloudellisen tilan perusteella on aihetta epäillä, että pankkia ilmeisesti uhkaa selviytystilaan joutuminen ja että talletussuojarahasto voi ilmeisesti joutua luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 a luvun mukaisesti korvaamaan pankin tallettajien saamiset.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevaan sivukonttoriin, jos ulkomainen luottolaitos on luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 a luvussa tarkoitetun talletussuojarahaston jäsen.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .*

9.

Laki**valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion vakuusrahastosta 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetun lain (379/1992) 1 §:n 1 ja 2 momentti, 11 § ja 14 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 245/1996, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Rahaston tehtävä**Rahaston tehtävät*

Talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaamiseksi on valtion vakuusrahasto, jota tässä laissa kutsutaan rahastoksi.

Rahaston varoista voidaan myöntää lainoja erityisehdoin (tukilaina) liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastolle, säästöpankkien vakuusrahastolle ja osuuspankkien vakuusrahastolle tämän lain säännösten mukaisesti. Rahaston vastuulla voidaan antaa takauksia mainittujen vakuusrahastojen ottamille lainoille.

Talletuspankkien vakaan toiminnan turvaamiseksi on *Valtion* vakuusrahasto, jota tässä laissa kutsutaan rahastoksi.

Rahaston varoista voidaan myöntää lainoja erityisehdoin (tukilaina) *luottolaitostoiminnasta* annetun lain (1607/1993) 55 §:ssä tarkoitetuille vakuusrahastoille tämän lain mukaisesti. Rahaston vastuulla voidaan antaa takauksia mainittujen vakuusrahastojen ottamille lainoille.

11 §

11 §

*Tukilainan ja takauksen myöntäminen**Tukilainan ja takauksen myöntäminen*

Tukilaina ja takaus myönnetään *liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston, säästöpankkien vakuusrahaston tai osuuspankkien vakuusrahaston* hakemuksesta. Lainan ja takauksen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijana olevaan vakuusrahastoon kuuluva yksi tai useampi pankki on joutunut sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, että avustuslainan tai avustuksen myöntäminen kysymyksessä olevasta vakuusrahastosta on pankin toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseksi tarpeellista eivätkä vakuusrahaston omat varat tarkoitukseen riitä.

Tukilaina ja takaus myönnetään vakuusrahaston hakemuksesta. Lainan ja takauksen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijana olevaan vakuusrahastoon kuuluva yksi tai useampi pankki on joutunut sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, että avustuslainan tai avustuksen myöntäminen kysymyksessä olevasta vakuusrahastosta on pankin toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseksi tarpeellista eivätkä vakuusrahaston omat varat tarkoitukseen riitä.

14 §

14 §

*Tukitoimista päättäminen**Tukitoimista päättäminen*

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 62 §:n 4 momentissa ja 63 §:n 1 momentissa

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 61 §:n 4 momentissa ja 62 §:n 1 momentissa

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tarkoitettun suostumuksen antamisesta ja muista tukitoimiin liittyvistä asioista päättää ministeriö, jollei niistä päättämistä ole säädetty valtioneuvoston yleisistunnon tehtäväksi.

tarkoitettun suostumuksen antamisesta ja muista tukitoimiin liittyvistä asioista päättää ministeriö, jollei niistä päättämistä ole säädetty valtioneuvoston yleisistunnon tehtäväksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

10.

Laki**varallisuusverolain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun varallisuusverolain (1537/1992) 5 §:n
2 momentin 2 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 §

5 §

*Yhteisön ja yhteisetyuden verovelvollisuus**Yhteisön ja yhteisetyuden verovelvollisuus*

 Varallisuusverosta vapaita ovat

 Varallisuusverosta vapaita ovat

2) säästöpankki, hypoteekkiyhdistys, vakuusrahastot sekä ulkomainen luottolaitos Suomessa olevan sivukonttorin toiminnassa käytettävän varallisuuden osalta;

2) säästöpankki, hypoteekkiyhdistys, *luottolaitostoiminnasta* annetun *laissa* (1607/1993) tarkoitetut talletussuoja- ja vakuusrahastot sekä ulkomainen luottolaitos Suomessa olevan sivukonttorin toiminnassa käytettävän varallisuuden osalta;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 . Lakia sovelletaan ensimmäisen
kerran vuodelta 1998 toimitettavassa varalli-
susverotuksessa.

11.

Laki**elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 8 §:n 1 momentin 11 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1289/1990, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskel-
 poisia menoja ovat muun ohessa:

11) talletuspankkien ja ulkomaisten luotto-
 laitosten Suomessa olevien sivukonttoreiden
 lakisääteiset suoritukset vakuusrahastoille,

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskel-
 poisia menoja ovat muun ohessa:

11) talletuspankkien ja ulkomaisten luotto-
 laitosten Suomessa olevien sivukonttoreiden
 lakisääteiset suoritukset *luottolaitostoimin-*
nasta annetun laissa (1607/1993) tarkoitetuil-
le talletussuoja- ja vakuusrahastoille,

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 . Lakia sovelletaan ensimmäisen
kerran vuodelta 1998 toimitettavassa vero-
tuksessa.

12.

Laki**leimaverolain 51 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/1943) 51 §:n 1 momentin,
 sellaisena kuin se on laissa 519/1994, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

51 §

Saamistodisteita annettaessa sekä kiinni-
 tystä haettaessa suoritettavasta leimaverosta
 vapaa on saamistodiste, jota vastaan valtion
 varoista tai rahastoista annetaan laina taikka
 joka kunnalle, kunnalliselle rahastolle, luot-
 tolaitostoinnista annetussa laissa tarkoite-
 tulle luottolaitokselle tai ulkomaisen luotto-
 laitoksen Suomessa olevalle sivukonttorille
 annetaan lainasta, joka on myönnetty valtion
 varoista tai rahastoista saaduista varoista.
 Leimaverosta on vapaa myös sellaista lainaa
 koskeva saamistodiste, jonka luottolaitostoi-
 minnasta annetun lain 55 §:ssä tarkoitettu
 vakuusrahasto antaa vakuusrahastoon kuulu-

51 §

Saamistodisteita annettaessa sekä kiinni-
 tystä haettaessa suoritettavasta leimaverosta
 vapaa on saamistodiste, jota vastaan valtion
 varoista tai rahastoista annetaan laina taikka
 joka kunnalle, kunnalliselle rahastolle, luot-
 tolaitostoinnista annetussa laissa tarkoite-
 tulle luottolaitokselle tai ulkomaisen luotto-
 laitoksen Suomessa olevalle sivukonttorille
 annetaan lainasta, joka on myönnetty valtion
 varoista tai rahastoista saaduista varoista.
 Leimaverosta on vapaa myös sellaista lainaa
 koskeva saamistodiste, jonka luottolaitostoi-
 minnasta annetun lain 55 §:ssä tarkoitettu
 vakuusrahasto antaa vakuusrahastoon kuulu-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

valle pankille tai ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorille taikka jonka pankki tai ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori antaa vakuusrahastolleen tai osuuspankki osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimivalle liikepankille tai säästöpankki säästöpankkien keskusrahallaitoksena toimivalle liikepankille. Niin ikään ovat leimaverosta vapaat saamistodisteet, jotka koskevat kansaneläkelaitoksen varoista asunnonrakennustoimintaa varten myönnettyjä lainoja, maaseutuelinkeinolain (1295/90) mukaan myönnettyjä lainoja, opintotukilaissa (65/94) tarkoitettuja lainoja taikka Kera Oy:n varoista myönnettyjä lainoja.

valle pankille taikka jonka pankki antaa edellä tarkoitettulle vakuusrahastolleen tahi talletussuojarahastolle tai osuuspankki osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimivalle liikepankille tai säästöpankki säästöpankkien keskusrahallaitoksena toimivalle liikepankille. Niin ikään ovat leimaverosta vapaat saamistodisteet, jotka koskevat kansaneläkelaitoksen varoista asunnonrakennustoimintaa varten myönnettyjä lainoja, maaseutuelinkeinolain (1295/1990) mukaan myönnettyjä lainoja, opintotukilaissa (65/1994) tarkoitettuja lainoja taikka Kera Oy:n varoista myönnettyjä lainoja.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*
